

Mérlegen a mesés lemezek

Tévé a PC-ben – hardverfeltételek

Gyorsfénykép a digitális kameráról

A Scene művészei – valódi mesevilág

CD-nken: Virtuális Realitás az építészetben

Interjú és videoklip a Tátrai Trilógiáról

Újít a CompuServe – CD-nken a WinCIM 3.01

/// VTCD VIDEOTON
Kompaktlemez-gyártó Kft.

Székesfehérvár, Aszaljövölgyi u. 1.

☒ 8001 Székesfehérvár, Pf. 175

☎ (06-22)329132

Fax: (06-22)329133

COMPACT
disc
DIGITAL AUDIO

COMPACT
disc+
DIGITAL AUDIO

COMPACT
disc
DIGITAL VIDEO

COMPACT
disc
Interactive

COMPACT
disc

✓ *Kompaktlemez*

✓ *Kompakt Technológia*

✓ *Kompakt Szolgáltatás*

Éppen rólad szeretnék írni, kedvesem. De nem nagyon tudok. Nem tudom összekapni magam. Pedig a billentyűid puszta érintése is jó érzést okoz; jaj, ha én még egyszer írni tudnék! Akár lúdtollal, akár veled, újjé; de jó volna. De minden hiába, láthatod, nem és nem, ha így folytatom, a betűket is elfelejtem, szegény Halmi tanító bácsi hiába vesződött vele a sárszentlőrinci evangélikus elemi iskolában. Befírta az első osztályos értesítőmbé: „Olvasásból feltűnően halad.” De még mennyire, hiszen anyám már iskolába járás előtt megtanított olvasni. Írni azonban Halmi tanító úrtól tanultam. Rő – megráztuk a mellünkön az inget, nő – köröztünk a mutatójunkkal a füllnk körül, dő – ököllet a levegőbe csaptunk, cő – behajlított mutatójújal hívogattuk a cicát. Olvasás tornával egybekötvé. *Úr ír.* Ez volt az első mondat. Mártogatós tollal írtnak – természetesen 306-ossal, a vágott végű ti-

mondja –, én minden feltételt megteremték neked. Tényleg. Van benne valami sürgetőf. A bekapcsolt számítógép szemrehányóan siseg, a lusta írő behúzza a nyakát. És védekezik. Eszébe jut *Móricz Zsigmond*, akiről azt állította egyik kritikus, hogy amikor írógépet kezdett használni, megváltozott a stílusa. Kapkodóbb, sietősebb lett. Akkor milyen stílusváltóást okozhat egy számítógépes szövegszerkesztő program? Amikor szöveg befurakodik a tudatod legaljába, hogy nyomkodd csak bátran a billentyűket, hiszen bármikor, bármít kihúzhatás. Egy mozdulat az egész. A rossz mondat eltűnik, mint a kámfor, sose halasz többet róla, nem úgy, mint amikor kézzel írtál vagy írógéppel. Mert akkor ott terebélyesedett a papíron ítéletnapig. Most meg kiemelsz a szövegedből, beemelsz, cserélgeted a bekezdéseket. Ehhez régen a teljes szöveget le kellett írnod újra. Akár kihagytál, akár beletoldtál.

ÍRÓ ÚR SZÁMÍTÓGÉPE

los volt az iskolában. Hopp, mekkora paca! A pacára csak egy orvosság volt, azon melegében lenyaltad a füzetről. A tinta kemény, fémés íze.

Ott kezdtük, a mártogatós tollnál, és a modern ember fölényével néztünk a palatáblára. Az éppen akkor ment ki a divatból. És most itt tartunk a számítógépnél. Közben volt tintenküli – tetszenek rá emlékezni, olyan töltőtoll, ami egy picinyke csőben végződött, ha a csövet a papírra helyezte az ember, egyben egy kis zárószervezetet is megmozdított, folyt a szerkentyűből a tinta, lehetett vele írni, ha fölemelte a papírról, működésbe lépett a zár, a tintafolyam megsűnt. Aztán a rendes töltőtoll, majd a mozdonynagy Underwood és a finom Continental táskaágép, a golyóstoll, az elektromos írógép, te jó ég, miket tudott, a sor végén önmagától visszafutott a kocsi, csipogva figyelmeztetett, betűtípust lehetett benne cserélgetni, és akkor mindent betetőzve (vagon betetőzve? hol van az még?) itt ez a számítógép. Tesék mondani, nem sok ez egy kicsit egyetlenke életre méretezve?

A mártogatós tolltól a számítógépig. Írni persze egyforma nehéz mindegyikkel. Ha tudtam volna, hogy mibe kever engem Halmi tanító úr ezzel a kis frástanítással, bizonyára ezerszer meggondolom, hogy körözsek-e a fülem körül és cicát hívogassak. Most már persze mindegy. Itt ülök a képernyő előtt, villog a kurzor. Dolgozz! – azt

Most?! Annyit vacakolsz, amennyit akarsz, drámát prózává írhatsz és viszont, kalandozhatsz a szövegben előre-hátra, a nyomtatógép mindenre van lehetősége.

Link ez a dolog egy kicsit, nem? Egyszer elromlott a nyomtatóm, és a képernyőről írógéppel kellett lemásolnom a szöveget, mert sürgősen le kellett adni. A munka végén vettem észre, hogy a gépeles megrövidítése végett minden fölöslegest kihagytam a szövegből. A locskafecske képernyőcikkéből egy zikzár, lényegre törő gépirat keletkezett. Csak nem? – rémültem meg – lehet, hogy minden képernyős szövegem hosszabb a kelleténél? Mint például ez is. De hogy ezt megállapítsam, valamennyit le kellene írnom az írógéppel. Akkor miért vettem számítógépet? Nem beszélve az új műfajról. Ez valami naplóféle, gondolatok, észrevételek gyűjteménye, itt benn e számítógépen, a magam számára, s ahányszor beolvasok, bele is írok valamit. A szöveg egyre terjedelmesebb, de nem a végén növekszik, hanem a régebbi mondatok, félbehagyott gondolatok folytatása által a sorok között, hol középen, hol elől. Számítógép nélkül ilyen nem lehetne írni. Egyáltalán, számítógép nélkül nagyon nehéz lenne. Bár az igaz, hogy a link író t linkebbé teszi. De szolgáljon mentségére, a fegyelmet meg még fegyelmezettettebbé. Aki nem hiszi, járjon utána.

Lászlár Érván

LEMEZMELLÉKLET CD PANORÁMA 96/4

SZECESSZIÓ - A XX. SZÁZAD HAJNALA

Interaktív bemutató az idén – a millennium évében – százéves Iparművészeti Múzeum kiállításából, amely a századfordulón meghatározó iparművészeti irányzat, a szecesszió előtt tiszteleg, a kort jellemző használati és iparművészeti tárgyak felsorakoztatásával. CD mellékletünk ezen kiállítás anyagából válogattunk.

VADVÍZI SPORTOK

A magyar Vadvízi és Tengeri Túrázók Országos Egyesületének segítségével megismerkedünk a vadvízi sportok különböző válfajaiával. Bepillantunk a vadvezetek világába, s elkísérhetjük őket Korzika és a Tűzföld fantasztikus tájaira.

RÉGI IDŐK KARÁCSONYA

A Kiscelli Múzeum immár negyedik éve idézi fel a régi idők karácsonyainak emlékét azzal, hogy az ünnep közeledével kiállítását rendez. Az idén játékiállításal kedveskednek látogatóinknak, amely a „Régi idők karácsonya – a mesekönyvtől a játékvásártig” címet viseli. A bőséges anyagból válogattunk és készítettünk el egy interaktív tárlatot.

TECHNIKA

MULTIMÉDIA ISKOLA (cikk a 26. oldalon)
SHAREWARE CSOKOR
COMPUERVE 3.0 INTERNET SZOFTVER (cikk a 28. oldalon)
A VIRTUÁLIS BUDAPEST PÁLYAZAT DÍJNYERTES ALKOTÁSAI (cikk a 46. oldalon)
A GRAPHISOFT VIRTUAL REALITY PÁLYAZAT DÍJNYERTES ALKOTÁSAI
ACROBAT READER 3.0 BETA 13 (cikk a 15. oldalon)
ACROBAT READER ÁLLOMÁNYOK:
SHAKESPEARE ÖSSZES, KING JAMES BIBLIA, AESOPUS MESÉK
COMENIUS LOGO DEMÓ (cikk a 47. oldalon)

KULTÚRA

SZECESSZIÓ – A XX. SZÁZAD HAJNALA
RÉGI IDŐK KARÁCSONYA
A BUDAPEST MUSIC CENTER BEMUTATJA GERENDÁS PÉTERT
GRAFFITTIK MAGYARORSZÁGON
A TÁTRAI BAND ÉS AZ IRIGY HÓNALMIRIGY VIDEOKLIPJEI (cikk a 36. oldalon)
SCENE KÉPEK (cikk a 22. oldalon)

UTAZÁS

TÁJKÉPI KERTEK MAGYARORSZÁGON
VADVÍZI SPORTOK
MANHATTANI SÉTA

MAGAZIN

ÉRDEKESSÉGEK A HIFI SHOW-RÓL
ÚJ AKADÉMIAI KISLEXIKON – DEMÓ (cikk a 40. oldalon)
REPÜLŐ KASTÉLY DEMÓ
MEDIAMETER MAGAZIN (fiatal újságírók multimédia magazinja)
INTERAKTÍV VIDEO MAGAZIN DEMÓ
KLIK&PLAY JÁTÉK: CIRCUT (cikk a 42. oldalon)

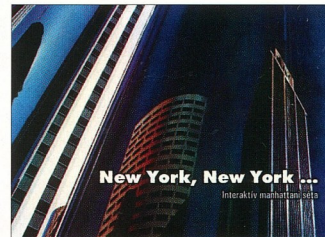
TÁJKÉPI KERTEK MAGYARORSZÁGON

Nagyon sokan vágyódnak az ismeretlen külföldi tájak távoli szépségei után, ám legal ismerik hazánk gyönyörű vidékeit, rejtett értékeit. Az Állami Műemlék-helyreállítási és Restaurációs Központ segítségével a Magyarországon ma még meglehetősen kevésbé ismert tájképi kertek legszebb példáival ismerkedhetünk meg – interaktív formában.

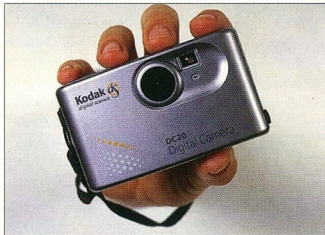
MAGYAR GRAFFITTI

A falfrókák a hétköznapi részzeivé váltak, ezért többnyire nem is figyelünk rájuk. Pedig egy-egy alkotás komoly „erőfeszítés” eredményeként születik. Fotósunk segítségével néhány jellegzetes graffitit mutatunk be.

MANHATTANI SÉTA

Az Egyesült Államok legnagyobb városa kétségtelenül unikum. Lehet szeretni és gyűlölni, tarthatja valaki a világ központjának, a művészetek és a tudomány fővárosának, vagy éppen a nyomor és a bűnözés legelső bugyriának. Csodálható lélegzetelállító felhőkarcolói okán és megvethető csiricsáré kivagyisága miatt.

10 GYORSFÉNYKÉP A DIGITÁLIS KAMERÁKRÓL

Az elektronika betört a filmvilágba, ebből lett a vidé. Napjainkban az elektronika immár a fényképezés világa felé csörtet egyre nagyobb léptekkel. Cikkünkben annak nézzünk utána, hova vezetett az első lépések, s mi várható még a digitális fényképezőgépek piacán.

32 KARÁCSONYI KÍNÁLAT

Az audio CD-ket bemutató rovatunkban ezúttal a szokásosnál gazdagabb válogatást nyújtunk át olvasóinknak, számítva arra, hogy így karácsony előtt mindenki szívesen böngésszi át a legkiválóbbak választékát. Az esztendő végének újdonságai között ott van a Tátrai Trilógia is, amelyről külön interjút közlünk, s amelyet CD-lemezünkön egy népszerű Tátrai videoklip kísér.

18 MESÉS CD-ROM-OK

Emlékezik még valaki a diavetítőre? Leginkább karácsony táján került elő, amikor a szekrény mélyén már ott lapultak az új filmek, az újabb ajándékok. Csak remélhetjük, hogy unokáink hasonló szeretettel gondolnak a mai mese-médiára – a CD-ROM lemezre. Persze, nyilván meséje válogatja... Összeállításunkban nyolc lemezt tettünk mérlegre.

HARDVER

Tévékártyák 1. – Tévé a PC-ben	6
Digitális kamerák – Gyorsfénykép	10

ELMÉLET

Digitális könyvespolc – Akrobatikus állományok	15
---	----

MÉRLEG

Mesés CD-ROM-ok – Egyszer volt, hol nem volt	18
---	----

MŰHELY

Valódi mesevilág – A Scene művészel	22
--	----

GYAKORLAT

CorelDRAW trükkök (3.) – Egyenesen görbe	24
Multimédia iskola (6.) – Médiamasszázs	26

HÁLÓZAT

Ismerkedés a CompuServevel (5.) – Teljes Web-érzés	28
---	----

MAGAZIN

Corel CD-Home – Schnellpart 3D-ben	29
Talk to Me – Beszélj hozzám!	29
Játékipec – Digitális bazár	30

HANGULAT

Audio CD-k – Karácsonyi kínálat	32
Tátrai Trilógia – Városi lebegés	36

BEMUTATJUK

Millennium – Tanácskozmány a szépérzékről	38
Etessétek az ég madarait! – A butikós kató plipse	39
Rontott szavak gyűjteménye – Szótárhalom gépközelben	40

JÁTÉK

Klik&Play – Alkossunk játékok!	42
---------------------------------------	----

HÍREK, ÚJDONSÁGOK

Virtuális Budapest	46
16-szoros CD-meghajtó	46
Digitális kultúra pályázat	47
Teknős tanár úr	47
RTL2 Médiaműsor	47
Behálózott képernyő	48
Hordozható multimédia	48
Tüzes videokártya	48
Adobe újdonságok	49
A nagy kommunikátor	49
Lát és beszél a monitor	49

ÁLLANDÓ ROVATOK

Jegyzet	3
Impresszum	5
Körkép	43

Multimédias negyedik magazin III. évfolyam 4. szám

Szerkesztőség:
Főszerkesztő: G. Kocsis Kristóf
Főszerkesztő-helyettes: Kolossa Tamás
Szerkesztő: Bányai Ferenc, Szincsik László
Olvasószerkesztő: Györke Mária
Tervezőszerkesztő: Iszra Lidió,
Titkárnő: Szőke Erika
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/203
Fax: 217-2646
Címlap: Nagy Zoltán,
Vízű Művészeti Alkotóközösség
1025 Budapest, Patkó u. 13.
Telefon: 175-8375

Kiadó:
A HVG Kiadó és a Magna Media Verlag közös vállalata:
a Computer Panoráma Kiadó Kft.
Computer Panoráma Verlag GmbH
Felelős kiadó:
G. Kocsis Kristóf ügyvezető igazgató
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/135, 145
Terjesztési menedzser: Szőcs Károly
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/302, 369, fax: 217-2646

Terjeszti: a Budapesti Hírlapkereskedelmi Rt.,
a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és alternatív terjesztők

Megrendelhető: a kiadónál levélben vagy a hírlapüzbesztőkönél és a Hírlap-előfizetési Irodában (Budapest XIII., Lelki u. 10/a, levélcím: HELIR, Budapest 1900), ezenkívül Budapestben a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletigazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéki postahivatalokban. Postai előfizetési díj: egy évre 4496Ft
Az új lapeldárnyok megvásárolhatóak a hírlapboltokban, ezenkívül a kiadónál is.
A lap a kiadónál is előfizethető, s ugyanírt a régebbi lapszámok is beszerezhetők: 1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.

Hirdetések felvétele: a hirdetési osztályon:
osztályvezető: Tóth Lidió
hirdetteszevezők:
Tóth Zsuzsanna, Varga Lidió, Vig László
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 216-5058
Fax: 217-2646

Hirdetések felvétele az NSZK-ban:
Telefon: (089) 46 13-152
Telefax: (089) 46 13-775

A CD Panorámát készítette:
Fényeszed: Computer Panoráma Kft.
Levélígátás: Profil Kft.
Szinbontás: Révai Repro Kft.
Nyomtatás: Gutenberg Press
F.v.: Óvári László

A CD Panorámában megjelenő valamennyi anyagot szerzői jog védi. Másolásuk bármilyen formája – fotokópia, mikrofilm készítése, adatrendszerben való tárolása stb. – kizárólag a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.
Szerkesztőségünk a lapban megjelenő hirdéseket a lehető legnagyobb alapossggal gonozza, tartalmuk viszont nem vállal felelősséget.

ISSN 1218-6902

Tévé a PC-ben

Előző számunkban PC-műsor címmel ismertettük a VGA-tévé átalakítókat. Most fordított irányban vizsgálódunk; azt nézzük meg, hogyan lehet a tévéképet PC-n megjeleníteni, munka közben nézni vagy a képet digitalizálni. A megoldást a VideoHighway nevű kártyával mutatjuk be.

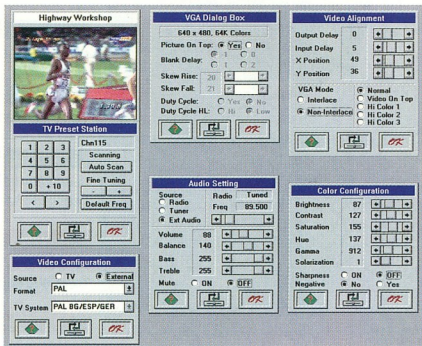

Manapság több rádióvevő és gyakran több televíziókészülék van egy átlagos háztartásban. Ugyanakkor sok helyütt a korszerű számítógép is megtalálható. Azt már tudjuk, miért jó a számítógép képét a tévéképre emlyre teremni (lásd előző számunkat), de annak vajon mi értelme van, hogy a tévé- vagy a rádióműsort a számítógépen „élvezzük”?

Természetesen nem az a cél, hogy csupán eggyel több helyen láthassuk, hallhassuk a híreket. Érdekes lehetőség, hogy munkánk közben a képernyő sarkában figyelhetjük a kupaküzdelmeket, vagy háttérzénét hallgathatunk kedvenc rádióadónkról (különösen akkor, ha éppen használjuk a CD-meghajtót, ezért nincs lehetőségünk a lemezhallgatásra). Még komolyabb cél lehet az átvett anyag digitalizálása, további feldolgozása. A következőkben ezekről a módszerekről és eszközökről – vagyis a televízió- és rádiókonverterekről – adunk összefoglalót. Írásunk első részében egy asztali számítógépbe illeszthető konverter mutatunk be közelebbről.

Két norma kell

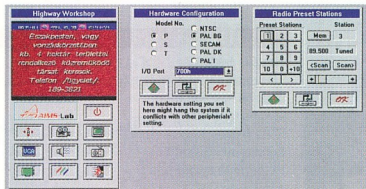
Miből áll, és hogyan működik egy ilyen konverter? Alapvetően szükséges egy vevőegység, amely az antenna jeleiből kiválasztja a keresett állomást, digitalizálja annak információját (a képet és/vagy a hangot), majd azt egy alkalmas programmal közvetíti számunkra a multimédia számítógép monitor- és hangszórórendszerén. Ezek a készülékek többnyire valamilyen „tuner card”-el nevezéssel kerülnek piacra. Elsőként egy kombinált rádió-tévé adaptert mutatunk be, amelyet a Grafix Kft.-től kaptunk kipróbá-

lásra. A kártya a szingapúri AIMS-Lab terméke, s a neve: VideoHighway TR200.

A TR200 hardver- és szoftverigénye nagyon szerény, kiváltéppen, ha ezeket összevetjük a kártya szolgáltatásaival. Már egy 386-os géppel és 4 Mbájtt RAM-mal is elégedett, s a 2 Mbájtyi helyet foglal el a merevlemezben. Operációsrendszerigénye is csekély: megelégszik a DOS 5.0-val és a Windows 3.1-essel! Természetesen ezzel a minimális kiépítéssel a rendszer nem túl hatékony. A teszting 100 MHz-es 486-os PC volt 12 Mbájtt RAM-mal, S3 Trio64-es VGA kártyával.

A kártya nagyfrekvenciás tunerboxra sajnos nem többszörösen. A nálunk kapható PAL-BG típus nem veszi az antennáról az MTV1 és az MTV2 adók hangját, (sajátos magyar jelenség; az MTV1 és az MTV2 átállt a PAL normára, ám a hangot nem igazították ahhoz!), a nyugati szabványú műholdas adásokat viszont (beleértve a Duna TV-t is) hanggal együtt fogadja. A kábeltelevíziós vétel más és más valamennyi szolgáltatónál, sőt gyakori a szabványtól eltérő helyi fejállomás. Bizonyára nem lenne akadályja (kellő darabszámmal rendelés esetén) egy PAL-DK hangolási kártya beszerzésének, ám a gondot ez sem oldaná meg, hiszen akkor a (többszben lévő) nyugati hangnormás adók vétele lenne kétséges. Az igazi megoldás a kártya hangvevőjének „kettőnormásítása”. Ezt a

1. A bejelentkező ablak
2. A rádió beállításának párbeszédablaka
3. A rádió képe
4. A tévébeállítás párbeszédablaka

HVC Computer Kft. a kártya árához képest elhanyagolható költséggel elvégzi egy hangátalakító panel ráépítésével (TDA 440-es IC, néhány keramikus szűrő és hangolt áramkör).

A hardver installációja némi PC-s gyakorlatot követel. A kártyát egy üres 16 bites ISA slotba csúsztatjuk, majd a tartozékként adott szalagkábel segítségével az előírás szerint összekötjük a VGA kártya megfelelő csatlakozójával. Szükség esetén át kell állítani az I/O címet. A TR200-asnak saját hangkimenete van, azítt hangszórókat is meghajt, ám ha a gépben van hangkártya, akkor célszerű egy rövid, 3,5 mm-es sztereó jackdugós csatlakozóval a kimenetről a hangkártya LINE bemenetére csatlakozni. Ezzel elkerülhetjük, hogy *más forrásokból származó zavar keveredjen a műsorhoz*. A kártya ezenfelül két antennabemenetet tartalmaz a tévé és a rádió számára.

A szoftver üzembe helyezése a Windows alatt nagyon könnyű, újraindítás után rögtön hírt is ad magáról. A TR200-as csoportban négy indítófájl találok: a rádió, a televízió, a műsorprogramozó és a beállító, vagyis a Workshop programokat. Célszerű elfogadni az automatikus indítást. Ekkor ugyanis állandóan láthatók az indítóikonok a Windowsban, tehát bármely windowos munka közben kényelmesen bekapcsolhatjuk a rádiót vagy a televíziót.

Csak az antennák csatlakoztatása után indítsuk el a *beállító* programokat! A Workshop rendszerben legjobb a hardverrel kezdeni.

A rádió beállítása egyszerű. A *Scan* gombok valamelyikének megnyomásával lépésenként kezdődik az állomáskeresés. A frekvenciaszintézer 87-től 108 MHz-ig lépked. Állomást találva megjelenik a *tuned* felirat, ekkor az állomást tárolhatjuk a 99 programhely valamelyikén. A tévé-tétel ellentétben a rádiót a vételi programban is hangolhatjuk.

A televízió beállításához – a rádió hangolásához hasonlóan – az *AutoScan* gomb megnyomásával kereshetünk állomást. A frekvenciaszintézer megfelelő térejező állomás esetén a *tuned* felirat megjelenésével egyidejűleg memorizálja a csatornát a 99 programhely soron következő helyére. A tuner 115 csatornát tartalmaz, amelyeknek a frekvenciamérését a leírás nem tartalmazza. A csatornákhoz tartozó frekvenciák bemérésében, valamint a finomhangoló frekvenciaátfogásának meghatározásában a Rohde-Schwarz szerviz nyújtott segítséget. Az adatokat táblázatba gyűjtöttük.

16 csatorna képe

A kártya egyetlen hibájának róható fel, hogy a szoftver meglehetősen ragaszkodik a szabványhoz. Ez azt jelenti, hogy csak azokat az adókat ismeri fel, amelyek pontosan alkalmazzák a szabványban rögzített értékeket. A fejlesztők a PAL-BG szabvány szerinti tévécsatornák kép- és hangadatait égették be, s nem számítottak arra, hogy nálunk a kelet–nyugati tévészabványok keveréke is előfordulhat, avagy a kábeltelevíziós társaságok témeik el a szabványtól, s a fejállomások vivőfrekvenciája még inkább kiesik a megengedett túrékból.

A kétnormás tévévevők ezt nem érzik, de sajnos ez a kártya

6

5

igen. Így az automatikus kereső nem találja meg az I–III. tévécsatornák OIRT vagy kevert szabványú adóit, tehát az állomások csak a finomhangolással lehet beállítani. Ez persze még nem lenne baj, hiszen a cél egy kis munkával elérhető (szerencsére a frekvenciaszter olyan finom, hogy két szomszédos csatorna között 100 hangolólépés található), viszont az már valódi gond, hogy az így behangolt csatorna nem memorizálható, pedig a program a *tuned* kifejezéssel nyugtazza a hangolást.

Ezzel szemben öröndetes, hogy a kártya erendően alkalmas az egyre szélesebb körben terjedő kábelcsatornák, valamint az AM Mikro adásának vételére.

Mindezek után „üzembe helyezhetjük” a médialejátszókat. A Radio Track választásáról nincs mit mondani, használata általános, és nem igényel többet a windowos alapsimeretknél. Legfeljebb az antennáról érdemes néhány szót ejteni. A csomagban lévő szalagdíjól használata a régi tévétechnikából ismert „ruhaszárító kötel” emléket idézi, s panellakásban gyakorlatilag nem működik. *Mindenképpen indokolt a külső antenna csatlakoztatása.*

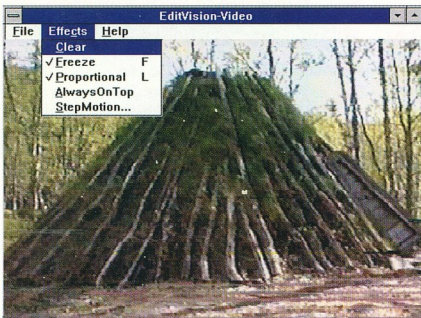
Hogyan tévézzünk ezek után? Egy egérkattintással aktiváljuk a *VideoHighway* ikont. Bejelentkezik egy tévékészülék a Workshopban beállított adással. A képernyő bal alsó felén a távvezérlő ikonja látható, amellyel a tévé képét kezelhetjük. A távvezérlő először a forrást kell beállítani. Az egérel – a Windowsban megszokott módon – tetszőleges helyre vihető az egész rendszer, miként azt a munkánk megkívánja. A kép megjelenési módját a *Style* gomb megnyomásával állíthatjuk be. Négyféle elrendezés közül választhatunk. Az első a *Cabinet*, amely egy kis tévékészülék, az *EditVision* képszerkesztésre alkalmas, a *Theatre* egész képes látványt nyújt, a *Waltz* pedig egyszerűen rajzol képet a monitorra. Ez utóbbi program körülbelül egy másodperces lépésekben mintát vesz a képforrásból, ame-

5. Tévé és távvezérlője
6. A Cabinet 16 képe

- 7. File menü a képszerkesztésben
- 8. Egyszerű effektsok

7

8

lyet kimerevítve a képernyőn hagy a következő mintavételig. Ha a forrás tévétuner, akkor a beállított csatornákat is váltja, pillanat-képet adva ezzel az éppen futó műsorokból, ha viszont egyetlen videoforrás van, akkor a képből láthatunk mintákat.

Érdekes alkalmazás a *Theatre*, amikor teljes képernyős képet látunk. Első látásra úgy tűnik, hogy a képet nem tudjuk kezelni. A programkészítők azonban nem hagyták cserben a felhasználót. A bal oldali egérgombbal behívható a távvezérlő. Ha pedig az egérgörzorrrel a kép jobb felső sarkába megyünk, akkor megjelenik egy négy ikont tartalmazó ábra. A jobb felső ikonnal arról rendelkezhetünk, hogy a videokép mindig az alkalmazások fölött legyen, az alsó ikonnal pedig visszatérhetünk a teljes képernyő megfelelő képnagyúságra. Használhatjuk a jól ismert „pillanat állj” és a „lejátszás” piktogramjait. A bal oldali alsó gomb egy szemét ábrázol, amely kacsintással pillanat-képet készít, és azt 24 bites .bmp kiterjesztéssel, *snapl*, 2, ..., 5 néven tárolja a TR200 könyvtárban. Vigyázat, egy-egy pillantás legalább 350 Kbájt, de a képtartalomtól függően akár 2 Mbájt is elfoglalhat a merevlemezben. Az ötödik tárolt kép után a hatodik felülírja az első.

Programozóztól vétel

Szándékosan hagytuk utolsónak az EditVision alkalmazást, amely valószínűleg a leghasználhatóbb programrésze. A szerkesztőprogram lényegében egy hagyományos, méretezhető

A TR200-as tunerkártya csatormakiosztása

TV200 csatorna	Vétel sáv	Tévé-csatorna	Képvhő (MHz)	Hangvhő (MHz)
CH 01	CCIR I.	1	42,25	46,75
CH 02	CCIR I.	2	48,25	53,75
CH 03	CCIR II.	3	55,25	60,75
CH 04	CCIR II.	4	62,25	67,75
CH 05	CCIR II.	5	175,25	180,75
CH 06	CCIR III.	6	182,25	187,75
CH 07	CCIR III.	7	189,25	194,75
CH 08	CCIR III.	8	196,25	201,75
CH 09	CCIR III.	9	203,25	108,75
CH 10	CCIR III.	10	210,25	215,75
CH 11	CCIR III.	11	217,25	222,75
CH 12	CCIR III.	12	224,25	229,75
CH 21	CCIR IV.	21	471,25	476,75
CH 22	CCIR IV.	22	479,25	484,75
CH 33	CCIR IV.	33	567,25	572,75
CH 34	CCIR V.	34	575,25	580,75
CH 35	CCIR V.	35	583,25	588,75
CH 69	CCIR V.	69	855,25	860,75
CH 75	alsó kábelcsatorna	S1	105,25	110,75
CH 76	alsó kábelcsatorna	S2	112,25	117,75
CH 84	alsó kábelcsatorna	S10	168,25	173,75
CH 85	felső kábelcsatorna	S11	231,25	236,75
CH 86	felső kábelcsatorna	S12	238,25	243,75
CH 94	felső kábelcsatorna	S20	294,25	299,75

nagyságú ablak legördülő menüvel. Vigyázat, a legördülő menük csak akkor láthatók, ha előzőleg nem lefedő képet állítottunk be!

A File menü a pillanatképek mentésére és kinyomtatására szolgál. A program – a leírás szerint – 8- vagy 24 bites bittrékes fájlokat képes készíteni. A tetszőleges kiprobatunk a TIFF formátumot is, amelyet annak rendje-módja szerint létrehozott. Olvasni viszont nem minden program tudta ezt (a PV képnézegető igen, a Corel 5 is, de például a Photostyler 2.0 nem). Ez azért lényeges, mert a képkonverzió (import-export és szűrő) sokszor jelentős szín- és felbontásvesztést okoz. További érdekes lehetőségeket mutat az Effect menüprogram. A kép kimeríthető, s néhány egyszerű trükk is elérhető.

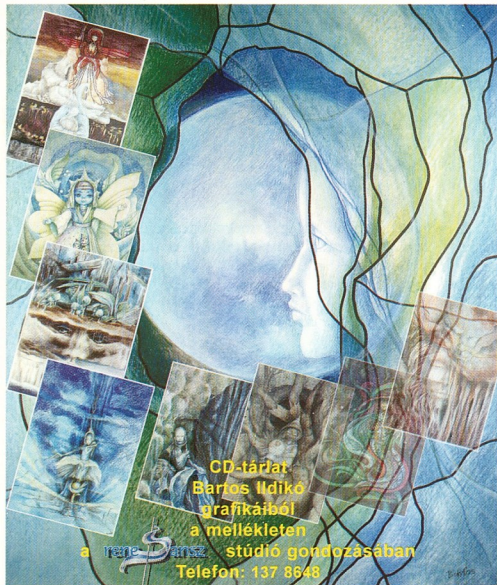
A TR200-as kártya egyébként – az órával időzített szórakoztató elektronikai készülékekhez hasonlóan – programozható kapcsolatja ki-be az eszközök. Ehhez persze az szükséges, hogy a számítógép éppen dolgozzon.

Összegzésképpen elmondhatjuk, hogy ez a kártya amatőr és esetleg félprofi felhasználásra feltétlenül alkalmas. A tetszőleges S3 kártyával mindvégig zavartalanul együttműködött.

Néhány kívánságot azonban összegyűjtöttünk, hátha figyelembe veszi a gyártó a fejlesztések során. Mindenképp jónak lenné a többnormás tévététel. A kompozit videobemenet mellett szükség lenne egy S-video bemenetre is, valamint egy további kompozit, hogy videomagnón rögzíthessük a jeleket.

A cég egyébként nemrég TR288 típusú néven kihozott egy továbbfejlesztett változatot is – ugyanolyan áron –, amely az összes létező VGA kártyával együttműködik, ráadásul infravörös távirányítóval látta el.

Lambert Miklós

CD-tárlat
Bartók László
grafikaiból
a mellékletben
a **STUDIO** stúdió gódozasában
Telefon: 137 8848

A számítástechnikáé a jövő
Mi jelen vagyunk...

Minden kedves vásárlónkat
sok szeretettel várjuk
a Computer Karácsonyon!

W.Y.S.A. Kereskedelmi és szolgáltató Bt.

Magyar nyelvű CD-lemezek
10-30% kedvezményrel!

A Computer Karácsony helye:
Liget Kongresszusi Központ
Budapest, VI. ker. Dózsa György út 84/A

Ideje:
1996. december 13.-15.
Nónstop nyitvatartás 50 óra keresztül!

Ahol az ár és a
teljesítmény találkozik!

5% kedvezményt és
ajándék egereket adunk
minden számítógéphez!

A használt termékekre 1+2 év,
egyéb árunkra 2+2 év
garanciát vállalunk!

Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. társaság
Budapest, Üllői út 24.
Tel./fax: 117-0023, 06-20-244-823, 06-30-248-823
E-mail: wysa@www.inetcomm.com

Magyar Szabványok Jegyzéke

'96

Magyar Szabványügyi Testület Információs Központ "elektronikus" termékei illetve szolgáltatásai

EHTX - emelőgépekkel kapcsolatos szabványok és jogszabályok számítógéppel (Windows környezetben) kezelhető (hypertext-es) formában, mágneslemez (floppy) vagy CD adathordozón

THTX - targoncákkal kapcsolatos szabványok és jogszabályok számítógéppel (Windows környezetben) kezelhető (hypertext-es) formában, mágneslemez (floppy) vagy CD adathordozón

"MSZDATA" bibliográfiai szabványadatbázis

"MSZDATA" elnevezésű, a szabványok legfontosabb bibliográfiai adatait tartalmazó, MS-ACCESS (adatbáziskezelőn alapuló) adatbázis. Az adatbázis telepítését, ezzel egyidejűleg a kezeléshez szükséges legalapvetőbb ismeretek oktatását és az adatállomány negyedévenkénti frissítését igény esetén szolgáltatjuk.

Magyar Szabványok Jegyzéke '96 - CD-ROM változat

Az évente kiadásra kerülő, a Szabványboltban könyv formában kapható Szabványjegyzékkel tartalmilag azonos és formailag is hozzá nagy mértékben hasonló "elektronikus" dokumentum szerkesztését be az MSZT Információs Központjában CD-ROM adathordozón, megfelelő, MS-Windows környezetben futó, "felhasználó-barát" kezelőprogrammal együtt. A program lehetőséget nyújt a dokumentum szövegében való keresésre.

Igény szerinti szabványok elektronikus adathordozón

A felhasználó által meghatározott szabványok (lehetőleg 1991. január 1-je után közzétett szabványok), mennyiségétől függően mágneslemez (floppy) vagy CD-ROM adathordozón, az előző pontban említett kezelőprogrammal.

Kiadja: a Magyar Szabványügyi Testület Információs Központja.
Cím: 1091 Budapest, Üllői út 25. Tel.: 218-3011/356, Fax: 217-5306

Az elektronika betört a filmvilágba, ebből lett a videó. Egy ideje viszont immár a hagyományos fényképezés állásait is veszélyezteti. Milyen kilátásokkal? Erre kerestük a választ a digitális fényképezőgépek piacán tett körsétánk során.

1. **Apám gépe:** A jó öreg tangóharmonikás Kodak, még papírhátú filmmel dolgozott
2. A halszemű Canon PowerShot 600
3. A legkisebb digitális masina — Kodak DC 20

1727-ben J. H. Schulze német kémikus ezüstnitrátos keverékkel kísérletezett, mikoris megtelejesése az fényérzékenynek bizonyult. Thomas Wedgwood brit fizikus azután 1802-ben elkészítette az első fényképet is. Elődei nyomdokán haladva ezüstnitráltal kezelt papírt használt. Ám a kép egyhamar eltűnt a papírról. A felvétel fixálását J. N. Niepce és fia oldotta meg 1822-ben. Az ő eljárásukat fejlesztette tovább honfitársuk Louis Daguerre és 1839-ben tette közzé ama eljárás leírását, amellyel már el lehetett készíteni a mai fényképek őst, a dagerrotípiát.

A kémiai mérőföldkövek mellett ne feledkezzünk meg Petzvál Józsefről, aki amíggy matematikus volt, és ő alkotta meg az első portrékészítésre alkalmas lensét 1841-ben. A kémiai eljárás továbbfejlesztésében főleg az angolok jeleskedtek. Eastman a fotólemezek helyett papírtekerceses módszerhez konstruált gépet, amelyre 1895-ben kapott szabadalmat. 1888-ban kezdődött a tkeresfilmes fényképezőgépek korszaka, amikor a Kodak piacra dobta első fényképezőgépét.

Az elektromosság 1930-ban a német Johannes Ostermeier révén, a villanófény feltalálásakor tört a fényképezésbe. A fénymérő és több hasonlóan fontos részletszabadság után, a központi zár mellett megjelent a tükrös eljárás, illetve a fénymérő és a vaku beépült a gépekbe. Egy ideig ez volt az elektromosság maximális térhódítása a fotoszakmában.

Érzékeny technika

A mikroelektronika fejlődésével azonban új kor kezdődött a fényképezőgépek világában is. A fénymérő és a központi zár (avagy a fényrekesz, blende) összekötésével megjelentek az első automata gépek. Beépítették a filmszélvélő motorokat. Komoly áttörés volt, amikor úgy öt éve a Logitech piacra hozta teljesen elektronikus, filmentes fényképezőgépét a Fotomant. Ez a masina fekete-fehér képeket rögzített. A vele készült képek minősége azonban nem mindig érte el a Pajtás fényképezőgép eredményeit...

A televízióban először az úgynevezett vidikont (Video ICOnoscope) használták a képek elektromos jellel alakítására, majd ezeket kiváltotta a CCD (Charge Coupled Device) elven működő, felvezetéses képkészítő alkatrész. Ennek lényege: a kép az eszköze szerelt, rendezett pontmátrixra vetülve elektromos töltések sorává alakul, amelyből elektromos jelek képezhetők. A CCD szint nem érzékel, így a színes képet csak trükkökkel

Digitális fotózás

Gyorsfény

lehet előállítani. Az egyik megoldásnál a fényt színszűrők vagy szinbontó prizma segítségével a három alapszínre választják szét és ezt három CCD-sor érzékeli. A másik megoldás, hogy egy képpontban csak egy szín érzékelője található, a mellette lévő pontokba pedig más színre érzékeny pontot helyeznek el. Így a három alapszín szerint harmadolt képet szin-interpolációval állítják elő.

A digitális fényképezőgépek eddig két úton fejlődtek. Az egyik a hagyományos fényképezőgépek „feltüprozására” egy fotoelektromos átalakítóval (CCD), ezt nevezik *hátul technikának*. A másik a teljesen az elektronikára komponált fényképezőgép. Ez utóbbi kategória meghökkenőt készülékkültsőt eredményezhet, hiszen vége a lencserendezés és a film szigorú geometriájából fakadó formakorlátoknak.

A gépeket az átalakítás módja szerint is csoportosíthatjuk.

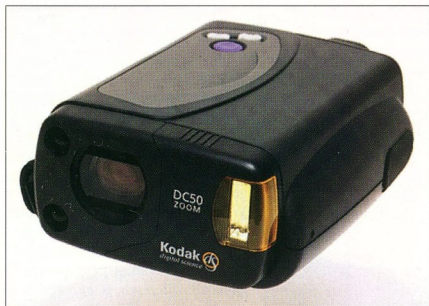

2

3

p a kamerákról

Vannak olyan átalakítók, amelyek három letapogatással érnek célra a három alapszín miatt, így velük csak álló tárgyakról készíthetünk felvételt. Ezért jellemző felhasználási területük a *műszaki tárgyfényképezés*. A másik eljárásnál egy menetben készül a kép három színre bontott, elektromos adathalmaza, ezekkel tehát a mozgó tárgyak is megörökíthetők.

A legnehezebb terület a képtárolás, amelyben még az út- és kompromisszum-keresések idejét éljük. Kiderült, hogy egyetlen kis celluloiddarab milyen hatalmas tároló. Az elektronikus kép nagyon nagy tárolómeretek követel (0,5 - 130 Mbyte!). Az adatok persze öletes eljárásokkal sűrűsíthetők, de ennek is határt szab az eredmény minősége.

A legegyszerűbb tárolási mód a felvezetés megoldás. Itt a legolcsóbbak a dinamikus RAM-ok, de ezekhez folyamatos tápfeszültség is szükséges. A statikus RAM-ok, EEPROM-ok és az NVRAM-ok költsége nagyobb, de a telep kimerülése után is megmarad az adat. A felvezetés memória egyik formája a PC-kártya. A következő szóbjágható tárolási technika a mágneses adathordozó, ami alatt egy kisméretű winchestert kell érteni. Talán ez a megoldás a legkedvezőbb, hiszen ma már kis méretben is hatalmas (9 Gbyte) kapacitású tárolók vannak a piacon. Áramot csak üzem közben fogyasztanak, s ma már ekkor se nagyon sokat. Kisebb kapacitás esetén winchesterek is kaphatók már PC-kártya kivitelben. Előfordulhat, hogy a gyártó egy olyan, úgynevezett PCMCIA Type-III foglalatot épít a kamerába, amelybe felvezetés vagy mágneses tároló egyaránt beilleszthetünk. Egyes gyártók egy huszárérvágással kihagyták a

terfész alkalmazása, ami a nagy adatmennyiség miatt érthető. Van olyan kivétel, amikor a fényképezőgép hálózati kártyával kapcsolódik egy tetszőleges lokális hálózatra.

Előny és hátrány

A digitális fényképezés legnagyobb előnye az azonnal elkészülő és nyomdailag felhasználható kép. Hátrányaként szokták emlegetni, hogy a jobb készülékek nagyon sokba kerülnek. Nos, nézzük meg ezt a kérdést a hagyományos eljárásnál.

A hagyományos úton egy igényesebb tárgyfotónál jó néhány felvételt készítenek, amíg össze nem jön a legjobb beállítás. Ez persze képenként esetleg órákat jelent, de mindenesetre egy sötétkamrá feltételez a maga olcsónak nem nevezhető eszközeivel. A vegyszereket is be kell szerezni az ugyancsak olcsónak nem mondható filmmel együtt. *Az elhasználdott vegyszert pedig el kell távolítani*, ami szintén nem olcsó és nem kockázatos feladat. Ahhoz, hogy ebből digitális kép legyen, még be kell skennelni, amihez vagy egy skennert kell venni, vagy munkadíjat kell fizetni érte.

A digitális eljárásban viszont a kép szinte azonnal megtekinthető a monitoron, így szükség esetén ismételtethető a felvételt. Nem fordulhat elő, hogy rosszul hívják elő, fényt kap, vagy hibás a film. Itt ténylegesen igaz a mondás: *igazán csak a gazdag tud takarékoskodni*. Aki sok fotót készít és képes egy digitális kamera (no meg egy jobb számítógép) beruházására, az igen hamar összepórolja az árát.

A forgalmazók nem nagyon raktározják a többnyire valóban drága készülékeket, ezért ismertetőnk készítésekor csak a Mikropo (Kodak) és a Polyform (a Polaroid képviselője) által a rendelkezésünkre bocsátott gépeket próbálhattuk ki, ezekről részletesebben is bemutatjuk. A többi gyártót az összegyűjtött információk alapján ismertetjük. Még nehezebben találunk az üzletek polcain professzionális, 4-5 millió forint értékű, úgynevezett „hátfalat”, ezért összeállításunkban most csak a hordozható, kézi kamerákra koncentráltunk, közülük is főleg azokra, amelyek a magyar piacon is megtalálhatók. Valamelyik későbbi számunkban azonban még visszatérünk a hátfalakra.

Kodak

A cég tízféle elektronikus kamerája közül négy közvetlenül digitális elven működik. A Mikropo jóvoltából vendégünk volt pár napig a DC 20-as, a DC 40-es és a DC 50-es.

A választék legkisebb tagja, a DC 20-as szinten *nélkülsre sikeredett*. Egy fényképezőgépnek a kis méret előnye, de itt ez a felvételek számának csekély volta (felbontástól függően 8 vagy 16) miatt már túlzás. A gép felbontása 493x373 pi-

4. A DC50 a választék legjobbjai
5. A Kodak DC50-es beállítási lehetőségei a vezérlő programban. A két szem azonos körülmény között készült, de a bal oldali kép jó minőségű beállításban, a jobb oldali pedig helytakarékos módban

6. Digitális kamera, melyhez előtét lencsék is lehetünk — Kodak DC40

7. A Kodak szoftverével, a Photo Enhancerrel a kiválasztott képet többféle nagytípusú megtekinthetjük és manipulálhatjuk.

8. Idilli — ahogy a Polaroid látja

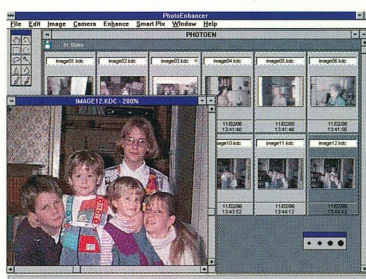
6

xel, tárolója 1 Mbyte-os. Milyen kirándulás az, ahol 8 képpel megelégedhetünk? A kicsi kis masina egyébként olyan mint egy kisméretű fényképezőgép, amelyre a filmbetöltéshez szükséges hátsó ajtó nem került rá. A csomagolásból ítélve a gyár karácsonyi ajándékként ajánlja a kisigényű felhasználóknak, ám a hazai árviszonyok mellett a 99 ezer forintos árával mégiscsak kevesek fogják meglesni gyermekeiket egy ilyen masinával. Pedig egy jó CD-t is adnak hozzá, amin a Picture Works DC 20-ashoz illesztett változat, a Fun található Windows és Mac változatban egyaránt. A képet a soros porton vihetjük a számítógéphez. A fényképezést vaku nem segíti, így felhasználhatósága a fényviszonyok függvénye.

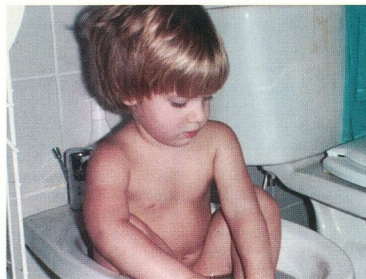
A szeptemberben bemutatott, továbbfejlesztett változat, a DC 25-ös egy színes LCD panelt kapott, amelyen a képek megtekinthetők, illetve már beépítettek egy vakut is.

Miután így eláztattuk a csöppeséget, annál lelkesebbek leszünk a másik két kipróbált DC ismertetésekor. Megérdemlik. A két típus korántsem egyforma — egybegyűrésükkel fantasztikusan jó gépet lehetne létrehozni. Ami azonos, az a felbontás (756x504 pixel), a félévezetős tárolás, az adatátvitel és a kezelő program.

A DC 40-es előtétobjektív, lapos formájú, kézbesimulójá fajta. A bekapcsoló egyben a lencse védőlemezt is elhúzza. Nincs tehát kupakgond. Kellően kezelhető, minden érthető és egyszerű. Az exponáló gomb érzékenyen működik. A hátlapi kijelzőn a még készíthető képek száma látható. A felbontás két értékre állítható, így az üres helyek száma is változik állítás után. A beépített vaku be és kikapcsolható, illetve au-

7

8

tomata üzembe állítható, ekkor a megvilágítás alapján a gép dönt a vaku működtetéséről. A DC 40-est praktikus hordtáskában kaptuk, amelyben jutott hely az előtétlencséknek és a szűrőknek is.

A DC 50-es viszont egy prózai papírdobozból bontakozott ki. Bekapcsoláshoz el kell húzni a gép előlapjának egy részét. Nincs cserélhető objektív, bár objektív előtétet már terveztek hozzá. A lencse viszont zoomolható. A nagyranőtt családi gyűfásdoboz formájú ház tetején lévő három gomb közül az egyik az exponáló, a másik kettő pedig a lencsét vezérli. Rövid gyakorlás után sikerült is eltalálni a három közül a megfelelőt. Az első gomb is kissé barátságatlan. A doboz hátsó felén lehet becsúsztatni egy PC-kártyát. Sajnos csak Type II-es a fogadóhely, így csak félévezetős memóriakártyát tud fogadni. A beépített alappemória 7 kép tárolására alkalmas, a kártya behelyezése után viszont már 28 képet tudunk elraktározni a legnagyobb felbontásban.

A fényképező- és a számítógép soros vonalon kommunikál-

hat, maximum 115 kb/s sebességgel. A számítógéphez a Picture Works egy komolyabb változatát kell tölteni, amely mindkét kamerához (40-es és 50-es) használható egy állítás után. A programmal a kamerák állapotát is ellenőrizhetjük, illetve exponálhatunk, megadhatjuk az exponálási késleltetést, állíthatjuk a felbontást, az érzékenység eltolást és törölhetjük a képeket. A program egyben egy kis képedítelő is, inkább a laikusok számára. Az 50-esről származó KDF fájlok a Corel PhotoPaint számára értelmezhetők, de a 40-esben készült fájlok nem. A két gép protokollja is eltérő, ami azért kinos, mert ha elfelejtjük a kameratípust állítani, akkor a program lemeredveik. Ez persze csak azokat zavarja, akik egyszerre bűvészkednek két kamerával.

A két géppel élvezet volt dolgozni, de remélhetőleg a cég immár a kettő előnyét összedolgozva egy zoomos, PCMCIA Type III-as kártyát is befogadó, jól érzékelhető exponáló billentyűvel szerelt fényképezőgépet fejleszt majd ki. Ha még az árszintet is a jelenlegi 199 ezer (40-es) és 319 ezer (50-es) forint közé állítanák, akkor ezér a gépért tolongának a vásárlók.

Polaroid

Aki kiharad, az lemarad. A Polaroid is elkészítette a maga digitális kameráját, amivel az azonnal képet készítő gépeinek házon belül teremtett konkurenciát. A *Polyform Kft.-től* kapott gép szinte felhívja magára a figyelmet. A formatervező fantáziája alaposan megdőlött és egy minden pontján íves, hullámzó dobozt eredményezett az optikailag még kötött kerék lencse és a henger alakú nézőke köré. Felülről nézve sem doboz-alakú a gép. Az egész szerkezeten békaszemként pis-

log a vaku és a lencse. Ez utóbbi cserélhető, s kupakkal látták el. Sajnos könnyű megfélekedezni a levételéről. Igaz a gép két fűtényteléssel figyelmeztet arra, hogy kevés a fény, de ha ezt valaki nem olvassa le a kijelzőről, akkor az eltűnik. A gép felbontása 1600x1200 pont, ami igen jó, bár ezert több, mint öt és fél Mbyte tárolóhelyet kell dídozni. A gép áállítható – de érthetetlen módon csak a számítógép utasításával – 800x600-as üzemmódba. Ekkor a kép helyiségénye csak 1,4 Mbyte. A gép tömörítetlen TIF formátumban tárolja a képeket. Az objektív autofókusszal rendelkezik, amely 25 centimétertől a végtelenig képes a képet élesre állítani. Az autofókusz működése programból állítható. A program felvételt készíthet a kamerával, és kérhetünk képellenorzést a monitorra. A kamera ekkor sorozatban készíti a fekete-fehér képeket és küldi a számítógéphez. A kívánt pillanatot a monitoron lévő gombra kattintva a kép elkészül, majd a gép beküldi a számítógépnek. A képeknek neveket adhatunk. A betűk beírása egy kicsit nehézkes, mivel egy előre-hátra gomb segítségével kell egyenként kiválasztani az ABC kívánt tagját.

A gép három változatban készül: belső tár nélküli (a képet át kell szívní a számítógéphez az SCSI-interfészén keresztül), illetve 40 és 60 kép tárolására alkalmas memóriával. Az árak rendre: 500 ezer, 650 ezer és 800 ezer forint. Ez így egy kicsit megrendítően hangzik. A nálunk is megfordult 40 képes változat tűnik a három közül a legoptimálisabb választásnak.

És ezek után következzenek az ígért rövid ismertetések azokról a típusokról, amelyekkel nem volt módunk kipróbálni.

Agfa

Az Agfa kisgépe 640x480-as felbontásban, vagy ennek felével készíti képeit. Az elkészült képek flash-RAM-ba kerülnek, amelynek 2 Mbyte-os a kapacitása és így 36, vagy 72 képet képes tárolni. Ez ugyan szinkronban van a kisfilmes kapacitással, ám a minőség természetesen messze elmarad attól.

Canon

A közelmúltban Magyarországon is bemutatott PowerShot 600 szokványos, egyszerű kisgépnek tűnne, ha nem kapott volna a lencséje elé egy hatalmas *halzszem*. A gép felbontása 800x600-as, de beállítható alacsonyabba is, így több képet tárolhatunk. A képeket JPEG eljárással sűrűti. A tárolás kettéfele lehet. A belső tároló felvezetés és van egy PCMCIA Type III-as csatlakozóhely, ahova memóriakártyát vagy 170 Mbyte-os winchestert lehet becsúsztatni. Az adatok számítógéphez juttatásának leggyorsabb módja, ha a PC-kártyát kivesszük a fényképezőgépből majd a számítógéphez illesztjük. Akinek a számítógéphez nincs szabad PCMCIA fogadóhely, a párhuzamos porton küldheti át a képeket.

Casio

Az eddig árakkal és menedzserkalkulátorokkal taroló cég belevetette magát a digitális kameraversenybe is. Két gépet kínál, mindkettő keresője aktív TFT mátrixos LCD. A képet 25 Kbyte-nyi méretben készülnék, a felbontás tehát nem valami nagy, körülbelül 184x138-as lehet. A képeket flash-EEPROM-ban tárolják, típusától függően 64-et, illetve 96-ot. Az adatok soros vonalon jutnak a számítógéphez.

Fuji

A Fuji kamerája 640x480-as felbontással készíti képeket, ebből 32-t tud tárolni a mini-chip kártyájára. A keresője LCD-s. Az adatokat soros vonalon lehet beolvasni.

Minolta

A fényképezőgépek régóta előállító cég digitális masinájá 640 x 480-as kép felbontást produkál, az adatokat Solid State Disc-en, azaz félvezetőn tárolja JPEG tömörítés után, így körülbelül 16 vagy 40 képet tud rögzíteni finom és normál állásban.

Nikon

A Nikon is készített egy Coolpix 100-as névre hallgató digitális kamerát, amely 512x480-as felbontásban látja a világot. A képek adatait PC-kártyás flash-¹⁰ RAM-ban tárolja, melybe 42 da-

rabot tud elhelyezni. Az adatokat a PC-kártya segítségével vihetjük át a számítógéphez.

Sony

A Sony régóta készíti videokamerákat, így teljesen logikus, ha átruccan erre a piacra is. Egy digitális kamerát ajánlanak, amelynek körülbelül 770x580-as a felbontása. A tárolásra PCMCIA Type II-es kártya szolgál, amely körülbelül 40 képet tud tárolni.

A Sony a videokamerák terén is bevezette a digitális megoldást. A DCR-PC7-es mini kamera digitálisan rögzíti a képeket egy DAT kazettára. A felvételeket soros vonalon (IEEE 1394) tölthetjük számítógépünkbe. A kis videokamerát fényképezésre is lehet használni, azaz egyes képeket is exponálhatunk vele.

9. A speciális külsője, nagy felbontású Polaroid gép
10. A kis Sony DCR-PC7-es kamera hatalmas nézőkével rendelkezik

ABLAK A PC-VILÁGRA!

Ízelítő a hatodik szám gazdag tartalmából:

Hardverteszt: botkormányok

Szoftverteszt és -ismertető: OEM Release 2, beszédfelismerő programok, Norton CrashGuard

Hardver: védekezés a PC-gyilkosok ellen, processzorok

Bemutattuk: Cinemania 97, Capitalism, Klik and Play, Greetings Workshop

Kiállítás: Hi-fi Show, High End

Élmélet: DirectX

Ezenkívül: tippek, trükkök, jó tanácsok, könyvismertetés és óriási játékközeállítás

Megjelenik decemberben!

A CP számai megrendelhetők levélben, faxon vagy telefonon a Computer Panoráma Kiadónál: 1091 Budapest, Üllői út 25. (1388 Bp., Pf. 96/60)

Telefón: 218-3011, fax: 217-2646

LAPJAINKKAL CÉLBA TALÁL

INF&COMP

INFOCOMP

Műszaki Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.
1075 Budapest VII., Király u. 51.

Telefon/fax: (36-1) 322-2232, 267-9361, 322-7846

Packard Bell

- nagy teljesítmény
- amerikai minőség
- gondtalan használat
- sok-sok + szoftver
- különleges házfórumok
- 2 év garancia

Pentium 100, 8 MB RAM,
1 GB HDD, SB comp.
hangkártya, 8xCD, 14000 bps
faxmodem, 14" SVGA moni-
tor, aktív hangszóró, desktop
ház, egér, bill., mikrofon,
Windows 95, + sok-sok
szoftver, 2 év garancia:
249 000 Ft + áfa

DTK Computer

- minőség
- megbízhatóság
- alacsony ár
- PENTIUM 100 MHz-es gép
150 000 Ft-tól
- 2 év garancia

Viszonteladók jelentkezését is várjuk!

HP nyomtatók a fenti gépekhez = a tökéletes megoldás!

KÉRJE RÉSZLETES ÁRLISTANKAT!

Manó Sorozat

ManóKaland
jön: ManóÉlővilág

magyar nyelvű, kreativitást fejlesztő
program 5 - 10 éveseknek

4900 Ft + ÁFA

ManóAngol
jön: ManóNémet

nyelvoktató program gyerekeknek

5200 Ft + ÁFA

Profi-Média Kft.
6500 Baja, Déri Frigyes sétány 4.
T/F: 79/325-467; 30/466-339

**QWERTY
COMPUTER**
Alapítva: 1984 - ben

1111 Budapest, Bartók Béla út 14.
Tel: 166-93-77 (4 vonal) • Fax: 185-26-87
Faxról: árlistáinkat: 166-92-92
Internet: http://www.qwerty.hu
Nyitvatartás: Hétfő-Péntek 10-18 óráig

486 és PENTIUM

számítógépek tetszőleges kiépítésben, 3 év garanciával

EPSON, HEWLETT PACKARD, CANON nyomtatók, MULTIMÉDIA, CD ROM-ok, **CD-ÍRÁS**,
DTP-rendszerek, MODEMEK (34 féle) viszonteladónak is, GSM adatátvitel, szoftverek, tartozékok,
kiegészítő eszközök, szakkönyvek széles választékával és TANÁCSADASSAL várjuk!

NOTEBOOK
gépek nagy választéka

**RÉSZLETFIZETÉSI
LEHETŐSÉG!**

GSM TELEFONOK
A LEGJOBB NAPI ÁRON

Lemez mellékletünkön ezúttal megtalálhatja az olvasó az eredeti Shakespeare összesét és a King James Bibliát is. Mindkettőt az ügyvezető PDF formátumban. Ám mit is jelent a bűvös rövidítés, amely meglehet, holnapra forradalmasítja a könyvterjesztést?

Digitális könyvespolc

Akrobatikus állományok

Az elektronikus kiadványterjesztésben lassan már ipari szabványnak számító PDF (Portable Document Format – hordozható dokumentumformátum) rendszer a DTP területén vezető cég, az Adobe „gyermeké”. Ahogy annak idején a PostScript kifejlesztésével, az Adobe most is elsőként lépett, így gyakorlatilag egyeduralomként lett a hordozható digitális könyvek piacán. A jelek szerint a PDF – az Internet és a CD-s kiadványok révén – világszerte egyre gyorsabban terjed.

Digitális könyvek

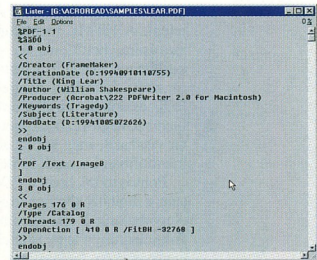
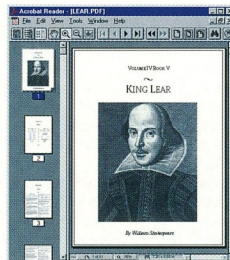
Az alapötlet tulajdonképpen ugyancsak a PostScriptből származik – mi lenne, ha az oldalszerkesztő szoftverben elkészült kiadványt nemcsak a hagyományos, nyomdai úton nyomtatnák ki, hanem – ha már amúgy is elkészült digitális formában – a képernyőn is pontosan a nyomdai formában jelenítenék meg? Aki dolgozik vele, az tudja: a PostScript ehhez túlságosan nagy méretű lenne – a fejlesztés lényege tehát egy olyan tömörítési technika kidolgozása volt, amely alkalmas a digitális könyv előállítására.

A PDF tehát megtartja a kiadvány eredeti tartalmát, az eredeti tipográfiai jellemzőivel együtt – ideértve az összes grafikai elemet, mint például a képeket, az oldalkialakítást –, s így amolyan képkönyvnek vagy akár digitális facsimilének is tekinthetjük. Mi sem természetesebb, mint hogy az oldalakat nézhetjük közelebbről és távolabbról, ide-oda lapozhatunk a *kötetben*, kereshetjük szövegrészeket, s elhelyezhetünk „szamárfüleket” (bookmarkokat) is a *könyvben*.

Az állomány fontos tulajdonsága – amire neve is utal – a platformfüggetlenség, a dokumentum tehát azonos módon jelenik meg minden számítógépes környezetben.

A PDF fejlesztése során gondoltak az Internetre is. Kíváncsok, hogy a hálozatról a lehető legrovidebb idő alatt tölthessük le a fájlokat, ezért ezeknek a lehető legkisebbnek kell lenniük. Ez az oka annak, hogy a PDF tömörítve tárolja a szöveget és a képeket, nem csupán a helyfoglalást csökkentve minimálisra, hanem az átviteli időt is.

Természetesen nincs szó arról, hogy bárki is temetni akamár a valódi könyveket. Sokkal inkább arról, hogy az élet számos területén hasznos, ha az infor-

máció digitális tárolásra, keresésre alkalmas módon is a rendelkezésünkre állnak. Hogy csak néhány kiragadott példát említsünk: ilyenek a lexikonok, az enciklopédiák, a nagyméretű szöveges és képi adatbázisok, a statisztikai adatok, a műszaki adatbázisok stb.

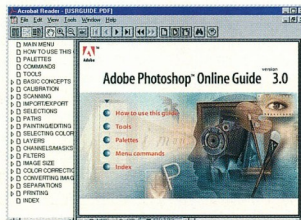
A PDF állományok elsősorban az új kiadói körben, az *Internet Publishing*, illetve a CD-lemezeken megjelenő kiadványok révén terjednek. Az Adobe természetesen már ebben a formátumban teszi közzé összes lényeges információját. A szoftverkérelje, az online műszaki segítség, de még a különböző megrendelő formanyomtatványok is ilyen állományoként jutnak el a vásárlókhöz.

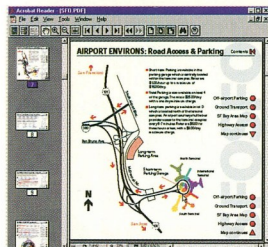
Ez a megoldás az eddigiekhez képest két szempontból is előnyös. Egyrészt a help így gyakorlatilag a felhasználói kézikönyv képernyőn megjeleníthető változata lesz, színes ábrákkal és formázott szöveggel – ami természetesen kifogástalan minőségben bármikor kinyomatható –, másrészt pedig az ilyen állományokat elegendő egyszer elkészíteni, hiszen ezek minden platformon elolvashatók.

PDF kontra HTML

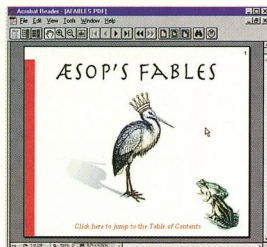
Az Interneten jelenleg a HTML formátum a legerősebben, a világhálón (WWW) gyakorlatilag minden Internetböngésző szoftver ezt használja. Ez egy rendkívül könnyen kezelhető és szintén

1. Az új Reader 3.0 béta-változata Macintosh-on
2. A Lear király címdala
3. Így áll a Lear király festmény belülről
4. Az Adobe PDF formátumban terjeszti saját dokumentumait is

5. San Francisco repülőtérnek utastájékoztatója interaktív feloldozásban
6. Állatmesék Adobe módra

platformfüggetlen oldalleíró nyelv, amely azonban nem mentes néhány hátránytól sem.

Mivel az Internetre készült, a tömörség és a gyors átvitel volt a fejlesztés elsődleges szempontja. Ezt úgy érték el, hogy bizonyos jellemzőket szabványosítottak és beépítettek minden böngészőbe. Ez azonban egyben korlátozásokat is jelent. A HTML formátumban alig van mód a szöveg formázására, betűtípust és -méretet nem, vagy csak nagyon korlátozott módon adhatunk meg. Ugyanígy nem tudjuk rögzített formában megjeleníteni a szöveghasábot sem. A PDF esetében mindez értelemszerűen nem gond – bármilyen szövegformázást, betűtípust és -méretet megtart és hűen visszaad, még ha az olvasó nincs is birtokában a dokumentumban használt fontoknak.

Fontos tudni, hogy a PDF is ismeri a *hypertext lehetőségeit*, azaz a digitális könyv bármelyik pontjáról egyetlen kattintással elugorhatunk a dokumentum egy másik pontjára, egy másik dokumentumra vagy akár egy másik Internet-címrre. Ezenfelül nemcsak kép, hanem hang vagy akár film is beépíthető, így gyakorlatilag komplett interaktív multimédia-alkalmazás készíthető egyetlen dokumentumon belül.

Hozzá kell tenni azonban, hogy a PDF állomány – nyilván sokkal szélesebb körű eszköztrendszer miatt – valamivel nagyobb, mint egy hasonló HTML állomány. De nem arányosan. Érdemes megnézni a lemezmellettünkön található állomány méretét; a Lear király például kisebb, mint 300 kilobájt. Tudni kell azt is, hogy az Internet-böngészők nem olvassák közvetlenül a PDF állományt, ezért az állomány olvasásához előbb le kell tölteni a kiválasztott fájlt. Ez azonban csak ideiglenes állapot; híres szerint a Reader 3.0-s változata előbb a szöveget tölti le, azután a képeket, s csak végül a formázást. Ettől kezdve tehát a PDF is böngészhető lesz.

Az Acrobat szoftverek

A PDF formátum kezeléséhez, a dokumentumok olvasásához, írásához az Adobe egy egész szoftvercsaládot fejlesztett ki.

Az *Adobe Acrobat* család talán legfontosabb tagja a *Reader* (olvasó), amely a PDF állományok megjelenítésére és olvasására szolgál. A Reader jelenleg négy különböző platformon fut (DOS, Windows, Macintosh, UNIX), garantálva a PDF fájlok platformfüggetlenségét. A segítségével nemcsak olvashatjuk, hanem ki is nyomtathatjuk az oldalakat, sőt a szöveg és a képek részeit kimásolhatjuk más alkalmazások számára.

A Reader használata ingyenes, bárki hozzájuthat, és legálisan terjesztheti is. Ha valaki PDF anyagokat tartalmazó CD-ROM-ot akar kiadni, egyszerűen csak fel kell másolnia a Reader telepíthető verzióját, és utána azt bárki használhatja. Lemezmellettünkön az Adobe Reader legfrissebb változata

található meg. A cikkünkben felsorolt PDF állományokat csak a Reader telepítése után lehet élvezni.

Papír nélküli iroda

A legtöbb felhasználónak nem lesz szüksége más szoftverre a Readeren kívül. Azoknak viszont, akik PDF állományokat akarnak készíteni, kell majd a *PDF Writer*, az *Acrobat Distiller* vagy az *Acrobat Exchange* szoftverek valamelyike. Ezek mindegyike a dokumentumok létrehozására, illetve módosítására szolgál.

A *PDF Writer* lényegében egy virtuális nyomtató, amely megjelenik a számítógép nyomtatójátírában. Csak éppen nem papíron kapjuk meg az eredményt, hanem egy PDF fájlban. Az eljárás előnye, hogy a dokumentumot elkészíthetjük egy tetszőleges alkalmazásban, majd megnézhetjük a *Print Preview*-val – a végleges PDF garantáltan ugyanilyen formában jelenik majd meg.

Az *Acrobat Distiller* a kész PostScript fájlokból hoz létre PDF állományokat.

A DTP stúdiók előtt is remek új lehetőség nyílt meg a Distiller révén: a jövőben a proofot elegendő csak a képernyőn megjeleníteni. Sokszor okoz ugyanis gondot, hogy a nyomdának szánt kiadvány készítésekor valamilyen hiba kerül a PostScript fájlba. Ami pedig többnyire csak akkor derül ki, amikor a film kibújik a levélgáztóból – s már jó sok időt és pénzt vesztettünk el. A Distillerrel ez a kellemetlenség megtakarítható, mert nagy hűséggel adja vissza a PostScript fájl nyomtatott alakját a képernyőn. A képernyőre „nyomtatott” oldalak a megrendelő is megnézheti, és adott esetben jóváhagyhatja a kész kiadványt (szépsé munká esetében ennek számos további feltétele van – a szerk.).

A tömörítő eljárás következtében a PDF fájl általában elfér egyetlen floppy-n is, sőt akár hálózaton is elküldhető a megrendelőhöz.

Az Acrobat család különleges tagja a *Capture*. Ez áll legközelebb a papír nélküli iroda megvalósításához, ugyanis szkennel és együttműködve egyenesen PDF-et hoz létre tetszőleges papírdokumentumból. Ezt egy beépített OCR modul teszi lehetővé. A *Capture* remek képességei mellett azonban ma még két gondal is számolni kell: jelenleg csak Windows alatt fut, illetve nem ismeri az ékezetes betűket és a különleges karakter-készleteket (görög, cirill).

Időközben az Adobe előre haladt az Acrobat Reader fejlesztésével. Lemezünkön már közreadhatjuk a Beta 13 változatot, amely Internetes böngészésre is alkalmas. Bővebben erről a hírrovtarban frunk.

Magyar Reader

Az Adobe különböző csomagolásokban forgalmazza ezeket a szoftvereket. A legzadagabb csomag, amelyben minden említett program megtalálható, az *Acrobat Pro*.

Az Adobe tervei között szerepel az Acrobat szoftverek honosítása minél több országban. Az Adobe magyarországi forgalmazója, a *Trans-Europe Kft.* reményei szerint várhatóan a következő év első felében készítl el a Reader magyar verzióját – amely szintén ingyenes lesz. A magyarítás többet jelent, mint a menü és a help lefordítása: megoldják az ékezetes betűk felismerését, keresését is. Arról sajnos még nincsen hír, hogy mi várható a többi Acrobat szoftver magyarítása terén. (További információ: homepage:www.starkingnet.hu/Trans-Europe/, http://www.adobe.com/.

Jakab Zsolt

DynaDesigner

For Windows

2 D és 3D számítógépes tervező
és rajzoló program

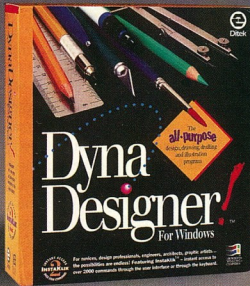
Építészeti, gépészeti, áramkörti,
szervezési, grafikus,
térképészeti, stb. tervezés, betűvágás.

DXF, Postscript, EPS, DEF, IGES,
Windows Metafile, stb.

Minimális hardverigény:

PC 386, 4 MByte RAM,
Mat. cooprocessor

Ára: 49 900,-Ft + ÁFA

DynaCADD gépkönyv: 5 000,- + ÁFA

Elemkönyvtárak,
elektrotechnika, építészeti, gépészet
(8 900 Ft – 12 900 Ft)

Képviselet:

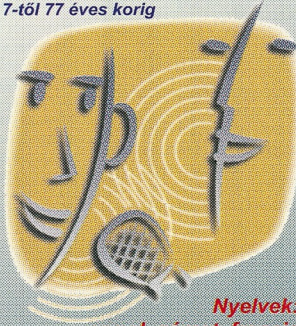
Vízió, 4D CAD Stúdió

1125 Budapest XII.,
Patkó utca 13.

Telefon/Fax: 175-8375

Talk to Me

7-től 77 éves korig

Nyelvek:
angol, német, francia
- már középfelhaladó szinten is!

**BESZÉDFELISMERÉssel,
KIEJTÉS-ÉRTÉKELESEL,
párbeszédekkel és 125+
további feladattal**

KARÁCSONYI AKCIÓ

a boltokban

és a kizárólagos forgalmazónál, ahol kijor-
bálhatja vagy telefonon is megrendelheti:
PREMIERE TRAINING Co. Mo. Kft
1064 Budapest, Bank u. 6.
T/F: 332-03-66, 153-0061, 153-05-36

A Magyarországon előforduló 368 faj
részletes ismertetése :

- 400 színes foto
- 370 térképmelléklet
- 300 oldalnyi szöveg
(írárs, viselkedési szokások, szaporodás,
táplálkozás, vonulás, védeltség és egyéb
érdeklődések)
- 1 órányi hanganyag
segítségével.

Megjelen

Ára: 5.450.- Ft (ÁFA-val)

Megrendelhető:

Com - Com Bt.

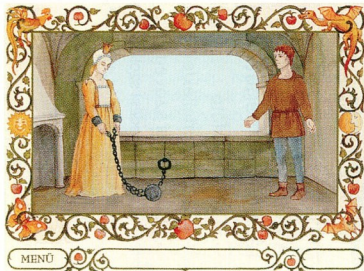
9022 Győr, Rákóczi u. 51/a.

Tel: (96) 310 - 284

1

Emlékszik még valaki a diavetítőre? Leginkább karácsony táján került elő, amikor a szekrény mélyén már ott lapultak az új filmek, az újabb ajándékok. Csak remélhetjük, hogy unokáink hasonló szeretettel gondolnak a mai mesemédiára – a CD-ROM lemezre. Persze, nyilván meséje válogatja...

2

1. Almafi elindul szerencsét próbálni
2. Almafi megérkezik a királykisasszony kiszabadítására
3. Minden jó, ha jó a vége

Egyre korábban sötétedik, s a hideg beálltával ismét eljött a családi diavetítések ideje. Valószínűleg alig van olyan család, ahol ne porosodna még egy *kék* vagy *mályvaszínú*, alumíniumlemezből készített diavetítő, nagy fehér tekerővel az oldalán. Évekelkel elzöldön lehetett kapni a kis gépet és hozzá sok jó mesefilmet az optikai üzletekben, a játékboltokban.

De félok, hogy a szülők ma már nem vetítenek és olvasnak diafilmet, hiszen ott a videó, amit könnyebb kezelni, s nem kell felolvasni. A mese pedig könnyen fogyasztható tömegcikké vált, peregnék a képek, jönnek a rajzfilm-sztrárok, később műanyag formájában is (eszméletlenül áraikon). A gyerek pedig szép lassan elszokik az önálló gondolkodástól, s mert nem ismeri, nem is igényli a mi „klasszikusainkat” – Piroskát és a többieket. De még a *Futrinka utca* lakói, *Frakk* és *Mekk mester* sem voltak látványos „animáció” tárgyai. *Oriza Triznyák* és *Téglagyári Megálló*, *Döm-dö-döm* és *Mikkamukka* meséin sokan nevelkedtek. A közös mindezekben az az érték volt, ami a kis embereket gyarapította.

3

Mesés CD-ROM-ok

Egyszer volt,

Hát ez a mai mese-CD gyártók felelőssége. Nem könnyű feladat, hiszen családokat kell a személyi számítógép mellé ültetni. De szerencsére vannak, akik – kisebb-nagyobb sikerrel – megpróbálják. Összeállításunkban a legérdekesebb hazai lemezeket mutatjuk be.

A repülő kastély

A *Marcato Multimedia* nevű, egészen új vállalkozás piaci premierjét komoly siker koronázta. A nagyközönség előtt a Compairf alkalmával jelentek meg először, s *A repülő kastély* című meselével mindjárt meg is nyerték a fődíjat.

A lemez témája: magyar népmese, multimedia átírban.

Történet: Almafi elindul szerencsét próbálni. Számtalan kalandba bonyolódik, de talán a legérdekesebb az, amikor a repülő kastéllyal találkozik. A kastély ablakában a gyönyörűséges királykisasszony zokog keservesen. Sok-sok megpróbáltatás után Almafinak sikerül bejutni a kastélyba, ahol előbb még meg kell birkóznia a hétféjú sárkánnyal is, hogy boldogságát végül elnyerje.

A mese játékeje egy-másfél óra, attól függően, hogy mennyit időz a gyerek az interaktív oldalakon.

Az alaptörténet szerkezete lineáris, nem lehet összekuszálni a történetet, ám némi interakcióval befolyásolható a cselekmény. Például ilyen módon: a történet elején egy öregember – akivel megosztottuk egyetlen útravalónkat, egy cipőt – azt tanácsolja, hogy ne tépjünk tavirózást a patakból, sem virágot az aranyrétről. Ha nem fogadjuk meg a tanácsát, egy mély hang közli: „Megmentem, hogy

ne tépj virágot”, s visszakerülünk a történet elejére.

A képernyők tartalma hasonló a diafilmekhez. A képváltások a legtöbb helyen automatikusak – kivéve az interaktív felületeket. A narrátor szerepében *Varga Tamás* hangját halljuk. A képernyőképek, a szereplők *Armer Margit* akvarell festményei, kellemes passzelt színvilággal, lágy formákkal, pillaszényű tündérekkel. Nincsenek ormódnan nyomógombok, sem „windowosok” kezelőfelületek, csak rízsztatóvak kanyargó, szőlőkacsok, piros almák. A hangulat *Tolcsay László* zenéjével válik teljessé, aki a magyar dallamvilágot csempészi a digitális mesévilágba.

A lemez indításakor választhatjuk a mese tartalomjegyzékét – az olvasást bármelyik fejezettel folytathatjuk –, illetve valamelyik memóriajátékot.

Érdekesség, hogy a lemez használati utasítását és a borítót rizspapírserű anyagra nyomták. A borító belső oldalán részletes dokumentációt találunk. A CD lejátszásához egy kisebb tel-

...ol nem volt?

jesztményű multimédia PC is megteszi, Windows 3.1 vagy Windows 95 operációs rendszerrel. Ára 5000 és 7490 Ft között változhat, üzletől függően.

Az ellopott kódex titka

Ez a korong már nem új; tavaly jelent meg a *Minor Multimédia* kiadásában. Mégis szívesen vettük be összehasonlító cikkünkbe, mert színvonalával az átlagos magyar multimédiás kiadványok fölött áll.

A *lemez témája*: olvasási tempót fejlesztő mesejáték és egy magyar nyelvtan gyakorolató munkafüzet.

Tartalom: egy reggel rejtélyes körülmények között eltűnt *Mibajod szultán* palotájából a „Nagy mindentudó mibajod kódex”. Ez a tény az egész birodalomra nézve súlyos következményekkel járhat, ahol a legfontosabb termék a dinnye és az abból készített dinnyelikőr. Ha nem találják meg az ellopott kódexet, nem tudják megvédeni magukat az esetleges veszélyekkel

szemben. Például a hétlábú sárkány letaposhatja dinnyeföldjeiket.

Mibajod szultán régi jó barátjától, *Marcipán királytól* kér segítséget. A két király az udvari nyomozók és pletykás leányaik társaságában indítanak akciót a kódex visszaszerzésére. A bűnjelek alapján eljutnak a krumplicfejűek országába. Onnan a kerékblábuk országába, majd a lólabák földjére jutnak, s mindenütt segítenek a gondok megoldásában. A hosszú és fáradságos nyomozás eredményeként időben megtalálják a kódexet, s így szerencsésen vissza tudják szolgáltatni a hétlábú sárkánytól ellopott körömrészlelőt.

A mese nyelvi játékoságát *talán csak a humora mülja felül.* De persze a játékoság csak a lemez „egyik oldala”. A „másik oldal” az a mintegy 350 nyelvtani feladatlap, amelyek mindegyike a történet egy-egy részletéhez kapcsolódik. A tanár (a szigorú szülő) rákattint a feladatot felirató gombra, megjelenik egy Write formátumú ablak, amelynek tartalmát, a mese aktuális részéhez tartozó feladatlapot innen ki is lehet nyomtatni, mégözök szép formátumban. Az első nyomtatott oldal a feladatokat tartalmazza, a második a megoldásokat.

A program tehát nemcsak nagyszerű szórakozás, hanem kitűnően alkalmas a nyelvtan gyakorolatlására is az általános iskolai oktatásban. A korong önmagában is megállja a helyét, egy normál audio-CD rendezésén ugyanis a mesét színvonalas hangjáték formájában is meghallgathatjuk. A mese kulcsmomentumait megragadó vízfestmények és grafikák által természetesen a CD-ROM még eredetibbé válik. A lemezen kapunk egy puzzle játékokot is. A hardverigény átlagos.

Az aranykulcs

Ez a multimédia lemez is alig néhány hete került az üzletek poltjaira, ám az elsők visszajelzések szerint félf, hogy egy darabig ott is marad.

A *lemez témája*: művész- és meselemez, némi interaktivitással.

Tartalom: öt jól ismert Grimm-mese.

A CD-ROM kék dobozán található cím egyfajta vevőcsalagató. A feliratok is barátságosak, ellentétben a lemez tartalmával. A grafikus valószínűleg feltételezte, hogy az apróságok már túl vannak a Terminátor és a Nyolcadik utas megpróbáltatásain, ezért aztán bátran használja a szögletes formákat, erős kontrasztokat, diszharmonikus szerkesztést, a természetellenes testtartásokat, a perspektívák torzítását.

Vajon gondolt-e az *Intermundium* cég által megbízott alko-

4. A krumplicfejűek birodalma
5. A hétlábú sárkány visszakapja a körömrészlejét
6. A brémai muzikusok koncert előtt ; ...
7. ... koncert közben
8. ... koncert után

Mese elemzés*

MESE	GYEREK				SZÜLŐ			
	Szükséges készség	Ájnlott életkor	Szubjektív vélemény	Az/ mindőség	Szókincs	Információk	Szubjektív vélemény	
1. A repülő kastély	-	5-15	8	kötőnő	jó	használati utasítás és ismertető csatolva	9	
2. Az ellopott kóder	olvasás	5-77	8	jó	jó	használati utasítás és ismertető csatolva	9	
3. Az aranykulcs	olvasás	8-25	3	jó	közepes	nincs	6	
4. Story W. I.	olvasás, kezdő angol	6-12	9	kötőnő	közepes	audiotrackek listája	8	
5. Story W. II	olvasás, kezdő angol	6-12	9	kötőnő	közepes	audiotrackek listája	8	
6. Alice	-	6-14	5	közepes	közepes	ismertető és használati utasítás	5	

* A szubjektív véleményeket a CDP munkatársai és egy lakótelepi gyermekcsoport pontozása alapján állítottuk össze.

tő arra, hogy vannak még olyan gyerekek, akik kék eget rajzolnak sárga napocsával és zöld füvel? A legtöbb 6-7 éves kisember valószínűleg nem tudja feldolgozni a feketére szírozott eget, a drámai átós szerkesztésű képeket. Pedig bármilyen meglepő, a Piroksa és a farkast, a Hamupipóket, a Hófehér és Rózsapírt a Grimm testvérek ennek a fogyasztói rétegnek készítették.

A néhol rémisztő képeket valamelyest kompenzálja *Temessy Hédi* kellemes hangja. A dobozban egy idézet is rejlik, amely szerint: „A mese segítséget nyújt abban, hogy a gyerekek jobban megértsék önmagát és a világot... A mesével kapcsolatos szabad asszociációk csak ebben az esetben tárják föl számára a mese személyes, csak neki szülő jelentését.” Lehet, hogy eleve tévedünk, s a lemez valójában az ELTE bölcsészhallgatóinak készült? *

A programot egy kifestő és egy képépítő résszel is kiegészítették. A kifestő *Lőrinc; Emöke* grafikus munkáit alakítja át vonalas rajzokká, amelyekre 16 színel kifesthetünk, majd nyomtathatunk. A képépítő rész ugyanez, megoldva azzal a lehetőséggel, hogy más, vonalas rajzokká alakított szereplőket is beépíthetünk. Ha az eredeti rajz tónusait is látni szeretnénk,

akkor azt – mint egy fóliát – ráfekethetjük a mi rajzunkra. Sajnos ebben az esetben a BMP állományok színpalettáinak egyeztetési hibái nagyon elcsúfíthatják a rajzunkat.

A Grimm-mesék új CD-ROM feldolgozása tehát érettebb közönséget kíván. Talán egy mese azért célba talál a fiatalabb korosztálynál is. A brémai muzsikuskok, amelyek hangulata derűsebb a többinél. A programot testelő gyerekek a második legjobb mesének A szalmazsál, a parázs meg a babszemet tartották.

Story World I-II.

Az angolok jó ideje tapasztalhatják, hogy van egy exportcikkük, ami nem romlik, nem igényel gondos szállítását, nem fenyegetik vámkorlátozások, ráadásul számtalan embert *függőségbe* von. E különleges exportcikk maga az angol nyelv. Újabban CD-ROM „csomagolásban”, mint a brit EuroTalk és a hazai Kossuth Kiadó tavaly megjelentett Story World I-II. című meselemeze.

A lemez témája: rövid angol mesék gyűjteménye, multiplatformos formában.

Tartalom: lemezenként négy fő mese, mondóka. Az első lemezen a színeket, számokat, alapszavakat, a második lemezen az időt, a testrészeket, az időjárást és az egyszerű igéket sulykolják, sok-sok interaktív gyakorlattal.

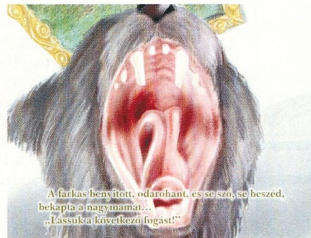
A *Story World I-II.* általános iskolai alsó tagozatosok és a nagycsoportos óvodások részére készült. A lemez meséi vidám színekkel, képeskönyvszerűen tűnnek elénk, miközben olvashatjuk is a brit mesélő által elmondott szöveget. Néhány mondóka az angolszász mesék világával szórakoztatja a gyereke-

9-10. Találkozás az orrisszal
11-12. A farkas bekapja a nagyt
13-14. „Nagymama, miért olyan nagy a szemed?”
15-16. ... és a történet rossz végét ér

9 „A farkas jóbb felhalász mint az orriss, Amiből a farkas nem is jön ki, hanem a víz...”

9

11 „A farkas benyitott, odarohant, és se szó se beszéd, bekapta a nagy mamát...
... Bassza be kivételző fogast!”

11

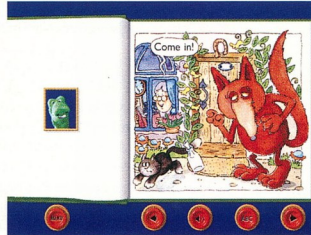

13 „Hogy jobban lássalak!
=Eg nagyymama, de szörnyő nagy a szád!”

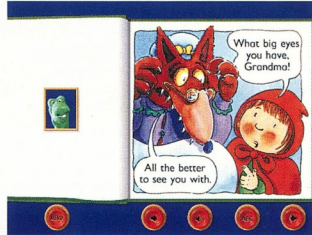
13

10

12

14

15

ket, de akad közöttük természetesen *multinacionális* történet is, mint például a Piroska és a farkas vagy a paszulyra felmászó Babbszem Jankó.

A lemez időtáskor meg kell adnunk nevünket és nemzeti-ségünket. Már ez a procedura is igen szellemes. Tizenyolc kockában tizennyolc kis zöld sárkány áll, különböző nemzetek zászlóit szimbolizáló pólóban. A piros-fehér-zöld inges sárkányt történetesen *Benedégnak* hívják, s ha őt választottuk, akkor végig velünk marad a programban, és szükség esetén türelmes hangon, magyarul siet a segítségünkre.

A meséket egy kinyitott képeskönyvből lapozgatva nézhetjük és hallgathatjuk meg. A gyerekek a program használata közben észrevétlenül arra kényszerülnek, hogy ismételjék, gyakorolják a szavakat, az egyszerű nyelvtani szerkezeteket. Miközben a színező vagy a memóriajátékkal játszanak, folyamatosan visszajelzést kapnak az interakcióikról. Ha a gyerek gyorsan megoldja az adott feladatot, egy hang azt mondja: „That's good”, s ha a továbbiakban is helyes megoldásokat ad, akkor így folytatja: „Very good”, „Well done”, „Fantastic”, „Brilliant”, „Superb!” stb. A szisztematikusan felépített rendszer a fáradságos tanulást könnyű játékká varázsolja, sok pozitív megerősítéssel és semlegesebb kritikákkal: „That's not the good answer, let's have an other try”, vagyis „Nem ez a jó válasz, próbáld meg még egyszer”. A feladatok megoldása közben a gyerekek aranycsillagocskákat gyűjthetnek, ezáltal mérhető a tudásüztésük.

Az aranycsillagocskák a szülő vagy tanár számára jól *hasznosítható adatbázisban tárolhatók*. Minden gyerek „adatlapja” magában foglalja a dátumot, a programmal eltöltött időt, az elért pontszámot és – ha a tudás szintje ilyet érdemel – az „oklevélre” vonatkozó információkat. Az adatbázis 40 tanuló egy-mástól független adatait képes rögzíteni.

Külön érdekesség, hogy a gyerekek úgy használhatják a számítógépet, mint egy magnetofont. A képeskönyv egyes ké-

peithez tartozó, a szereplők szájából elhangzó mondatokat kell elisméltelni, amit a gép rögzít. A gyerekek kioszthatják egymás között a szerepeket, s miután felvették a történetet, vissza is hallgathatják azt. A narrátor szövege nem változik, csak a szereplők hangja cserélődik. A gyerekek ezzel a lehetőséggel is napokig eljátszhatnak.

A lemez egy tanári segédanyagot is tartalmaz, illetve lemezenként 18, audio-CD lejátszóban megszólalatható mondatokat, játékok és dalt.

Az angol királynő egyébként a legtöbb exportáló cégnek járó Export Achievement díjjal jutalmazta az EuroTalk 30 országban megjelenő lemezeit. Magyarországon mindkét lemez önállóan is megvásárolható, egy-egy lemez ára 5500 Ft.

Alice Csodországban

A multimédia-fejlesztő *CyberStone Kft.* úgy ítélte meg, hogy az amerikai eredetű mesét érdemes a

jövő számára CD-ROM-on is megörökíteni. A lemez a közelmúltban jelent meg.

A lemez témája: videofilm CD-ROM-on, játékokkal kiegészítve.

Tartalom: ez az Alice nem az az Alice, akinek a történetét ismerjük, ő nem a rekkonó hősbégen álmodik egy almafa alatt. A CD-Alice *modern amerikai* lány, aki némi szobabiciklizés után besétál a szobájában álló tükörbe, majd elképesztő kalandokat él át. Közben dalogat is egy kicsit, eredeti amerikai angolssággal. A rajzfilm alkotói jobbnak látták, ha a kislány nem nyuszival és tücsökekkel találkozik, az eredeti figurákat egy más fészeken megfelelő karakterek váltották fel. Találkozunk továbbá fél kíelt dinoszauruszfiókkal, nyolclábú sárkánnyal és a film gyönygszemével, a punk hajkoronát és fülbevalót viselő, vérszomjas orszárv-dinoszaurusz keveréssel.

A teljes rajzfilm AVI formátumban került a lemezre. A szükséges hardvereszközök: 8 Mb-át memória, négyeszer sebességű CD-ROM meghajtó, hangkártya. A rajzfilm teljes hossza 110 perc (!). Ha meg nem unja, ennyi ideig szegeződik a gyerek szeme egy 6 négyzetcentiméteres kép-ernyőfelületre. A videózásnak nem éppen a legkorszerűbb módja, s a gyerekek szemét is feleslegesen viszi igénybe. Igaz, a filmet nem kell egy ültében végignéznie, a folytatási pont elmenthető.

A korong azonban más kikapcsolódási lehetőséget is nyújt a gyerekeknek. A filmből digitalizált képkockákkal lehet kizáró- vagy memóriajátékokat játszani. A lemezen egy jól megszerkesztett kifestőjátékot is találunk, ahol – akárcsak az előzőekben bemutatott programoknál – a kész rajzot ki is nyomtathatjuk.

A program kezelőfelületi spártaian egyszerűek, nem rejtenek különleges ötleteket. Az egész korongot egy kissé nyersnek éreztük, amelyen sokat lehetne még csinálni.

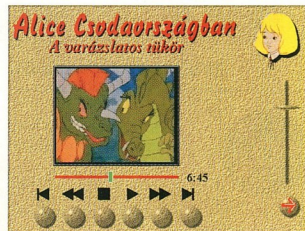
Végszó

Végül – teszten kívül – egy mondat a *Profi-Média Kft. Manóka* sorozatának darabjairól. A kitaláló Manóka sorozat a környezetismeret és az angol nyelv elsajátítását könnyíti meg az általános iskola alsó tagozatosainak, s ezekkel most csupán azért nem foglalkoztunk részletesebben, mert a mesés-zsűk nem olyan átfogó, lineáris, mint a bemutatott lemezek.

A közelgő karácsony a családról, emberi alapértékekről szól. De jó lenne, ha a karácsonyi bevásárlást nem a túlekedés és az anyagiak árnýékolnak, hanem az apukák és anyukák rádöbbenének, hogy milyen kevés idejük jut csemétejkükre! Legalább most leülnének a gyerekekkel, és végigszórakoznának egy kellemes, kreatív multimédia estét! Egy történetet, aminek a végén a szülő megkérdézheti: „*Na mit gondolsz, mi volt ebben a mesében a tanulság?*”

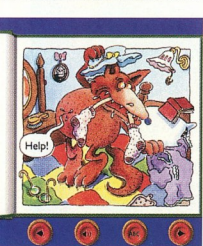
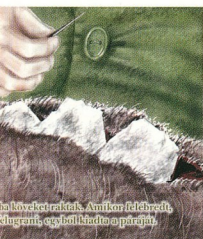

17

18

17. A Story World anyanyelv-kezelő menüje
18. Az Alice nem halmoz el interaktív lehetőségekkel

A komputeres művészek nem félnek a megmérettetéstől. Alkotásaikat rendre versenybe bocsátják, s e mérkőzésekre a Scene-világ legnagyobb eseményein, a *Scene Party*-kon kerül sor. Itt mindenki a művészneven szerepel. A versenyek neve: *compo*. A küzdelmet a legkülönbözőbb – intro, zene, grafika, valamint mindezek koronájaként demó – kategóriákban rendezik meg. A *Scene Party*-kat, amelyeknek a hagyományai az amigás korszakba nyúlnak vissza, évről évre több országban is megrendezik. Vannak olyan országok – közöttük például Magyarország –,

Hogyan hagyhatta volna érintetlenül a komputer a képzőművészetet? Kísérletező kedvű fiatalok új képi világot teremtettek, amelyben a hazai alkotók meglehetősen rangos pozícióval büszkélkedhetnek.

Valódi mesevilág

A Scene művészei

1. Rhah (pixelezett kép)
2. Cougar (pixelezett kép)
3. Trajan (pixelezett kép)

A Scene többnyire csapatverseny, amelyben zenészek, grafikusok, coderek (programozók) és szervezők fognak össze. Legjobb példa a demó készítése, aminek már valóban összehangolt csapatmunkára van szükség.

A grafika tehát csupán egy versenyág, amelyet az amigás hagyományok tiszteletére *GFX componak* neveznek. A komputeres grafika két fő csoportba sorolható: a 3D-s és a bitmap

ahol évente olykor tíz *Scene Party*-t tartanak. A két legnagyobb party-ra hagyományosan Finnországban (Assembly) és Dániában (The Party) kerül sor, de jelentős esemény a norvég Gathering, a belga Wired és talán most már nemzetközi hírű a magyar SceneST.

A két legnagyobb party-t tekintetjük a Scene világbajnokságainak is. A nagyszabású eseményre sok-sok országból seregenek össze a fiatalok, hogy összemérjék tudásukat, s eltöltsenek együtt egy szórakoztató hétvégét. A hivatalos nyelv az angol.

Ezek a rendezvények *nem profitorientáltak*, a művészeket a lelkesedés hajtja, ami alapvetően meghatározza a hangulatot is. A party-kat egy-egy nagyobb csapat rendezi óriási energiával, s persze szponzorok segítségével. A versenyzőket a szponzoroktól kapott hardver- vagy pénzjutalmakkal díjazják. Az igazán nagy party-kon olykor tekintélyes a díj is.

grafikák osztályába. A háromdimenziós képek készítőit *tracereknek* hívják. Ők a 3D Studio, 3D Studio Max, LightWave, Imagine, Real-3D, TrueSpace programokkal dolgoznak, míg a bitmap (2D) képeket a hagyományos értelemben vett „grafikusok” készítik, akik elsősorban nem a programok kunsztjaira építenek, hanem valóban rajzolnak vagy festenek.

A bitmap képek készítése is két nagy csoportba sorolható. Vannak akik „pixeleznek” (pontonként ábrázolnak) és vannak akik konvencionálisan „festenek”. Bármilyen meglepő, az előző a tradicionálisabb módszer, ami könnyen érthető, ha figyelembe vesszük a számítógépek fejlődését. Az első komolyabb grafikákat Amiga 500-as géppel készítették: Low-Res felbontásban 64 színű képeket kreáltak. Az Amiga 1200-s megjelenése óta nem ritkák a HiRes (nagy felbontású) és a 256 színű képek.

A pixelezők mesterei a színek megválasztásának (palettakészítés), hiszen csak viszonylag kevés szín áll a rendelkezésükre, mégis elegendő képeket készítenek, nemegyszer megdöbbentő színhatásokkal. A munkák javára még ma is rányomja bélyegét az amigás stílus (Brilliance, PPaint, Deluxe Paint). A pixeles képek készítői egyszerre nézik a nagyított képet, és a valós képet miközben a különböző árnyalt pixeleket igazítják egymáshoz.

A valóban festők, illetve rajzolóok viszont csak mostanában kezdenek feltűnni a színen. Köszönhetünk annak, hogy a gépek fejlődésével immár nagy felbontású és színmélységű képek készíthetők. A képek már leginkább PC-ken készülnek, a teljes színválaszték – HighColor 16 bit (körülbelül 65 ezer szín), illetve TrueColor 24 bit (körülbelül 16 millió szín) – kihasználásával. A 640x480 pixel felbontással már szebb és árnyaltabb képek készíthetők. És a képek már nem is pixelről-pixelre készülnek, hanem merőben új technikával élhetnek utánozók az ecsetet, amit a Photoshop, a Photo Styler, a Fractal Paint programok tesznek lehetővé.

A festők egy része csak az alapeszközöket használja, például

az esetet és az elkenő festőszerszámot, mások tudatosan kiaknázzák a programot speciális lehetőségeit. Az effektek legnagyobb arzenálját a Fractal Paint tartalmazza.

Nézünk meg most egy konkrét példát a képek elkészítésére.

Az első lépés a kép megkomponálása. Tudnunk kell, hogy a Scene-n található grafikák legtöbbször – mivel nem kiforrott festőművészekről van szó – másolt kép vagy utáncolat. Ez persze nem szkenelészt jelent, ami egyébként diszkvalifikációhoz vezetne. Az igazán jó képek természetesen itt is saját alkotások. A kép terve készülhet foltkompozícióval vagy vonalas vázlattal, ami egérrel egy kicsit nehézkes, ezért a másolásos vagy a pontos kompozíció elkészítéséhez a négyzet-hálós beosztásra igazítást, vagy a sarokpontok kijelölésének technikáját használják. Ezeket a megoldásokat a pixelezők is kedvelik.

A második lépés a nagyobb felületű tónusok kijelölése, ami a *pixelezőknél* a paletta legnagyobb részének kialakítását jelenti. Előfordulhat, hogy ők ezt a második lépést kihagyják, s szinte észre kidolgozott részeket festenek egymás mellé. A *foltfestők* ilyenkor már a különböző színek feljuttatására koncentrálnak, amit később pontosítanak és egymás mellé illesztenek.

A harmadik lépés a festők számára az élek pontos kialakítása, ami az árnyékok és tónusok, a színek átmenetének finomításából, valamint a részletek aprólékos megrajolásából áll. A *pixelezők* is ebben a fázisban alakítják ki a felszínt és anyag-szerűséget ábrázoló hatásokat, mint például: kérget, pikkelyt, izzást, darabos felületet stb.

A negyedik, olykor el is hagyható fázisba csoportosíthatók a csaknem kész képen alkalmazott hatások, például a csúcsfények, a napsugarak, az érzékeny tükröződés, a lágy köd, füst stb. Ide számítanak azok a speciális effektusok, amelyeket *programokkal állítanak elő*, függetlenül attól, hogy azokat követően átírás vagy sem.

Bizonyos programokkal az effektek pontosan beállíthatók, s több átlátszó sík is használható. Ezzel a technikával egyszerű

5

6

a kép egyes részleteinek pontos elhelyezése és módosítása. A Photoshop a rétegekkel megoldásával rendkívül kifinomult lehetőséget teremt erre.

A rajzok készítését a szoftverek mellett sok más eszköz is segítheti. A jó minőségű egér elengedhetetlen, de aki megteheti, az inkább dígi-padet használ. (Nem tévesztendő össze a szkennerrel!) Az igazán profi eszköz a nyomásra érzékeny digitalizáló tábla, független tollal, ami már a *kéz lendületét is képes közvetíteni a grafikába vagy festménybe*.

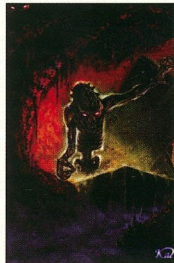
Akadnak árban köztes megoldások is, mint például a track-ball, ennek használata azonban sok gyakorlást igényel. Nálunk, de a PC-s világban még általában sem nagyon ismert a legprofibbakk közé tartozó, kifejezetlen festésre szolgáló nyomásérzékelő (kézi) touch-pad.

Az elmúlt öt évben a PC is felzárkózott a Scene-gépparkhoz. Az *egyre gyorsabb, olcsóbb gépek* mind nagyobb tudású videokártyákkal megdöbbantották a grafikusok szívét és két év leforgása alatt a PC jószerével átvette az Amigától a Scene-számítógép kintüntető címet. Mostanában egy-egy party-n az induló alkotások legálább 90 százaléka PC-n készül. Ami pedig a party-k részvevőinek számát illeti, országonként többszáz grafikus kísérletezik az új médiával, de igazán profi csak nagyon kevés akad. Magyarországon a legelismerőbb grafikusok: Beast, Rendall/AstroideA (pixelezők), Ward/Enlightenment és Kal/AstroideA (festők). A külföldiek közül a legnevesebbek: Rodney/The Black Lotus, Lazur/Pulse, Ra/Noon, Made/Bomb.

Gyenge Balázs/Kal
Oravecz Richárd/Melan

Képek a CD-n

Lemzelmellékletünkön az itt láthatókon túl további alkotások találhatóak, amelyeket nem kötnék copyright-jogok. De azért csak csínján a felhasználással, mert ezek a fiúk pixelről-pixelre ismerik az összes képet. Magyarországról két tuca fiatal vesz részt a dániai világbajnokságon. Következő számunkban beszámolunk az ott történetről.

7

4. Kal / AstroideA (foltfestés)
5. Raek (Photoshop speciális effekt)
6. SEQ (pixelezett kép)
7. Kal / AstroideA (izzás és köd feltűstés)
8. Beast (pixelezés, négyzethátság illesztéssel)

8

4

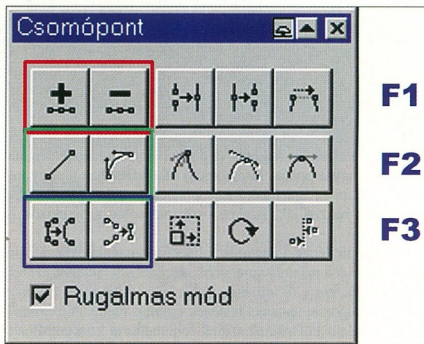
Egyenesen görbe

CoreDRAW-sorozatunk előző részeiben a „lencsékkel” foglalkoztunk, magyarázó feliratokat helyeztünk esztétikusan rajzainkra, a háttér manipulálásáról és a kivágó sablon használatáról esett szó. Megszerzett ismeretünket tovább finomítva most a görbék formálásáról írunk.

Amint sorozatunk előző részében láttuk, egy kép lényeges részét e képrészlet körülrájzolásával, majd a Hatások – Formába helyezés parancsok alkalmazásával emelhetjük ki a háttérből, s ugyanezzel a módszerrel tüntethetjük el a zavaró háttérket is. A kivágó sablon, vagy a fotóretusáló programok ismerő számára ennél többet mond a *clipping path* elnevezés, ami nem más, mint a kérdéses részletet körülölelő burkológörbe.

Ez a görbe készülhet például a kiemelt részlet kontúrja mentén elhelyezett pontokra fektetett egyenes szakaszokkal. Az összekötésről a CoreDRAW gondoskodik. Az ilyen „örtvonalas közelítés” csak akkor lehet igazán pontos, ha az adott képrészletet egyenesek határolják.

Minden más esetben a *burkológörbét* kell megadnunk, amit a „Bezier-eszközzel” hozhatunk létre. Ha a képrészletet kijelöléselő a pontokat úgy helyezzük el, hogy az egérgombot lenyomva tartva a görbe folytatásának irányába meghúzzuk az egeret, az eredmény egy valódi burkológörbe lesz, amit a CoreDRAW *Csomópont-szerkesztőjével* tökéletesen illesztünk a kiemelni kívánt képrészlethez.

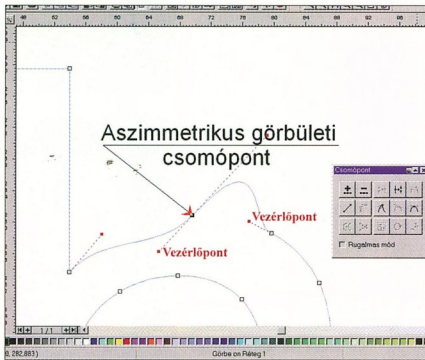
2 Csomópont

Am mielőtt valaki hozzánk fordul egy bonyolult kép körülrájzolásához – javasoljuk – végezze el a most következő gyakorlatokat! Ezt követően már bárki bátran nekikezdehet a csomópontok által kifizetett *kivágó sablon* finomításának.

A gyakorlat bevezetéseként állítsunk elő egy olyan egyszerű objektumot, ami különféle csomópontok együtteseként, a hazai géppark teljesítményét is figyelembe véve könnyen elkészíthető. Mi most egy kis frott „h”-betűvel gyakorolunk, mint „grafikus objektum”-mal. Ehhez kattintsunk a CoreDRAW „Grafikus szöveg” ikonjára („A”), majd vigye a kurzort a papírlap közepére és üsse le a „h” billentyűt. A [Shift]-et lenyomva tartva, üsse le a [Balra] billentyűt, majd a [Ctrl]-[Shift]-[T] egyidejű letűzésével állítsa be, hogy a kijelölt betű típusa az Ariel CE legyen. Váltson a Mutató-eszköze és a „h”-t húzza fel akkorára, hogy az csaknem lefedje az egész lapot! Továbbra is a Mutató-eszközzel dolgozva, a számpalettán a 100 százalékos fekete felett tartva a „nyilat”, kattintsunk a jobboldali, „Nincs színe” palettaelem fölé a baloldali égerbillentyűvel. Ezzel egy, csak a kontúrjával kirajzolt „h”-betűt állított elő. Utolsó műveletként a menü Elrendezés – Görbévé alakítás parancsaival alakítsa *átszerkeszthetővé* az eddig csak méretarányaiban formálható betűt.

Ezzel előállítottuk a gyakorlat objektumát. Az eddig megszokottól erősen eltérő formát látunk a képen, ha a CoreDRAW ikonjai közül a „Formázóra” kattintunk. A betű kontúrján kicsiny kockákkal azonosítható pontok jelennek meg. Ezek a csomópontok.

Vizsgáljuk meg az egyes pontokat! Ha a betű szárainak egyes sarokpontjaira kattintunk, a csomópontot jelző négyzet vastagabban rajzolódik ki. A görbület *csomópontjainál* azonban kisebb (általában a vizsgált csomópont mindkét oldalán megjelenő) fekete négyzetek jelzik a *vezérlőpontok* helyét. A

1. A „h” betű felső szárának pontjai
2. A csomópont-szerkesztő, hármas egységére tagolva

csomópontok és vezérlőpontok kapcsolatát a közöttük megjelenő szaggatott vonal jelzi.

Ez további gyakorlataink kiinduló helyzete, amelyhez legrosszabb esetben az alakzat ismételt előállításával bármikor visszatérhetünk.

Most válassza ki a „h” legmagasabban fekvő görbüeti csomópontját úgy, hogy rákattint. A kiválasztott csomópont tömör fekete lesz. Most vonszolja ide-oda a képernyőn a kiválasztott csomópontot! Mit tapasztal? Mintha a szomszédos csomópontokhoz „gumiszállakkal” kötődne – a kapcsolat folyamatosan megmarad, az *alak elasztikusan változik*.

Vezérlő pontok

Most vonszolja a képernyőn a csomópont helyett a vezérlőpontot! Ha figyelmesen követi a változásokat, megállapíthatja, hogy a „görbe” egyes ívei az adott csomópontból lépnek ki, hogy a szomszédos csomópont elérjék. A kilépés „irányát” mindig a vezérlőpont helye, a kilépés „hevesését” pedig a csomópont és a vezérlőpont távolsága határozza meg.

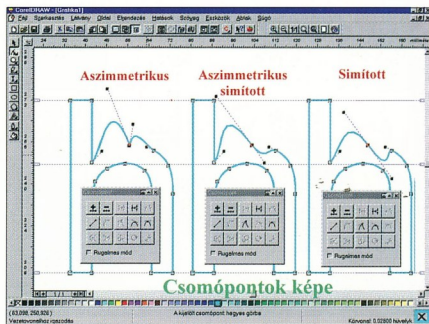
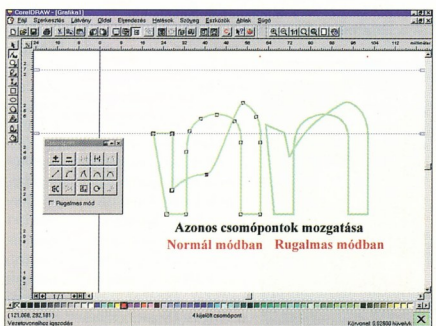
Harmadik gyakorlatként vigyük a „Formázza” és a „h” bal felső sarka fölé, nyomjuk le a baloldali egérgombot, vonszoljuk a „nyílhegyet” a betű középvonalában az alapvonal alá, és engedjük fel az egérbillentyűt. Ekkor egyszerre nyolc-kilenc pontot jelöltünk ki. Bármelyiket arrébb húzva, valamennyi kiválasztott pont együtt mozog, és az alakzat egybetartó görbe vonalak rugalmasan követik az elmozdított részt. Az alakzat más-más csomópont-csoportjait kijelölve próbálja ki, hogy az arrébbvonzolásra miként változtatja meg a betű képet!

Eddig a görbe alakváltoztatásának alapjait tekintettük át. A továbblépéshez kattintson rá kétszer bármelyik csomópontra. A képernyőn megjelenik a Csomópont-eszköz, amin hat csoportban található meg az állapotjelző-állító gombok és egy üzemmodó beállító ablak.

A Csomópont-eszközön egy adott csomóponttal végezhető műveleteket jelző gombok – a Windows konvenciói szerint – sötétek, ha használhatók, halványak, ha nem értelmezhetők. Ennek megfelelően az eszköz a kiválasztott pont(ok) tulajdonságainak *kijelzésére* is szolgál.

A pontok számát megváltoztató gombok (az ábrán piros kerekkel) a görbére kattintva a kurzor nyomán egy új pont jelenik meg. Az új pont csak akkor válik valódi csomóponttá, ha a „+” gombra is rákattintunk. A kijelölt pontokat a „-” gombbal eltüntethetjük a görbéről.

A csomópontok összekötő szakasz tulajdonságaira ható

gombok (zöld keret): a kiválasztott pont és baloldali szomszédjának összeköttetését meghatározó gombok. Az egyes jelzésű az adott szakaszt kiegyenesítő (a vezérlőpontok, ha voltak eltűnnek). A görbe jelzésű gomb az adott szakaszt „görbíthetővé” teszi (a vezérlőpontok megjelennek!).

Egyszerűsítő és részekre ható gombok (kék keret): a baloldali gomb a több együtt kijelölt csomópont közül a „feleslegesekek” eltávolítására szolgál.

Funkciók sokasága

A Csomópont-eszköz jobboldali gombjai soronként három csoportokra tagolhatók. Az egyes sorok a „hasonló” tulajdonságok manipulációjára alkalmas gombokat tartalmaznak. Jelölésükre az F1, F2, F3 funkciócsoportot használjuk. Az egyes csoportokon belül a balról jobbra haladva az 1, 2, 3 „indexeket” használjuk, így az F11 a bal felső míg az F23 a második csoport jobboldali gombjait jelzi.

F1 = a görbék egyesítését és darabolását végző funkciók. Jelöljünk ki a „h” görbületén egy pontot! Az F12 gomb az adott pontot azonos helyen megduplázza, és a görbét az adott helyen „kettévágja”. Az F11 gomb két kijelölt végpontból egyetlen, új csomópontot készít, és a görbét folytatossá teszi. Az F13 az eredetileg kijelölt két csomópontot helyben hagyva, egy *egyes szakasszal* köti össze azokat.

F2 = a vezérlőpontok elhelyezkedését szabályozó funkciók. Általában az egy csomóponthoz tartozó két vezérlőpont a csomópont két oldalán egyetlen egyenesen helyezkedik el. Ha a távolságuk egyforma, akkor „simított” csomópontról beszélhetünk. A két pont összefüggően mozog. Bármely görbületi csomópontot az F23-mal alakíthatjuk simítottá. A görbületi csomópontok második nagy csoportjánál a vezérlőpontok továbbra is egy egyenesen helyezkednek el, de a csomóponttól mért távolságuk nem szükségszerűen azonos. Így bár a görbe a csomópontnál nem török meg, a lefutása a csomópont két oldalán eltérő lehet. Ez az aszimmetrikus csomópont – amit az F22-vel hozhatunk létre. Az F21 gombbal egy csomópontot olyanná alakíthatunk, amelynek vezérlőpontjai *egymástól teljesen függetlenül* mozgathatók.

F3 = részalakzatok, csomópont csoportok transformációja. Az F31-gyel a részalakzat mérete változtatható meg; az F32-vel a részalakzat kézzel elforgatható. Az F33 csak két-két pont kijelölésekor működik, és vízszintes-függőleges igazításra szolgál.

3. Csomópontok mozgása különböző módokban
4. Különböző csomópontok hatással

1. A Goo Fusion szobájában két képet olvaszthatunk össze
 2. A Goo „maszatóló” menüsorában a bal oldali csúszkával az eredeti és a torzított képek közötti folyamatos átmenetet nézhetjük meg

1

Multimédia-iskola (6.)

Médiamasszázs

A multimédia munkákban az alkotóknak főként a szellemes játékoság, az ötletesség hozhat sikereket, ebben pedig segítségükre lehet a cikkünkben bemutatott program. Mintha a Vidámpark elvarázsolt kastélyába lépnénk be, ahol felettébb meghökkentő tükörképekkel szembesülhetünk.

A MetaTools cég új csomaggal lepte meg a multimédia és a vídám hóbortok iránt fogékony rajongók táborát. A népszerű Kai's Power Tools után megjelent a család önálló eleme, a Kai's Power Goo. A Compair idején bemutatott szoftvert a MetaTools cég magyarországi disztribútora, a Trans-Europe Management Kft. bocsátotta rendelkezésünkre, hogy segítségével az animáció újabb lehetőségeit mutathassuk be olvasóinknak.

A Goo tulajdonképpen egy nem túl nagy, de annál szellemesebb program, amellyel digitális fotókat torzíthatunk, manipulálhatunk, felettébb képlekeny. A „Goo” – a szó jelentéséhez híven – ragacos masszaként keni el a képeket, segítségével egy arckép jellegzetes vonásait alapvetően megváltoztathatjuk, s a változásokat animáció formájában is megjeleníthetjük.

A csomag ára a Compairén nem érte el a tízezer forintot. A dobozban szerényen csak az installáló CD-ROM található két egyszerű, az üzembe helyezés teendőit felsó-

roló lappal. Nem készült hozzá nyomtatott segédlet, s még a help is csak az Acrobat Readerrel olvasható .PDF állományban található meg. A program egyaránt kapható Windows és Macintosh környezetre, ám a windowsos verzió csak Windows 95 vagy NT alatt hajlandó működni. A Goo hardverigénye: minimum 486 DX processzor, 8 Mb-át RAM, 20 Mb-át szabad hely a merevlemezén, s természetesen CD-ROM meghajtó, amelyhez a program működés közben is macacsul ragaszkodik. Hogy miért? A fejlesztők szerint csak így oldhatták meg a Goo-kapcsolódó könyvtár folyamatos elérését.

Ki itt belép, nem ismer magára

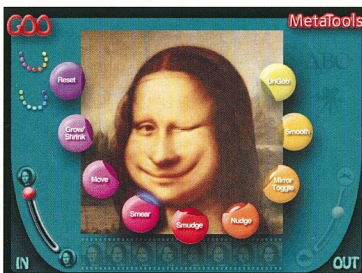
Mindenknek megfelelően a Goo kezelőfelülete egyszerű, alapját a különböző szobák alkotják. A főmenüt a térképszober (Map Room) jelképezi, ahová belépve a program két fő elemét találjuk, a „maszatólós szobát” (Goo Room) és az „összeolvasztó” szobát (Fusion Room).

Mielőtt a „maszatóló” szobába térnénk, a raktárban – In Room – vételeznünk kell egy alkalmas képet. A Goo a .BMP, .TIF, .PICT, a PhotoShop .PSD és foto-CD formátumok mellett képes fogadni digitális kamerából származó képet, valamint a QuickTime videójelét. Kedveli a Snappyról érkező

videóképeket is – erről a készülékről előző számunkban írtunk, Videófagyasztó címmel. Akinek nincs kedve ezekkel bibelézni, válogathat a Goo CD-ROM-on található 11 könyvtárból, amelyekben számtalan 360x360 pixeles kép található fiúkról, lányokról, nőkről és férfiakról, grimaszoló arcokról, állatokról és jöképi politikusokról. A megfelelő kép kiválasztása után kezdődhet a szó szerinti maszatólás.

A „maszatólós szobában” két – a szivárvány színeiben játszót – eszközsort találunk; egy festő-, illetve egy effektus funkcióst. A festőeszközöket kiválasztva jellegzetes Kai's Power Tools-os lebegő gombsor jelenik meg a képernyőn, kilencféle editálási lehetőséggel. A nagyító/kicsinyítő (Grow/Shrink) szerszámmal körkörösén masszírozva, a mozgatás irányától függően növelhetjük, illetve zsugoríthatjuk a kiválasztott képrészt. A kép további torzítására az egyes részleteket elmozdíthatjuk (Move), vagy vízfestékszerűen elkenhetjük (Smear). A részletek finomabb kidolgozására ajánljuk a maszatólás többi eszközét (Smudge, Nudge), míg a torzított felületek egyenletessé tételére a simítóit használhatjuk (Smooth). Érdekes hatásokat kapunk a tükör (Mirror) használatával. Ez egy szimmetrikus festőeszköz, amely nem a képet tükrözi, hanem a festőeszköz alatti lévő területet, a függőleges tengely mentén. Az eredeti állapotba való visszatérésre a Reset, a visszalépésre – az Undo mintájára – az UndoGoo szolgál.

Az effekt eszköztárban ugyancsak kilenc gomb található, amelyekkel kidudorodást (Bulge), forgószerűen hasonló csavarodást (Twirl), forgatást (Rotate), nyújtást (Stretch), összenyomást (Squeeze), a középpontból induló sugárirányú nyújtást (Spike), vagy jégszerű csillogást (Static) érhetünk el.

2

A Goo egyszerű szövegek elhelyezését is megengedi a képernyőn, bár korlátozott mértékben. A program automatikus méret- és középpont-generálást végez, soronként maximum 27 karakterrel. Az eredményt a kép alsó részén helyezi el, egy félgölg átlátszó rétegen.

Az elkészített alkotásokat „gooive”-nak nevezik a „movie” mintájára, ezeket a Goo csak saját formátumában képes tárolni, .GOO kiterjesztéssel. Az így elmentett anyagok mind Windows, mind Macintosh környezetben megnyithatók. A torzított képeket tetszőleges lépésekben tárolhatjuk, majd az eredeti és a torzított képek közötti folyamatos átmenetet lejátszhatjuk. Erre a képernyő jobb oldalán található kamera gomb szolgál. A lejátszás sebességét a szintén jobb oldalon található csúszka segítségével állíthatjuk be.

A Goo erőssége: az átmenetek videószerű folyamatossága.

Goovie movie

A Goo festő- és effektuskészítő eszközeivel módosított képek önmagukban is felhasználhatók, de az elkészített képekkel meglepő animációk is előállíthatunk. A program a megrajzolt képek között automatikusan generálja a szükséges képkockákat. A megoldás azonos a „multimédia-iskola” sorozatunk előző számában bemutatott animációs technikák közül a kulcsképes (keyframe) megoldással. A torzítás jellegétől függően az animáció belül több kulcskép is kialakítható, amelyek tartalmazzák az animáció jellegzetes pontjait, s jelen esetben a Goo általunk eltorzított képkockáiból állnak. A Goo jellegzetes képkockáit a képernyő alsó részén található diacsíkon kell elhelyezni. A diacsíkon elhelyezett kulcsképeket bármikor tetszőlegesen újrapozícionálhatjuk vagy szerkeszthetjük. A képsorozat generálása, amely a kulcsképek közötti képkockákat alakítja ki, a korábban már megismert „in between” eljáráshoz hasonló. A Goo az „in between” folyamatban számolja ki a köztes képek számát és a torzítások mértékét. Ezért lényeges, hogy a kulcsképek meghatározása gondos tervezés eredménye legyen. Az egyes kulcsképek közötti átmeneteket folyamatosan megtekinthetjük, s a megfelelő beállítás után elmenthetjük goovie-ként, vagy exportálhatjuk movie-ként QuickTime .MOV vagy .AVI formátumba.

Goovie formátumban tárolva a mozgásfázis minimális helyet foglal el a merevlemezben, hiszen a Goo csak a kulcsképeket tárolja, amelyek átlagosan mindössze körülbelül 50 kilobájt nagyságúak. A goovie állományokat különböző képméretben menthetjük el, amelyek felső határát a Goo számára fenntartott RAM-terület nagysága határozza meg. A Goo animáció-

inak movie-ként való tárolása ugyanazokat a gondokat veti fel, mint amelyekkel a videorészletek tömörítésénél találkoztunk. A folyamatos lejátszáshoz szükséges minimális, másodpercenkénti 15 kép jelentő méretűre duzzasztja állományunkat, nem beszélve a minőségi romlásról. Az érdeklődők számára CD-mellékletünkben bemutatunk néhány goovie movie-t.

Képek fúziója

A „maszatolós szoba” egyetlen képeinek torzítása és animálása mellett a másik fő Goo-elem az „összejavasztó” szoba, amelyben két kép jellegzetes vonásait fűszelhetjük össze, hogy létrehozzunk egy teljesen új, mehökkentő képet, amelyben például szeretnénk kombinálni egy jellegzetes szempárt egy másik személy arcával. A két forrásképet, amelyeket az In Roomból importálhatunk, a képernyő két oldalán helyezkedik el, közrefogva a fő képet. Az egyik képet kiválasztjuk alapnak, míg a másik kép értelemszerűen retusálóképpé válik. A forrásképeket forgatni, tikrozni tudjuk az éppen megkívánt hatás eléréséhez.

A képek editálása a PhotoShop-nál is használatos rétegtechnológián alapul, ahol a végleges kialakításig különálló rétegeken helyezkednek el a szereplők. A festés (Paint) parancsot kiválasztva a retusálókép fölé megyünk az egérrel, ahol egy célkereszt segítségével meghatározzuk a mozgami kizett terület középpontját. Ezután létrehozunk egy új, lebegő réteget, amelyet a retusálandó kép megfelelő helyére mozgatva kialakítjuk az új képet. Ez az eljárás szintén megtalálható a PhotoShopban, a neve klónozás, és a képrészletek duplikálására használatos. A festőablak méretét meghatározza a kijelölt terület, míg a gombon található csúszka segítségével beállítható a felső réteg átlátszósága. A lebegő réteg pozicionálására a move gomb, míg elmosására vagy élesítésére a smooth gomb szolgál.

A rétegek között az elkenés (Smear) funkcióval teremthetünk folyamatos átmenetet, áttűntet, ez például két különböző arcszín egymáshoz igazításánál jelent nagy segítséget.

Az animációkról szólva már megállapítottuk, hogy a multimédiában a mozgás az egyik legerősebb figyelemfelkeltő elem. Éppen ezért a multimédiában az animációk hordozzák azokat az apró ötleteket, amelyek a forgó, mozgó objektumokkal, a beűszó szövegekkel színesebbé tehetik az alkalmazásokat. A Kai's Power Goo alkalmazási területe ugyan meglehetősen speciális, de mint látványos vizuális játék, méltán számít a sikerre, s alaposan kiszélesíti a meglévő palettát.

3. A Goo segítségével mosolyt varázsolhatunk az öreg Cadillacok orrára.
4. A Goo saját könyvtárából, külső fájlból, vagy akár digitális kamerából is tud képeket fogadni.
5. A folyamatos animáció készítéséhez lépésenként tároljuk a kulcsképeket.

6. Az OUT szobából exportálhatjuk munkánkat egyetlen képhez, goovie-ba, esetleg .AVI állományba.

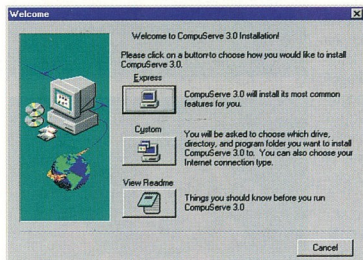
Szincsz László

Ismerkedés a CompuServe-vel (5.)

Teljes Web-érzés

Itt van hát, amiről eddig csak találgathattuk, hogy milyen lesz. Elkészült a CompuServe új szoftvere, amelyet itt és most csupán futólag, a technikai részleteket mellőzve mutatunk be. Aki a finomságokra is kíváncsi, az a CD mellékletünkön megtalálja az új szoftvert.

A telepítés igazodik a Windows 95-höz (bal oldali kép)
A látványos nyitóképről minden fontos szolgáltatás el-érünk (jobb oldali kép)

A CompuServe 3.0 felületé igencsak kieszínese, legöb-lyödött, a program használata közben olyan az érzésünk, mint-ha egy multimédia CD-n böngészünk. Belül látszólag nem változott semmi, mármint ami a konfigurációs feladatok ille-ti. A telepítés igazi Windows 95-ös varázsló, hosszú könyvtár-nevek, komponensválogatás. A telepítésnek nem része semmi-lyen egyéni konfigurációs adat megadás, hiszen lehet, hogy olyanok is telepítik a programot, akik csak most akarnak belép-ni a CompuServe-felhasználók közé. A program csupán egy parancsikont helyez el a munkaasztalon, amelyre kattintva egy üdvözlő ablak jelenik meg.

A Computer Panoráma egyik részültájdonsa, a HVG Rt. a közelmúltban többségi tulajdon-t szerzett a magyarországi CompuServe szol-gáltatást működtető vállalkozásban. A HVG 30 millió forinttal emelte a Middle Europe Net-works (MEN) Kft. alapítókéjét, s a céget a kö-zeljövőben részvénytársasággá alakítják. A CompuServe 5,3 millió előfizetőjével a világ második legnagyobb, saját hálózati rendsz-er működtő szolgáltatója. Hazai képviselete négy éve működik, jelenleg mintegy 2500 elő-fizetője van.

Aki most lép a a CompuServe-hívók táborába, az a SignUp nyomógombot választja, aki pedig már öreg motoros, az a Setupot. Ez utó-bbi esetben két-három mezőt (fel-tonszámot, felhasználói azonosítót, jelszót) megadva máris társászha-tunk. A korábbi WinCIM változat-ök képest sokkal egyszerűsödött az egész, mert nincs külön társázó-program, hanem a Windows 95 te-

lefonos hálózatát használja a szoftver. Telepítés után ellenöriz-hetjük is, hogy létrejön egy új kapcsolat – „CS3 Connection” névvel – a Telefonos hálózat mappában. Minden protokoll és IP paraméterbeállítás tökéletes, ezekhez hozzá se nyúlunk.

A program elindításával nem kezdődik meg nyomban a kapcsolat felépítése is (ami nagyon szimpatikus). A nyitó kép-ermyőről érthetjük el az újdonságokat, a CompuServe fórumo-kat, a tartalomjegyzéket és az Internetet. A társzásás csak ak-kor kezdődik el, ha a nyitó képernyőn kiválasztjuk valamelyik témát. A társzásás nagyon látványos, ugyanis a kapcsolat fel-építésének kezdetekor egy szürke kép jelenik meg, amely szép lassan átszínződik.

A CompuServe használata közben felútt, hogy a *Compu-Serve-ös tartalom is egyre inkább a megszokotti webes formá-ban jelenik meg*. Az oldalakat keretekre osztották, hyperlin-keket találtunk, kattintásra érzékeny képeket építettek be, egy-szóval szép lassan itt is leszokhatunk a menühasználatról.

A fórumok közötti navigálás a témák szerinti kategorizálás-nak köszönhetően áttekinthetőbb. Megmaradt persze a szoká-sos GO parancs is azoknak, akik már tudják, hogy hová akar-nak eljutni. Mindez persze nem az új kliensnek köszönhető, ha-nem az ugyancsak jelentősen továbbfejlesztett tartalomnak. Ám most, az új klienssel válik teljessé Web-érzésünk.

A WinCIM 3.0 érdekes keveréke a régi és az új elemeknek.

Az ikonok száma csökkent, a szim-bólumokból könnyebb következtetni a funkcióra, de továbbra is egyediek, olyanok, amit más alkalmazásban ed-dig nem láthattunk. A navigáláskor a Weben nagyon fontos, hogy gyorsan tudjunk előre-hátra lapozni. Nos, ez a két gomb – miniaturizált változatban – a képernyő bal szélén kapott helyet. Ebből következően az eltaláláskor va-lószínűsége nem túl nagy. Aki haszn-ált már bármilyen más internetes böngészőprogramot, az biztosan kicsinyli ezeket a gombokat.

Az Internet nem mindig a leg-yorsabb jószág, ezért jó lenne, ha volna valami visszajel-zésünk arról, hogy mi történik a háttérben. Látjuk a homokórát, és találhatunk, hogy a telefonvonalunk lassú-e, vagy valami miatt összeomlott a kapcsolat, csak a WinCIM még nem vette észre? A jobb egérgomb használatán nagyon látszik a Microsoft Internet 3.0 hatása – ami talán nem bar, hiszen így képeket tu-ndok elmenteni, új önálló ablakot tudunk nyitni egy Web-lapon belül, frissenítni tudunk, vagy egy hivatkozást helyezhetünk el a favoritok között. A menü szintén meglehetősen egyedi, ez alól talán csak az Edit pont a kivétel. A legszükségesebb menüpont az Access/Preferences, ahol a társzásásra és a CompuServe-szolgáltatásokra vonatkozó paramétereket adhatjuk meg.

Összefoglalásképpen elmondhatjuk, hogy gyorsfnyképtünk a WinCIM 3.0-s változatáról *kedvező képet mutat*. Látványos felület, CompuServe-tradíciók, teljes Internet-hözáférés, könnyű konfigurálás. Könnyen elérhető az összes népszerű szol-gáltatás (időjárás, részvényárfolyam.) könnyen tudunk ke-resni, jól kezelhetjük a számlánkkal kapcsolatos adatokat.

Következő számunkban részletesebben is szemügyre vesszük a telepítés és a használat kérdéseit, trükkjeit.

Tarsoly Balázs

Corel CD-Home

Schnellparti 3D-ben

A Corel már a Wild Board Games CD-jével is jelezte érdeklődését a gondolkodtató, szórakoztató játékok piaca iránt. Míg az előbbi a 4-10 éves korosztálynak készítették, a júliusban megjelent CorelCHESS a felnőttek sakkpartnere – sőt akár a kezdők edzője – lehet.

A CHESS egyaránt jól működik a Windows 3.1, a Windows 95 és a DOS 5.0-nál frissebb operációs rendszerek alatt. A Corel-programoktól megszokott erőforrásigényhez képest a CHESS a 8 Mb-ajt RAM, 640x480/256 szín és 8-bites hangkártya követelményeivel kifejezetten igénytelen – ami talán inkább a fejlesztő, az Aztech Studio érdeme. A sakkprogram közvetlenül a CD-ről is futtatható, bár a telepítéssel, ami után 156 Kb-ajt helyet foglal el a merevlemezben, az indítása és a paraméterezése meggyorsítható.

A kipróbált fokozatokon a CHESS villámgyors lépései során a 3D-s animált sakktablán sem tapasztaltunk megtorpanást. A program játékerje kiváló, alakjai és tulajdonságai széles

Nem kell hozzá „erőmi”, mégis szép és okos a CorelCHESS

skálán változtathatók (megjelenés, agresszivitás, a játéktábla és a figurák megválasztása stb.).

A CHESS erőssége a katalógusában tárolt több mint 4000 híres sakkjátszma visszaolvasása, az újrajátszás lehetősége. A játékos bármikor beleszólhat a játék menetébe, és más irányba terelheti azt. Az új variációk lemeze menthetők.

Az online világ térhódítására jellemző, hogy az Interneten keresztül távoli partnerekkel is játszhatnak a CHESS-szel. Az pedig már csak ráadás, hogy a „Tanácsok” menüben segítségét kérhetünk az ellenfél legyőzéséhez.

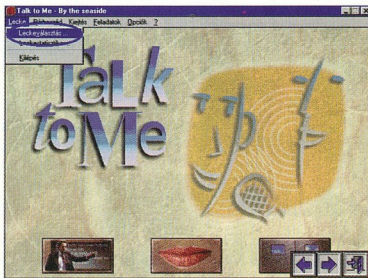
B. P.

Talk to Me

Beszélg hozzám!

Ilyen felszólítást sem kaptunk még számítógépes programtól: *Beszélg hozzám!* Pedig a jóslatok szerint ez a számítástechnika jövője: amikor a felhasználó leül a gépe elé és szavakkal utasítja az operációs rendszert, levelet diktál és néhány parancsszóval el is küldi azt az Interneten keresztül. De amíg ilyen nincs, addig ki kell használni az időt és meg kell tanulni beszélni. Legalább angolul. Mert egyáltalán nem biztos, hogy az említett kommunikációs szoftvercsodáknak egyharmar lesz magyar nyelvű változatuk.

A *Talk to Me* multimédiás nyelvtanító CD-ROM sorozat az élő nyelvek elsajátítását és gyakorlását célozza. Ennek megfelelően minden feladat a kifejtést fejlesztji, csiszolja. A program eredetileg francia nyelvtanulást jelent meg, és 96/2-es számunkban már bemutatottuk. Most a *Premiere Trading Kft.* elkészítette a magyar változatot. Az új változat grafikája szebb, s immár Windows 95 alatt is működik. A francia mellett az angol és a német választható, mint tanulni kívánt nyelv. Kezdő

újrakezdő és kezdő-középhaladó szintekre osztották a kiadványokat.

A program futtatásához Windows operációs rendszer szükséges, illetve hangkártya és mikrofon. A kiejtési gyakorlatnál meghallgathatjuk a szöveget, amit a mikrofonba kell elismételni. A számítógép a két mondat oszcillogramját összehasonlíja és ennek alapján pontoz. Az elfogadás szintjének állításá-

val mi magunk növelhetjük vagy csökkenthetjük az összehasonlítás szigorát. A párbeszéd feladat ismerős lehet mindenkinek, aki tesztek alapján tanult nyelveket vagy járt már nyelvtanuláson. A kérdésre meg kell keresni és meg kell adni a helyes választ. De nem ám a könnyebbik úton, tehát kiválasztani az egérrel a mondatot, hanem azt szóban kell elmondani a gépnek.

Az asszociációs feladatban a két oszlopban található szavakat kell az egér segítségével összekötni. A mondat-kiegészítés is egy klasszikus nyelvtanítási feladat.

Ami pedig könyvekből végképp nem pótolható, az a diktálás. *A szöveget hallás után kell begépelni.* Az adott mondat fordítása és a kiejtési gyakorlat bármikor előhívható, így ha elakadunk, mindig kéznél a segítség.

A *Talk to Me* tavaly két neves EMMA díjat nyert Frankfurtban, de még nagyobb elismerés, hogy Franciaországban a közoktatásban is használják.

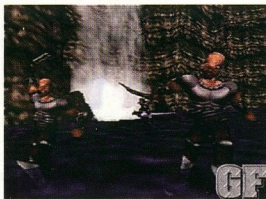
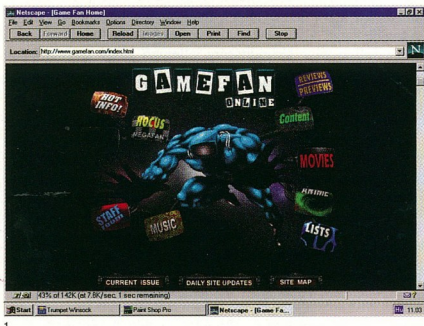
Kis Gábor

Angol lecke, magyar menüvel

Digitális bazár

Karácsony közeledtére a „digitális” játékpia

1. A GameFan friss információkat ad az aktuális játékpia
2. A Nintendo egyik újdonsága a Goeman 5
3. Így fast egy oldal a Turok című játék
4. A Street Fighter legújabb, 3-as verziója

A legmenőbbek kétségtelenül a kalandjátékok, amelyen például a *Wipeout XL*, a *Star Gladiator*, a *Wave Race 64*, a *Saturn Street Fighter Alpha 2* stb., amelyek között vegyesen találunk játékokat az Arcade-től, a Nintendótól vagy a Play Stationtól. A magyarországi forgalmazók közül a legnagyobb kínálatot jelenleg az Automexnél, a Miximnél és az 576 KByte-nál találjuk, de se szeri, se száma a játékok viszonteladóinak.

A játékpia (és a karácsonyi készülődésről) jó eligazítást ad – többek között – az amerikai *GameFan* magazin hálózatos változata, a *GameFun Online*, amely végigpásztazza a játékgártók aktuális kínálatát, egyben közli a játékok toplistáját.

A *Top Ten* listát eszerint a PlayStation gyártotta *Resident Evil* vezeti, őt követi a *Super Mario* (a Nintendótól), majd a *Virtua Fighter 2* a SEGA Saturnról. A tíz között van még a *Chrono Trigger* (Nintendo), a *Killer Instinct 2* (Arcade) és a *Star Fox 64*-et, valamint a harmadik gyártótól származó *Turok* és *Mission Impossible* című játékokat.

A játékpia óriás Nintendo egyébként éppen november végén rendezte meg szokásos év végi tokiói kiállítását, a *Shoshinkait*, amelyen közel 40 újdonságot mutattak be. Itt lehetett először látni az 1997 elejére ígért *Super Mario Kart 64*-et, amely különleges minőségű 3D grafikájával tűnik ki, a *Star Fox 64*-et, valamint a harmadik gyártótól származó *Turok* és *Mission Impossible* című játékokat.

Nézünk most, mire számíthatnak a PC-tulajdonosok. A választék ezek számára is csaknem kimeríthetetlen. Íme néhány az új „eresztésből”:

A *G-Nome* című kalandjáték egy távoli bolygón játszódik, az ugyancsak távoli jövőben. A cél: behatolni egy szuperbiztos laboratóriumba és elpusztítani a titkos biológiai fegyvert, amellyel *G-Nome*-ot, a mutáns harcost is létrehozták.

A *Tracer* a stratégiai játékok kategóriájába tartozik. Látványos, valós idejű kalandozás ígér a cybertérben, 50 nehézségi szinttel. Természetesen halalos veszedelmek között kell előre jutni.

A *Battle Beast* című játék célja megkeresni és legyőzni Toadmant és társait. Ehhez fegyverek egész arzenálja áll rendelkezésünkre.

Az *FX Fighter Turbo* – mint nevéből is sejtethető – igazi bonyolós játék, életre-halálra, mégpedig 3D-ben.

Az *NCAA Championship Basketball* a lehetőségekhez képest élethű kosárlabda-játék, első ligás amerikai csapatokkal.

A *Skull Cracker* című játék akció, horror és harc minden mennyiségben. A játékos a magányos harcos szerepében tehet szert, aki szembeszáll vámpírokkal, zombikkal és egyéb szörnyűségekkel.

A felsoroltakon kívül jó játék még a korábról is ismert *LeMmings Paintball*, a *Destruction Derby* vagy az *Arcade America*.

Bányai Ferenc

**autó
motor**
ALAPÍTVA 1948

OLVASSA!

1948 óta kéthetente
megjelenő autós lap.

<http://www.enet.hu/automotor/>

NÉZZE!

Tiszta sport
magyar kommentárral.

HALLGASSA!

24 órás budapesti
regionális rádió.

bridge.@radio.bridge.datanet.hu

Hétfőnként 10.10-kor - Ablak a Hídon - a
Microsoft Magyarország műsora

SPIELER KFT.

C O M P U T E R
1083 Budapest, Illés utca 40. Tel./fax: 334-3715

PCI VGA+VIDEO+TV Tuner+Teletext egyben **39.800 Ft**

2MB, VGA felbontás 1280x1024/75Hz, videó felbontás 1024x768,

Digitalizálás AVI formátum max. 30 fps,

S-Video AV-Video 75 Ohm Rf bemenet, Légi és kábelcsatorna

vételére egyaránt alkalmas PAL/NTSC/SECAM, MPEG lejátszás,

beleső 3D-sound hangerő-hangszín szabályozás, távirányító opció!

17" Black Trinitron, LRNI, OSD Monitor

0,26 dot, 1280x1024, 120 MHz színhőmérséklet állítás, stb. **118.800 Ft**

486-tól Pentium PRO 200 MHz-ig PC-k a kívánésa
szerinti összeállításban, 72 órán belüli, két év garanciával!

Áraink az ÁFA-t nem tartalmazzák.

KITŰNŐ PARKOLÁSI LEHETŐSÉG!

ÚJDONSÁG!

Automatikus
Médiateszt!

PHILIPS CDD-2600

LMS CD ÍRÓ 6x SCSI CD-olvasó
2x SCSI CD-író

most GEAR MultiMédia írószoftverrel együtt még olcsóbban!

Windows 3.1x, Windows 95, Windows NT,

OS/2, Mac, Power PC verziók egyetlen CD-n!

HIVATALOS KÉPVISELŐ/DISZTRIBÚCIÓ:

ELSAT INTERNATIONAL
MAGYARORSZÁG KFT.

Tel.: 326-3689, 326-3690

Fax: 326-0509 E-MAIL: info@elsat.hu

VIDEO

digitalizálás

a leggyorsabban!

Mi 1 perc videót 1 perc alatt digitalizálunk MPEG-1 és AVI formátumban, professzionális minőségben. Beta, U-Matic, Hi-8, S-VHS, Video8, vagy VHS felvételeit archiváltassa időtálló CD-formátumban.

Video CD, CD-I felhasználóknak szabványos, interaktív Video CD készítés rövid határidővel.

**INFOTÉKA
MULTIMÉDIA**

1138 Budapest, Váci út 161.

T: 270-2721, 129-1433

**A CD-s archiváló rendszerek
specialistája**

YAMAHA

Storage System Kft.

1051 Budapest, Vörösmarty tér 1. IV. 412.

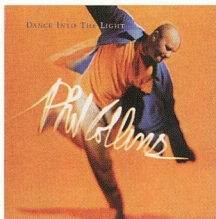
Tel.: 266-1717, 266-1268 • Fax: 266-1292

Foruljon hozzánk bizalommal, és feladata megoldására
az optimális javaslatot tesszük.

Karácsonyi kínálat

Ezúttal kicsit rendhagyónak tűnő rovatunkban az esztendő végének újdonságai és az év legnagyobb, karácsonyig ható sikerei közül válogattunk, több műfajban, a poptól, a rockon, a soulon, a rapen, a „szférák zenéjén” át egészen a jazzig. A szokottnál gazdagabb összeállítással kívánunk Olvasóinknak kellemes ünnepeket!

Phil Collins: Dance Into Light

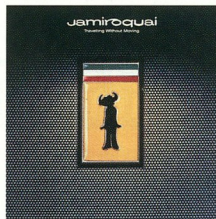

Phil Collins-rajongók, ne csüggedjétek! Kedvencetek visszatért régi önmagához. Ez az immár hatodik szólólemezen a nyitó, s egyben címadó szerzeményből azonnal egyértelmű, amint meghalljuk a fúvósokkal körített, telt, a nyolcvanas évtizedből oly jól ismert hangzást. Hol van már az 1993-as *Both Sides* CD

nagy-nagy világfájdalma... Helyette itt a *No Jacket Required* (1985) album vidámsága, a *But Seriously* (1989) üdesége. Humorral, sok ötlettel, zenei fortlyllyal. A dobépet szerencsére most hagyta porosodni a stúdió sarkában. A billentyűs hangszerek viszont a legkevésbé sem, sőt a szóló- és ritmusgítárra beállított hangszínen is kíséri énekét.

A 70 millió eladott szólólemezzel büszkélkedő Phil Collins ezúttal nem vállalt emberfeletti munkát: nem ő játszik valamennyi hangszeren, tucatnyian segítik megszólaltatni a döntő többségében saját maga által írt kompozíciókat. Akár *Paul Simon* is megirigyelhetné például a *Wear My Hat* vagy a *River So Wide* afrikai ihletűsű dalokat... Ezúttal még Phil lassú felvételei sem szólnak oly sötéten, borongósan, mint az előző album balladáit. Így a *The Same Moon* füllbemésző szerelmes dala szép szintetizátorfutamaival gyönyörködött.

Jamiroquai: Travelling Without Moving

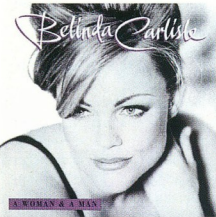

Napjaink egy kaptárára készülő techno, dance és egyéb, gépi ritmusú, egyszerű dallamvilágú szegényes számai mellett az elmúlt hetekben helyett tudott szorítani magának a slágerlistákon (még a magyar kereskedelmi rádiókéin is...) egy izgalmas, az átlagos táncolható zenénél jóval igényesebb muzsikát játszó

együttes, az angol *Jamiroquai* szerzeménye, a *Virtual Instanity*. Az immáron harmadik CD-jükről, a *Travelling Without Moving*ről kislemezre másolt sikerszerzeményből azonnal kihallható a zenekar motorja, a 27 éves énekes-dalszerző, *Jason „Jay” Kay* zenei vonzódása: imádják az amerikai fekete muzsikát, a soul, a funkot, e népszerűségi csúcsaikon bő húsz esztendeje járt irányzatokat. Az egyhangúság ellen remek fegyver a ritmusötletekkel teli reggae-felvétel, a *Drifting Alone*. Az együttes a mai modern hangzásvilágba ülteti át az évtizedes zenei hagyományokat, s az egyórás zenei ajándékba belefér két digitális kísérlet: a *Didjerama* és a *Didjital Vibrations*. Ez utóbbi dallamos instrumentális felvételt akár *Barry White* és a *Love Unlimited Orchestra* is megirigyelhetné.

A CD ősszel alig egy hónap alatt lett platínamelez Nagy-Britanniában.

Belinda Carlisle: A Woman & A Man

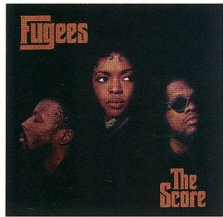
Szinte az önéletrajzt énekléi el bűgö, vibráló alt hangján a *California* című dalban *Belinda Carlisle*. Azokra az ifjúkori évekre emlékezik, amikor elvágódott az angyalok városából, Los Angelesből, ahol felnőtt, és ahol egy idő után már nem érezte jól magát. Azóta vissza-visszatért szülővárosába és szeretett államá-

ba, ahol bő másfél évtizede, még a *Go Go's* női zenekar tagjaként élhette az első sikereit. Ma csak látogatóként repül olykor át franciaországi otthonából – 38 évesen, immáron családdanyaként.

Vadonatúj, sorrendben negyedik önálló CD-jén tizenegy tételben énekléi igényes, mégis könnyednek ható ritmusos, slágergyánus dalait, amelyek közül az *In Too Deep* lett először ismert és népszerű. Akár ez a szerzemény is utalhat az énekesnő múltjára, hiszen mély testi-lelki válságból kilábalva indult el szólókarrierje éppen tíz esztendeje, a *Heaven on Earth* albummal.

Az egyéni hangú és hanghordozású Belinda kellemes, fülbemászó, többnyire szerelmes dalokat gyűjtött új lemeze, amelyek azok számára is tetszenek, akik figyelmét eddig netán elkerülte e kedves arcú, kiemelkedő ének tudású hölgy pályafutása.

Fugees: The Score

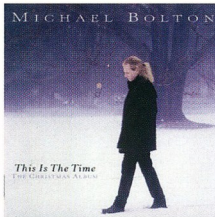

A *Fugees* 1996-ban „lágyan megölte” dalával a világot. *Roberta Flack* gyönyörű melódiáját dolgozta fel három, New Yorkban élő fiatal: *Laurny*, *Wyclef* és *Pras*. Talán maguk sem hitték, amikor igencsak bátran hozzányúltak a *Killing Me Softly* című, 1973-ban született keserűség-szomorkás, s egyszer már világsikert arat-

tott dalhoz. A lágy dallam alá hangszélyos dobkíséretet illesztettek, s a női éneket a háttérben a rapes fiúk hangja egészíti ki. E merész feldolgozással a zenekar az egkebe emelte sorrendben második albumát, a *The Score-t*. Milliószámra fogyott belőle a nagyvilágban, s Magyarországon is az év egyik legelőbb példányban eladott CD-jé címmel büszkélkedhet. Pedig az első nagy slágerben igencsak visszafogták magukat a fiúk, hiszen a korong 77 perce 17 felvételének jellemzője a *Killing Me* dotalapján a ritmusos rapelés. S angol legyen a talpán, aki a gyors beszédkekből kihámozza a lényegét, nemhogy magyar ... De a lényeg mégiscsak a zene.

A két fiú, *Prakazrel*, „*Pras*” *Michel* és *Wyclef* „*Jef*” *Jean* Haitiből vándorolt be az Egyesült Államokba, s ráéreztek arra, hogy a bennszülött zeneiskollékkal ellentétben visszafogottabb ritmusban is lehet dús szöveggel kísérni a dalt, amely azért nem árt, ha a rapben előfordul olykor.

Michael Bolton: This Is The Time

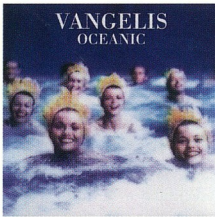
Amióta *Michael Bolton* négy esztendeje élénkelte *Timeless (The Classics)* című platinasikerű lemezén a *White Christmas* című klasszikus dalt, azóta biztatják rajongói önálló karácsonyi album elkészítésére. Nos, a CD most elkészült, tele meglepetésekkel. Az erőtelj duzzadó, érces hangú, marcona tekintetű, ma

már jó negyvenes énekes elsősorban rockballadával hódította meg Amerikában és a nagyvilágban a női szíveket. A *This Is The Time – The Christmas Album* című lemeze is olyan érzelmesmel teli, szeretet sugárzó klasszikus dalokat, amerikai népdalokká emelkedett szerzeményeket választott, amelyek nagyon is ismerősen csengenek a karácsonyra készülő zenebarátok fülében (*Silent Night*, *Santa Claus Is Coming To Town*, *Have Yourself A Merry Little Christmas*, *Joy To The World*, *The Christmas Song*, *O Holy Night* és természetesen a *White Christmas*). A korong ékessége az *Ave Maria*, amelyet a tenorkirály *Placido Domingo*val énekel.

A lemez multimédia, úgynevezett CD extra változatban is megjelent: video- és koncertfelvétellel, a régi lemezek bemutatójával.

(A CD extrákra következő számunkban visszatérünk.)

Vangelis: Oceanic

Naphosszat csak ül stúdiójában *Vangelis*, szinte elbűnítik környezete és a világ elől, hogy szenvedélyének, a zenének éljen, s újabb és újabb hangzásokat, dallamokat csiholjon ki az öt körülvevő szintetizátorerdőből. Hihetetlenül termékeny – ha rajta múlna, havonta tudná új albummal megörvendeztetni rajongó-

it. Még agyon sem hallgathattuk eddigi utolsó sorlemezét, a *Voices* lenyűgöző dallamait, még meg sem unhattuk a *Portraits* címet viselő gyönyörű CD-jét (lásd rólok: CD Panoráma, 1996. március, 1996. június), máris itt a legeslegújabb, a karácsonyi piacra megjelent *Oceanic*. Kilenc vadonatúj kompozíció ötven percben. A téma a hatalmas víz elképzelt és valóságos környezete: tengerek és kikötők, korall és szigetek, szirének és álomok. Morajló, hullámlzó fuvola, hárfá, kórus, ezernyi hangszínvárszlat, élő billentyűjáttékkal. Ez jellemzi ismét a Londonban alkotó görög muzsikáját, amely tele van érzelmmel, a hallgatót mindig megkapó hangulati elemekkel. Újra tett, teljes hangzás, amelyre csak *Vangelis* képes. Aki, talán már mondani sem kell, valamennyi szerzemény alkotója, előadója, rendezője és producere.

Zenéje szavakba nem önthető.

Simply Red: Greatest Hits

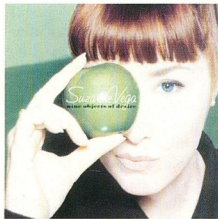

Mit sem veszett szépségéből, líraiságából tűz-egyhány év alatt a *Holdng Back The Years*; soulós, „philadelphiai” hangzásából hét év alatt az *It's Only Love* és az egykori *Herold Melvin & The Bluenotes*-siker feldolgozása, az *If You Don't Know Me By Now* s üdéséből öt év alatt a *Stars*, minden idők egyik legsikeresebb albumának címadó szerzeménye. De az 1991-es lemez többi dala sem, hiszen a *Simply Red* legnagyobb sikereit összegyűjtő CD-re további négy(!) szám is innen került át (*Something Got Me Started*, *Thrill Me*, *Your Mirror*, *For Your Babies*). Az eddigi utolsó, *Life* című korongról a *So Beautiful* s a különleges ritmusú *Fairground* hallható.

A manchesteri születésű *Mick Hucknall*, a *Simple Red* énekes-zeneszerzője fehér bőrű brit muzsikusként olyan ottanósan mozog a soul világában, mintha valahol Amerika déli részén fekete bőrű gyermekként szívta volna magába szülői és környezete zenekultúráját.

Nincs válogatáslemez „bonus track”, azaz vadenatúj ajándékfelvétel nélkül. Nos, a ma 36 éves *Mick Hucknall* egy régi *Aretha Franklin*-slágert, az *Angelt* dolgozta fel. Aki eddig né tán nem figyel fel *Mick Hucknall*ra, s az „Egyszerűen Vörös” fő lemezeire, most pótolhatja a hiányt.

Suzanne Vega: Nine Objects of Desire

A fiús hajú *Suzanne Vega*, úgy látszik, ismét hódítani akar. De nem nagy kék szemével, hanem új lemezével, amelyen a korábbiaknál igényesebb és változatosabb hangszerelésű számok követik egymást. A nyitó darab (*Birth-day* [sic!]) vagy a *Casual Match* például keményebb a szokásos Vega-stílusnál, az elektromos gitárral és az energikus ritmusszekcióival; más dalokban törzi zenére emlékeztető „primitív” dobkíséret hallható (*Lolita*), ami szintén különlegessé teszi Vega közérthetőségről ismert zenéjét. A harisnyákról szóló dal (*Stockings*) mintha a hatvanas években keletkezett volna, csak a szintetizátor vonóshangjai figyelmeztetnek, hogy újabb szerzeménnyel van dolgunk; a *Thin Man* pedig kicsit jazzes kíséréssel a hetvenes évek elejének német fusion-kíséretén sem lenne feltűnő.

Azért persze azok se ijedjenek meg, akik a régi, vagyis a nyolcvan-tíz évvel ezelőtti *Suzanne Vegát* akarják hallani új változatban: a *Caramel* és a *World Before Columbus* hamisítatlanul a régi napok lassú kompozícióit idézi, a háttérben egy csipetnyi franciás hangzással. A dalszövegek és a borító belső részén látható Vega-fotók is az énekesnő egyéniségének sokszínűségét érzékeltetik. Elvezetes lemez, bár a *Tom's Diner* óriási sikerét nagyon nehéz lesz megismételni.

Van Morrison, Georgie Fame, Mose Allison, Ben Sidran: Tell Me Something – The Songs of Mose Allison

A blues és a jazz legjobb hagyományait keverő *Mose Allison*-dalok generációk számára jelentettek szellemi táplálékot. Allison maga soha nem lett igazán népszerű előadó, bár sajátos orrhangját (és zongorastílusát) sok muzikus másolta az évtizedek során. *Georgie Fame*, az egykori *Animals*-beltag volt az egyik nagy Allison-követő: amikor a Hammond orgonista-énekes saját zenekart alapított, több Allison-darabot is feldolgozott. *Ben Sidran* pianista és énekes is Allison műhelyében inaszkodott.

Most, közel Allison hetvenedik születésnapjához, a két blues- és jazz művész alkalmi zenei összejövetelt rendezett mesterük tiszteletére. Maguk közé hívták *Van Morrison*-t is, aki már a hatvanas évek közepén, a *Them* együttes vezetőjeként, elképzárzattá hallgatott érdes, mégis lírai finomságú hangjával. *Mose Allison* maga is nagyon megszerette *Morrison* hangját, aki a mostani remek sessionon felváltva énekel örömezenéket és komolyabb, lélekhez szóló dalokat.

A *Tell Me Something* című CD egyaránt meghódítja a progresszív rock/blues és a jazz rajongóit.

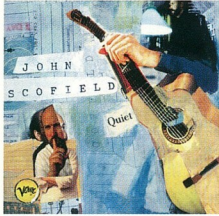
Sheryl Crow: Sheryl Crow

Több ezer lemez végighallgatása után még mindig van abban valami meglepő, ha feltűnik egy énekesnő a nagy homályból – nevezik most az illetőt *Sheryl Crow*-nak –, csinál két lemezt, az elsőre rögtön Grammy-díjat kap, végigénekel húsz-harminc dalt a lehető leghagyományosabb kísérettel (gitár, basszusgitár, dob, a billentyűs hangszereket ő maga kezeli), a leghagyományosabb énekhanggal, s mégsem tudjuk azt mondani rá, hogy „egy tucatanban van belőle tizenkettő” – mert valami olyat tud, amit annak előtte nem hallottunk senkitől. Az új lemezen a *Maybe Angels* például könnyen mindennapos zenékké válhat: van benne egy kis patosz, ami egy mérsékeltan rockos felvételhez illik is; a countrys gitárkísérettel megcsinált *Home*-ra lassú táncolhatunk hajnal felé. A *Crosby*, *Stills*, *Nash* and *Young* idejét idéző mesemondás a *Sweet Rosalynban* ma is magával ragadó stíluseljárásnak bizonyul. Mással a megint divatba jövő Hammond orgona ad kellemes fűszert a hangszereléshez. Az *If It Makes You Happyben* a szokimondó szöveg kapja meg a hallgatós.

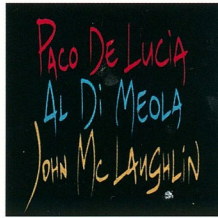
A díjaznos kísérő könyvecskében különböző betűtípusokkal szedték az ízig-veérg mai dalszövegeket, amelyekből még angolt is érdemes tanulni.

John Scofield: Quiet

John Scofield gitárvirtuóz akkor kezdtek megismerni, amikor a nyolcvanas évek elején Miles Davis zenekarával alkotott sikerlemezeket. Azt mindig lehetett tudni, hogy nagy tehetségű, bravúros játékos, de az elektromos lemezek valahogy nem adták számára elég teret egész talentumának megmutatásához. 1996-ig kellett várni, hogy Scofield igazi akusztikus sounddal álljon elő: a *Quiet* minden hangjában higgadt és érett lemez, egy teljesen unikálisan gitározó művész kilenc jobbnál-jobb felvételeivel, amelyekben mellesleg talánés kísérlet követi a kiszámíthatatlanul indázó futamokat. Válogatott világsztárokból áll a fűvös „félnagyzenekari” kísérlet. Wayne Shortertől (tenorszaxofon) kezdve John Clarkig (franciakürt) és Howard Johnsnig (tuba, baritonszaxofon), de senki se higgye egy pillanatra se, hogy a sok rezes „lefújja” Scofieldet: ritkán hallani manapság ilyen kulturáltan visszafogott fűvös-kíséretet, amely a legjobb jazzhagyományoknak megfelelően szól. A *Quiet* nemcsak Scofield pályáján jelent új mérföldkövet, hanem egyetemes értelemben is: az utóbbi idők egyik példaadó gitárlemeze, jó eséllyel indulhatna a *Down Beat* jazzszaklap „az év lemeze” díjáért!

Paco De Lucia, Al Di Meola, John McLaughlin

A CD Panoráma elmúlt számában felidéztek a három gitáros nagyság korszakalkotó San Franciscó-i koncertjét, amely minden idők egyik legnépszerűbb jazz-lemeze lett. Úden aztán újra összeállt a három, meglehetősen különböző karakterű muzikus, hogy másfél évtizednyi további tapasztalattal gazdagodva megmutassák rajongóiknak, hol tartanak ma együtt és külön-külön. Ezzúttal címet sem adtak CD-jüknek, a három név önmagáért beszél. De azért a lemezborító visszaidézi ama régít, jelezve, hogy ami itt hallható, az inkább folytatás, mint újrakezdés, ahogy az a jazzben lenni szokott. Mindhárom gitáros egyben szerző, szólista és kísérő. Végighallgatva a korábbiakkal szemben sem rosszabb kompozíciókat, megállapíthatjuk, a helyzet sok év után is változatlan: *Paco De Lucia* képviseli hármuk közül a spanyolos temperamentumot, amit a lemez nyitó- és zárószerelmében csodálhatunk meg elsősorban; *John McLaughlin* európai és ázsiai (*Letter from India*) ízeket visz a trió játékaiba, míg a jelenleg talán legnépszerűbb *Al Di Meola* a maga bravúrosan populáris hangzásait varázsolja elének szerzeményeiben. Az *Espirituban* például csak ő hallható gitárokon és ütőökön.

Red Hot + Rio

A cím alapján akár a hatvanas években divatosabb lett samba- és bossa nova-gyűjtemény is lehetne ez a CD, de nem: a tizenhét szám átfogó képet ad arról, amit napjaink vezeték zeneszei a forró brazil ritmusokkal kezdeni tudnak – latinok és nem-latinok egyaránt. A vállalkozás hátterében ott magasodik minden

latinjazz-rajongó példaképe, a nemrég elhunyt Antonio Carlos Jobim árnyéka. Az ő csodálatos Corcovadoja szól „acidós” feldolgozásban az *Everything But The Girl* előadásában. A lemez legizgalmasabb felvételei azok, amelyekben egy-egy nagy találkozásnak lehetünk fülánutai: a brazil ritmus egyik királynője, Astrud Gilberto Jobim felejthetetlen *Desafinado*ját éneкли George Michaellel (!) duóban. A puha jazz-hangzások barátai felsőhájthatnak, milyen kár, hogy ez a fiú nem mindig ilyen dalokat énekel! A másik, talán még nagyobb remeklést Jobim nyújtja: halála előtt nem sokkal felkereste őt otthonában Sting, akivel a mester néhány közös felvételt is készített! Ezek közül a mélabús *How Insensitive* került fel e válogatásra. A rendkívül sokszínű és izgalmas gyűjteménynek talán ez a legkiemelkedőbb és legmeghatóbb darabja.

Shirley Horn: The Main Ingredient

A hatvankét éves énekesnő és zongorista legújabb lemeze az, amit bátran abszolút jazz lemezeknek nevezhetünk. A hölgy és szuperstar barátai összegyűltek egy éjjel Shirley Horn lakásán, és igazi *jam session* produkáltak.

Már a cím is igen találó, hiszen amit az évszázados tapasztalással egybekötött együttlétt fő összetevőjének nevezhetünk, az maga a ZENE! Ez minden igazi jam session értelme. Shirley aszonny pontosan tudja ezt, s jobbnál-jobb standardokat énekel nekünk olyanok kíséretében, mint Joe Henderson (saxofon), Elvin Jones és Billy Hart (dob) vagy Roy Hargrove (trombita). A nyitó *Blues for Sarge* hódolat a nagyszerű zenésztársaknak, hiszen az énekesnő csupán bekonferálja őket, és néhány szóban elmagyarázza az összejevetelt lényegét, utána már csak a muzsika következik. A CD általánosan legismertebb örökzöldje a már Elvis Presley által is énekel *Fever*, amit itt Shirley trióelőléásban ad elő – megint csak hipnotikus rezignációval, nagy-nagy megelégedésünkre.

Összeállította: Falus Tamás
Máté J. György

Tátrai trilógia

Városi lebegés

A hazai pop-rock élet szenzációja a Tátrai Band ma nap megjelent tripla CD-je. Lezemmellékletünkön a korábbi, *Utazás az ismeretlenbe* című szám videoklipjét adjuk közre, a szám vadonatúj koncertváltozatának audiofelvételével együtt. (Az engedélyért köszönet a Magneoton Kiadónak.)

Az új trilógia első lemeze, a *Hajnali szél* című, tíz vadonatúj dalt tartalmaz, csaknem ötven percben. A második ezüstkorong az 1995. december 30-i Budapest Sportcsarnok-béli koncert felvétele több, mint hetven percen, míg a harmadik CD, a *Városi lebegés*, Tátrai Tibor és Pálvölgyi Géza instrumentális szerzeményeit rögzíti egy órában.

A trilógia megszületéséről Pálvölgyi Gézával, az együttes zeneszerzőjével és billentyűsével beszélgettünk.

– *Miért döntöttek úgy a Tátrai Band tagjai,*

hogyan egyszerre három vadonatúj CD-vel lépnek a közönség elé? Ilyen termékeny a zenekar, ilyen nagy a muzikusok alkotókedve vagy netán üzleti szempontok is szerepet játszottak ebben?

– Összinte lesznek: mind a három. Ez az esztendő számunkra szerencsésen alakult. A zenekar sikeres, tele vagyunk ötletekkel és a kiadó is bátor volt, amikor vállalkozott a trilógia megjelentetésére, amely Magyarországon egyedülállónak számít.

– *Mennyi ideig dolgoztatok a felvételeken?*

– Az első „kapavágásokat” januárban tettük meg és a munka októberben fejeződött be.

– *Folytatjátok a hagyományokat: éreztél meli blues, rhythm & blues dalok csendülnek fel, remek hangszereléssel.*

Hogyan születnek meg az ilyen szerzemények?

– Nagyon fontos a hangulat. Csak akkor mondjuk egy számrá, hogy elkészült, amikor a feljátszást követően is úgy érezzük: a felvétel sugározza azt a bensőséges hangulatot, amelyet mi az alkotófolyamat kezdetén még „cupaszon”, mondjuk egy szál gitárral vagy zongorával elképzeltünk.

– *A stúdióban komponálsz vagy odahaza?*

– Mindig otthon. Az algsorban van egy kis általam berendezett stúdió, Korg, Roland típusú berendezésekkel, és egy Atarival.

– *A trilógia második CD-jén kiválóan szólnak a koncertfelvételek.*

– Nagy örömminkre a felvétel remekül sikerült. A Tátrai Band a koncerteken egyébként is mindig remekül szól. Erdemben gyakorlatilag semmit sem kellett változtatni a stúdióban. Még az próbób, szinte csak általunk felfedezhető hibákat sem javítottuk ki.

– *Mennyi az improvizáció a koncerten elhangzó szerzeményekben?*

– Úgy érezzük, koncerten rövidek a számaink abban a formában, ahogy a CD-ken megjelentek. Sajnos megkötö a kezünket az újabb kialakult sajátos rádiós szerkesztési mód. Mind több rádióállomás számítógépes automata szerkesztéstechnikát alkalmaz, egy időhatáron túl már nem jászának le felvételeket. Így ha azt akarjuk, hogy a Tátrai Band dalait is leadják, sajnos alkalmazkodnunk kell ehhez a szerkesztéshez. De koncerten már „elengedhetjük” magunkat, szabadabban zenélhetünk, s nem kell arra gondolni, hogy valaki lekeveri a szerzeményt a rádióban.

– *A Városi lebegés CD kizárólag hangszeres muzsikát tartalmaz, amelyen mind a szakma, mind a rajongótábor meglepődött. Vangelis, Mike Oldfield és sok más stílusjegy hallatszák ki a kompozíciókból, rock, szving, jazz és más irányzatok váltják egymást. Ez a lemez egyfajta örömenztétköröz?*

– Pontosan így van. Bátorság kellett ahhoz, hogy Tátrai Tibivel ketten belevágjunk e különleges munkába. Rögton az elején megfogalmaztuk magunknak: születlen olyan zene, amit nagyon-nagyon szeretünk! Ezért is lett ilyen sokrétű a lemez. Ránk is ugyanúgy hatnak a különféle muzsikák, mint másokra. Minden olyan zenei stílust rátettünk erre az instrumentális albumra, amiről mi úgy érezzük, hogy jó. *Dorozsmai Péter* segítségével, Peti Tom Tom Stúdiójában rögzítettük a felvételeket. A gitáron kívül minden hangzás billentyűs hangszerrel készült. De a sampler-programokat úgy csináltuk meg, mintha komplett zenekar szólna. Mindemellett nem akartunk öncélúak lenni, nagyon is érdekkel bennünket a közönség véleménye.

– *Hogyan tovább?*

– Téli országos turnéra indultunk, amelynek fontos állomásai lesznek karácsony és szilveszter között a Budapesti Kongresszusi Központban rendezendő koncertek. Természetesen a *Hajnali szél* stúdióalbum számai mellett a régi ismert dalokból is játszunk. Mára eljutottunk odáig, hogy egy teljes koncert is kitöltene, ha csupán eddigi lemezeink címado számai idéznék fel. 1997-ben pedig ismét szeretnénk új lemezzel megjelenni, pontosabban kettővel: reményeink szerint az egyik CD-n új dalok szólnak majd meg *Charlie*-val, míg a másik ismét egy instrumentális lemez lesz.

Falus Tamás

Kodak
digital science

DC20/40/50 Digitális Kamerák
Gyors képbévittele, képparchiválásra
Tanulóazonosító rendszer iskoláknak !

Professzionális Japán monitorok,
szuperéles Diamondtron képcső

MICROTEK
Scanner - Software - Support

Lap- és Filmszkennerek
DTP és Irodai alkalmazásra

Genoa
SYSTEMS CORPORATION

Monitorvezérlő kártyák
Alaplapok, Multimédia

WACOM
Putting technology in its place

Artpad és UltraPad
nyomásérzékelő digitalizáló táblák
A6-A2 méretben
széles, vezeték nélküli tollválaszték
grafikusoknak, iskoláknak, tervezőknek

FARGO
ELECTRONICS, INCORPORATED

Színes fotónyomtatók
* digitális kamerákhoz
* proof nyomtatáshoz
* bőgre- és
pólo nyomtatáshoz

Summagraphics
Vágóplotterek dekorátoroknak

ENCAD

Tintasugaras nyomtatók
CAD/CAM- és poszternyomtatásra

MIKROPO COMPUTER

H-1065 Budapest, Nagymező u. 51.

Telefon: (361) 153-0111

Fax: (361) 269-0151

A fenti termékek árából 5% kedvezmény a hirdetés felmutatójának !

MÁR CD-LEMEZZEL IS!

Computer PANORÁMA

Ha előfizet,
megtakaríthatja
2 szám árát
1997-re 12 szám CD-vel 6720 Ft
3,5"-os HD lemezzel 4992 Ft

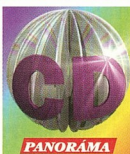
FIZESSEN ELŐ A COMPUTER PANORÁMA KIADÓ TÖBBI KIADVÁNYÁRA IS!

**WINDOWS
PANORÁMA**

„Házias” számítástechnika:

1997-ben 6 szám 3,5"-os
HD lemezzel 2790 Ft

**Multimédia
Magazin
Mindenkinek:**
1997-re 4 szám
CD-vel 4496 Ft

MEGRENDELEM 1997-RE:

- A Computer Panorámát** 12 szám CD-melléklettel 6720 Ft
- 12 szám 3,5" HD lemezzel 4992 Ft
- A Windows Panorámát** Hat szám lemezmelléklettel 2790 Ft
- A CD Panorámát** Négy szám CD-melléklettel 4496 Ft

Név, cég: _____

Postacím: _____

Telefon: _____

Bankszámlaszám, OTP-fiók és alszámlaszám: _____

(Célszerű) aláírás: _____

Megrendelhető a Computer Panoráma Kiadói Kft.-nél,
1091 Budapest, Üllői út 25.
Telefon: 218-3011/302, 369 mellék , fax: 217-2646

1997-BEN

CSALÁDBAN MARAD

Tanácskozmány a szépérzékről

1. Diákok készítették a kiváló lemezt
2. Nagyon gazdag a Tanszermúzeum

A honfoglalás után alig száz évvel települt le a bencés rend Pannonhalmán. A bencés kolostorokban mindig is foglalkoztak oktatással, ezért számíthatunk ettől az időponttól a magyar iskolák történetét. A millennium jó alkalmat kínál arra, hogy megismerjük az elmúlt ezer év egy-egy sajátos vetületét, CD-ROM lemezokről.

Honfoglalás

Szakmai körökben nagy feltűnést keltett a hőmezővásárhelyi *Bethlen Gábor Református Gimnázium* diákjai által készített *Honfoglalás 896–1996* című multimédia lemez. Aki a hír hallatán azt hinné, kellő jóindulat szükséges-e az „amatőr” CD értékeléséhez, kellemsen fog csalódnai. A diákok és a munkát irányító tanárok méltónak bizonyultak az iskola hagyományaihoz, köztük ahhoz a komplex oktatási módszerhez, amelyet a 40-es években *Németh László* is gyakorolt ebben a gimnáziumban.

A lemez a magyarok vándorlásától kezdve a *Szent István* haláláig tartó időszakot öleli fel. A főmenü egyes pontjai: A hosszú vándorút, Honfoglalás és kalandozás, Államalapítás, Életrajzok, Források, Utóélet, Képtár. Az anyag erőssége, hogy sokoldalúan igyekszik bemutatni minden egyes témát: ha netán több elmélet is létezik, akkor mindegyiket ismerteti. A családfelelősen hipertextben készült; egyetlen kattintással behívható a királyi sarkak életrajza Álmósi Almosig. A kevésbé ismert utód élete szakadatlan trónharcol története. Magyar hercegeként megkapta ugyan a horvát királyi címet, de a magyar trón elvesztésébe nem tudott belenyugodni. Többször is harcolt saját testvére, Kálmán, majd annak fia, II. István ellen. A trónra törő Álmósi végül Béla fiával együtt megváltatták.

Az animációs térképek nézegetése közben meghallgathatjuk a témához fűződő magyarázatokat. A Képtárban a Szent Koronától a korabeli edényekig, az államszervezéstől a hajviseletig sok-sok kép között válogathatunk. A kisméretű képeket felnagyolhatjuk, a csatlakozó adatokat behívhatjuk. A források kezelése egyébként mintaszerv, aminek örökölni, mert a korrek hivatkozásra tanítja a diákokat. Bizony ezen a téren a *hazai fejlesztők egy részének volna mit tanulni tőlük!*

A hőmezővásárhelyiek CD-je nem támaszt különösebb követelményt a felhasználó gépével szemben: 2 Mbájt szabad helyet, egy átlagos 486-os processzort, 4 Mbájt memóriát és kétszeres CD-lejátszót igényel. A lemezen külön szerkesztőprogram található, amelyet elindítva saját bemutató készíthető a CD-n lévő anyagokból.

Tanszermúzeum

A nagyközönségnek igen kevés tudomása van arról, mennyi értékes régi műszert, oktatási eszközt őriznek egyes iskolák. Néhány egész kis múzeumokat alakítottak ki a tanszerekből. Közülük 29 gyűjtemény legértékesebb darabjait mutatja be a Tanszermúzeum, az ELTE TTK Multimédia Laborban készült CD-ROM. A lemezről természetesen nemcsak a tanszereket, hanem mindazon tanárokat és tudósok életrajzait is megismerhetjük, akik feltalálták, illetve munkájukhoz felhasználták a bemutatott eszközöket.

Meg kell hagyni, a TTK-s programozók nem voltak *nagyon kíméletesek* a felhasználókhöz: az 500 oldalnyi szöveg, a 900 kép, a 20-20 perc video-, illetve hangbejátszás, meg a zenei aláfestések önmagukban nem indokolták volna a 10 Mbájtnyi szabad hely, a DX/4 100-as processzor, a 8 Mbájt RAM és a négyezeres sebességű CD-lejátszó megkövetelését – félő, hogy az iskolák közül csak kevésben található ilyen erejű multimédia PC.

A lemez szerkesztője, a *Szinyei-díjas* neveléstörténész, *Jáki László* és az ELTE tanára, *Nádasi András* úgy állították össze az anyagot, hogy a múzeális értékű tanszereközökből leggazdagabb gyűjteményekre irányítsák rá a figyelmet.

A főmenüből indulva – tanszereközök, tantárgyak, témakörök, tanszertípusok szerint csoportosítva – a teljes anyagban lehet keresni, illetve a *Lehetőleg* szűrőt bekapcsolva az egyes gyűjtemények anyagát lehet áttekinteni. A video- és hangfelvételek általában egy adott tárgy, illetve gyűjtemény bemutatásához kapcsolódnak.

Nem is hinnénk, mennyi érdekes, a korra jellemző adalékot tudhatunk meg a lemezről. A közoktatás és általa az egész ország századfordulós felvirágzásához nagyban hozzájárultak az akkori politikusok. *Wlassics Gyula* kultuszminiszter 1899 októberében külön azért hívott össze egy „szaktanácskozmányt”, hogy kifejtse a megjelentek előtt: „Nem késlekedünk soká, de céltudatosan beviszünk a széperzés fejlesztését az iskolába.” A legnagyobb tudósok, köztük *Thaly Kálmán*, *Löcsey Lajos*, *Herman Ottó* és *Cholnoky Jenő* olyan fontosnak tartották a témát, hogy fel is szólaltak ezen az ülésen. Az akkori oktatáspolitikai nemcsak az esztétikai nevelés, hanem a legújabb technikai vívmányok iránt is rendkívül fogékonny volt. A mozgóképvetésről például azonnal felismerték, milyen óriási szerephez juthat az ismeretterjesztésben. Hát még ha tudtak volna a lézerlemezről...

Tószegi Zsuzsanna

Etessétek az ég madarait!

A butykós kató pipiske

Téli időben a madarak hőfejlesztő táplálékra van szüksége. Elsősorban állanak az olajos magvak... De hogy ezeket a madár szét ne hánnya, a zúzott magvakat olvasztott fagygyúba kell keverni. Mire a keverék kihűl, megremevedik, készen van a madárkálács. – így tanította „A madarak hasznáról és káráról” címmel a századelőn megjelent könyvében Herman Ottó a madárvédelmet. Az utolsó nagy magyar polihisztor, aki tízéves koráig magyarul is alig tudott, a magyarság gondolkodásmódját a madarakhoz fűződő viszonyukon keresztül próbálta kifejezni. Mondanivalóját „Arany, Tompa, Petőfi és a népköltés madárvilága” címmel írt tanulmányában fejtette ki.

Herman Ottó mindkét említett műve megtalálható a Kossuth Kiadó *Magyarország madarai és lepkei* című ünnepi kiadványán, amellyel a kiadó a millenniumi időszak kiugró szellemi teljesítményei előtt tisztelegve ünnepli a honfoglalás 1100. évfordulóját. Ezzel a CD-ROM-mal új sorozatot indítottak útjára: a „Világörökségünk: a természet” első lemezét vehették most a kezükbe. A sorozat főszerkesztője, Balogh János akadémikus bevezetőjében elmondja, miért esett a választás a századforduló legnépszerűbb tudományos ismeretterjesztő műveire. A madarak a földkerekség legérdekesebb állatai, szépségükkel, színgazdagságukkal legfeljebb a pillangók veszik fel a versenyt. Különleges élményt nyújt a korabeli művészek, Csöregy Tüsz és Vezényi Elemér több száz rajza. Éneklő madaraink közül hetvenötnek a hangját is hallhatjuk; a madárhang-felvételre *Ország Mihály* híres gyűjteményéből valók.

A madár mint gyönyörűség című fejezetben a madarakról és a lepkékről egyaránt szép sorokat olvashatunk: „legsivárabb az a táj, amelyen még egy kis madár szárnya sem rebben ... Aki pedig sokáig haladot a néma sivatagban ..., arra ránehezedik a nagy elhagyatottság érzése...”, de ha felnyílal előtte egy kis madár, „mintha csak elfújta volna az elhagyatottság nyomozott érzetét”. Bizony elgondolkodhatunk azon, manapság milyen szegényes szókincsűel beérjük, s mennyire „kiment a divatból” az az emelkedett stílus és szellem, amely csak úgy árad Herman Ottó munkáibanól.

Külön élvezet azt a tanulmányt olvasni, amely a madarak és a költészet kapcsolatán át mutatja meg a magyar nép gondolkodásmódját, mondván: „A madár teljesen alkalmas arra, hogy a nép felfogását próbára tegye.” Három költőörösiünk összes versét kijegyezettel Herman Ottó megszámolta, hogy *Arany, Tompa és Petőfi* összesen 68 madárnevet említ műveiben. Sok közöttük az ismerős vesszor. Például, hogy Petőfi érzékeltette a téli pusztá hangulatát: „*Alant röpiül a nap, mint a járdát madár*”, avagy a mostanában gyakran idézett csodaszarvas monda Aranynál: „*Száll a madár ágról ágra*”. Az allegorikus költészet generációk tanulták és értették meg „A golyához” címmel a szabadságárok leverése után írt Tompa-versből: „*Megenyhült a lég, vidul a határ, S te újra itt vagy, jó golyamádár!*”

A madarak ismertető leírásai között tallózva nemcsak költői, hanem sokszor humoros szövegekre bukkanunk. A bűbos

1

banka fejét például „egy felállítható és lekonyítható koronaszerrű – vagy talán inkább pofon csapott kalapszerrű – magas tollbokrétá ékesíti”. A hím bölömbika éneke nemigen vezethető szerelemi vallomását pedig Herman Ottó így értékeli: hát nem is lehet minden madár fülemüle! A madár hangját meghallgatva igazat adunk a tudósnak. A madarak népi neveit olvasgatni is szórakoztató: a bűbos bankát például dutka, babuk, szurtos dudú néven ismerik, a butykós kató vagy a pipiske névbe meg – állítólag – „úton-útfélen belebotlik az ember”.

2

A lepkéket és élőhelyeiket nézve nemcsak a formai, hanem a nyelvi gazdagságban is tobzódhatunk. Számos bagolylepkéjarról a növényről neveztek el, amelyen hermyója él, így van áfonyás-fabagoly, gyűjtőványfű-próbagoly és feketeterüör-csuklyásbagoly lepke. Különös ízlése van a nagy tűzlepke kékgyó keserűfűvön élő bábjának, de az aranyos tűzlepke hol is élhetne máshol, mint az aranyos istápfűvön?

A szebbnél szebb képeket bitmap fájlba lehet menteni, és a szövegekkel együtt kinyomtathatni. A kifogástalanul működő szoftvert a minőségi munkájáért ismert *Vision-X* készítette.

Tetszik vagy sem, ma egy új CD-ROM nagyobb figyelemre számíthat, mint néhány régi könyv reprint kiadása. Vajon egyébként ki olvassa ma *Herman Ottónak és Chernel István-nak* a madarakról vagy *Abafi-Aigner Rajosnak* a lepkékről írott könyveit? A kiadó érdeme, hogy ráirányítja a figyelmet a feledés homályába vesző munkákra.

1. A lemez színpompás beköszöntő képernyője
2. Baglyok – ahogy a művész látta

Tószegi Zsuzsanna

Utazás a CeBIT-re
 Messe AG, Hannover
 szervezősében
 Repülőjegy, szállás (1 éj),
 biztosítás, transzfer, vásárlási
 belépők (2 db)
 Érték: 94 800 Ft

CompuServe
 Hungary

CompuServe-előfizetés a Middle European Networktól.
 Minden előfizetőnk, aki most rendel meg először a CompuServe szolgáltatásait, két hónapig korlátlan óraszámában, ingyenesen férhet a hálózathoz.

Nokia 9000 Kommunikátor az EXTRA FÓN
 Kihangosítható számítógépes mobiltelefon, konferenciabeszélgetés, Internet csatlakozás, fax, rövid üzenet (SMS), címjegyzék, napló.
 Érték: 250 000 Ft.

Computer PANORÁMA

1997-ben már CD-melléklettel is!
 előfizetve két szám árát megtakaríthatja!

"házas" számítástechnika

Multimédia mindenkinek

- Legyen egy Nokia Kommunikátor büszke tulajdonosa!
- Repüljön velünk a CeBIT-re!
- Szórföljön díjmentesen a világhálózaton a CompuServe-vel!
- Nyerje meg a tíz ingyenes Windows Panoráma-előfizetés egyikét!

Ha Ön december 31-ig előfizet 1997-re a Computer Panoráma Kft. valamelyik folyóiratára, akkor sorsoláson vesz részt. A fenti díjakon túl még egy sereg előnyt is élvezhet, ám ami a legfontosabb,

a Computer Panoráma kiadványai egyszerűen megérik az árukat.

Győződjön meg róla!

Computer Panoráma Kft.
 1091 Budapest, Üllői út 25.
 Telefon: 218-3011/302 • Fax: 217-2646

• Computer Panoráma CD-melléklettel	12 szám 6720 Ft	☐	megrendelem 1997-re	☐	mutatványszámot
• Windows Panoráma Floppymelléklettel	6 szám 2790 Ft	☐			
• CD Panoráma CD-melléklettel	4 szám 4496 Ft	☐		☐	

Élni kívánok a kéthétnapos, díjmentes, korlátlan CompuServe-hozzáféréssel is. Az előfizetést átutalással rendezem Csekket kérek

Név:
 Cím:
 (Cégszerű) aláírás:
 Bankszámlaszám:

Anyanyelvi könyvespolc

Szótár család gépközelben

Egyre-másra jelennek meg csillogó-villogó CD-ROM adatbázisok és lexikonok, amelyek tartalma alig különbözik a jó öreg könyvektől. Ennek egyik oka, hogy a fejlesztők számára rendelkezésre álló adatbázisok adottak, a felújításukhoz, bővítésükhöz szükséges összegek csak jóval nagyobb példányszámokban és hosszabb távon térülnek meg.

Magyarországon a tudományos élet kútfőjéé, az *Akadémiai Kiadóé* a leginkább gondozott adatbázis. 1994-től a szegedi *Scriptum Kft.*-vel közösen adnak ki elektronikus szótárakat és lexikonokat, amelyek mára a számítástechnikában elismert termékszállóddá nőttek.

A szótár- és lexikoncsalád alapja a *Scriptum GIB 3.0* (Graphical Interactive Book) szoftver, amely nem más, mint egy teljes szöveges dokumentum-viszakereső rendszer, kifejezetten szótárak kezeléséhez. A rendszer minimális igénye: 386-os processzor, 4 Mb-ot RAM és Windows 3.1. A GIB 3.0 telepítése után a szótár család összes eleme egyetlen, könnyen megatunható felülettel kezelhető. Csak a kiválasztott CD-ROM-ot kell a meghajtóba helyezni, s indítható a szótár- vagy lexikonprogram.

Szótár

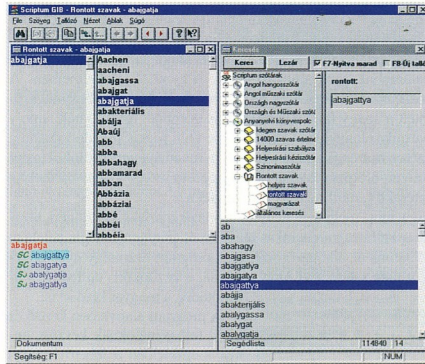
A közelmúltban bemutatott *Ország: Angol–magyar nagyszótár* (237 ezer címszó), az egészen új *Haldás: Német–magyar nagyszótár* (284 ezer címszó) mellett kiadták ezek kivonatos, *hangosszótár* alakjait is, amelyekkel a keresett szavakat és kifejezéseket nemcsak olvashatjuk a képernyőn, de hallhatjuk is a számítógéptől. Elkészült egy *hanyelvívő* – magyar, angol, német, francia, olasz és spanyol – hangosszótár, amelyet a felhasználó is tovább szerkeszthet, bővíthet.

A szótárak összeállításánál alapvető cél volt, hogy a keresett szavak, szókapcsolatok és kifejezések minél könnyebben, gyorsabban legyenek megtalálhatók. Az elmúlt évben és az idén elnyert *Compair-díjak* egyebek között azt is bizonyították, hogy mindezt sikerült elérniük. Összetett keresési feladatok esetén – s persze kisebb gépteljesítmények mellett is – előfordulhat, hogy az eredményre várni kell, igaz, egyetlen keresőrendszer sem képes az univerzalizásra.

A szótárak között sajátos helyet foglal el az *Angol–magyar számítástechnikai szótár*, amely 40 ezer angol szakszót és szak kifejezést tartalmaz. A fejlesztők azt tervezik, hogy a közeljövőben nyilvánossá teszik az általuk összeállított adatbázis, sőt megjelenítik az Interneten, így a szakma maga felhasználhatja tovább saját terminológiáját.

Lexikon

Vadonatúj termék az *Új akadémiai kislexikon* elektronikus formája, amely az 1990-ben lezáró, könyv alakban megjelent mű címzavaival alapul. A lexikon egyes területeit jelentősen átdolgozták az 1990 óta bekövetkezett változásokat is nyomon követeve. Számos új címszóval bővült a lemez: a tudomány, a művészet, a politika és a közélet jelentős személyiségeiről, valamint az általános ismeretekhez szükségesnek ítélt fogalmakról újabb cikkek készültek.

A GIB 3.0 kezelőfelülete mindegyik kiadványt tartalmazza.

Az Új akadémiai kislexikon az is említett GIB rendszerre épül, amelyet elsősorban szótárak kezelésére készítettek, ezért az esetleges nyomtatási igényeknek kevéssé felel meg. A termék szerint a GIB 4.0-s verzióját a fejlesztők már teljes körű nyomtatási képességekkel ruházzák fel. A címszavakhoz gazdag illusztrációs anyag tartozik. Az *Új akadémiai kislexikon demoverziója megtalálható a CD-mellékletünkön, a CD\SCRIPTUM\Könyvtárban.*

Rontott szavak gyűjteménye

Különleges szótár, s egyben kicsit lexikon is a kiadó talán legsikeresebb lemeze, az *Anyanyelvi könyvespolc*. A lemezen lévő gyűjtemény a tolforgatók számára csaknem nélkülözhetetlen, hiszen tartalmazza a magyar helyesírás szabályait, a helyesírási kézikönyvet, az idegen szavak szótárát, azonkívül egy 14 ezer szavas értelmező szótár, szinonimaszótár, sőt egy úgynevezett rontott szavak szótárát is.

A magyar helyesírási szabályzathoz csatlakozó szótár jelentősen megújult. Az alapvető szóanyag mellé bekerültek a mai társadalmi, gazdasági, politikai és tudományos élet fontos és gyakran használt szavai. Az idegen szavak szótára címszavainak gyűjtőköre kitágult, megjelentek a mai köznyelvben polgárjogot nyert tudományos és nemzetközi terminusok, amelyeket főleg a fiatalabb korosztályok keresnek. A 14 ezer szavas értelmező szótár tömören ismerteti a magyar köznyelvi szókészlet helyes és választékos használatát, hogy ezzel is segítse kifejezőkészségünk fejlődését, szókincsünk gazdagodását. A *rontott szavak gyűjteménye pedig a leggyakoribb hibákat tartalmazza.*

A Scriptum Kft. és az Akadémiai Kiadó eredményes együttműködése tehát számos gyümölcsöt termelt. A hírek szerint a két fél tovább gondolja ezt az ígéretes termékszállóddát.

Szincsák László

Alkossunk játékok!

1. Számos szereplő tervezhető
2. Izgalmas játékok készíthetők

Izgalmas feladat kipróbálni egy új játékot, de még nagyobb kihívást jelent megalkotni azt. Mindeddig, ha valaki ügyes számítógépes játékok akart készíteni, akkor el kellett mélyednie valamelyik programozási nyelv (Pascal, C) rejtelmeiben. A sok-sok óras tanulás és programozás eredményeként megszületett a „nagy kocka befalja a kis gömböt” típusú játék, amely bármily elnagyolt és kezdetleges volt, mégis megdobogtatta a szívet, hiszen magunk alkottuk, a mi édes gyermekünk. Úgyan milyen örömet okozhat ehhez képest *George Lucas* bármelyik interaktív, multimédiás kalandjátéka?

A most megjelent *Klik & Play* játékkészítő CD azt ígéri, hogy nem kell programsorokat magolni és pötyögni, mégis beleszármazhatunk az alkotás örömeibe. A program tizennégy nyelven jelen meg szerzte a világon, s immár a kezünkben tarthatjuk a tizenötödik, a magyar kiadást is.

A program alapvetően kezdő és fiatal felhasználóknak készült, ennek megfelelően a lehető legegyszerűbbre tervezték, a menüktől a súgóig mindent magyarrá fordítottak, ezért a *használatához nem szükséges idegennyelv-tudás*. Még egy tankönyv is található a CD-n, amelynek segítségével könnyen elsajátítható a játékkészítés valamennyi fortélyá.

A program Windows operációs

rendszer alatt fut. Az indítása után egy menüből választhatunk: a meglévő játékokkal akarunk-e játszani (a CD-n van jó néhány előre elkészített mintajáték), egy meglévő játékot akarunk-e módosítani, vagy egy teljesen új játék készítésébe fogunk.

A *Játék készítése* menüt választva a Történetkeresztőbe jutunk, ahol eldöntenhetjük, hogy hány részből álljon a játék, és a részek milyen kapcsolatban álljanak egymással. A pályák elé vagy közé kezdő és átvezető képsorokat tervezhetünk, különböző típusú animációkkal. *Egyaránt gondolhatunk lövöldözős, mászkáló, logikai vagy kártyajáték készítésére.*

Ha készen áll a koncepció, akkor a legizgalmasabb feladat következik: a *pálya megtervezése*. A Pályaszerkesztőben először a hátteret kell kiválasztani. A program számos képet tartalmaz, de semmi akadály nincs annak, hogy *saját képállományainkat használjuk háttérként* – akár családtagjaink, barátaink beszkennelt fényképét is. Takaros csoportokba rendezték az animált szereplőket, a járműveket, a kellekeket, a tárgyak széles választékát. Drakulától Piroksáig, a mozsárágyútól a bárpultig szinte mindent megtalálunk. Természetesen magunk is készíthetünk alakzatokat.

Ha elhelyezték a szereplőket, akkor meg kell határozniuk a mozgásképzit. Választásunk szerint a szereplők oda-vissza bejárják az előre kijelölt utat, vagy mozgathatjuk őket a játékosok. A hangeffektusok és a midi formátumú zenék esetében is választhatunk saját állományaink közül.

A Lépéskénti szerkesztőben kell meghatározni a kezelési behatások és a kölcsönhatások eredményeit. Például ha lövedék ér az űrhajóhoz, akkor választhatunk, hogy mi történjék: bejátszhatunk gongeffektust, csökkenthetjük a pontszámot, az életék számát, eltüntethetjük az űrhajót, de ezer más lehetőség is kínálkozik meg.

Ha mindennel készen vagyunk, akkor nincs más dolgunk, mint meghívni az összes rokont és barátot, bemutatni a játékot, és fogadni a gratulációkat.

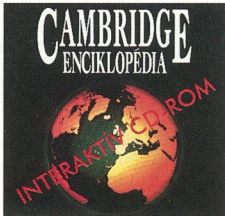
Jövőre is pályázhat!

A *CD Multimédia Szoftverház* és a *Marketing Centrum* a Compair alkalmával mutatta be először a *Klik & Play* csomagot, amely iránt komoly érdeklődést tapasztaltak a cég munkatársai. Ezért határozta úgy, hogy jövőre országos játékkészítő versenyt hirdetnek. Előbb azonban – mintegy próbaként – a budapesti középiskolák között rendeznek versenyt. A főváros 56 olyan középiskolájába küldték el a pályázati kiírást, ahol valamilyen módon oktatják a számítástechnikát. Közülük 27 jelentkezett, s ök megkapták a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, valamint a CD Multimédia Szoftverház által felkínált, két-két darab *Klik & Play* csomagot. A program egyébként magánembereknek sem elérhetetlen, az ára bruttó 7500 forint.

A két csomaggal egy iskola három pályázó diákokt küldhet a versenyre. A diákok természetesen felkészülten érkeznek, de csak a helyszínen kapott eszközöket használhatják. Az első forduló dátuma november 30. – december 1., a döntő időpontja pedig: december 15.

A verseny tehát sajnos lapzártánk után zajlik. Mégsem maradunk le róla, mert következő számunkban a bővő közelébe jutott játékok szívnalona, gazdag gyűjteményét adjuk át olvasóinknak, illetve részletesen ismertetjük az országos, immár az általános iskolákra is kiterjedő verseny kiírását. Addig pedig olvasóink megtalálják CD-mellékletünkön a *Klik and Play* szoftverrel készült, teljes változatú, remekül működő *Circuit* nevű játékot.

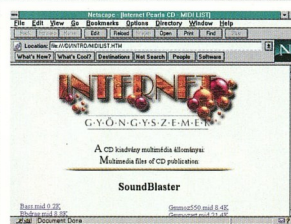
Kis Gábor

Cambridge Enciklopédia

Magyarországon négy éve jelent meg az angol-szász világ egyik legismertebb lexikona, a *Cambridge Enciklopédia*. A CD Multimédia Szoftverház most a lexikon multimédia változatát készíti elő. A várhatóan karácsony előtt megjelenő lemez 30.000 címszót tartalmaz, mintegy 35.000 személyről, földrajzi helyről és témakörőről. A kereszthivatkozások rendszere, a képes, hangos és filmes illusztrációk nemcsak hasznos eszközzé teszik a lexikont, de élvezetes szórakozást is ígérnek.

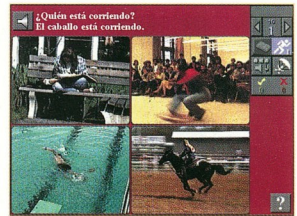
Forrás: CD Multimédia Szoftverház

Internet gyöngyszemek 1.

A sorozat célja, hogy a kezdő, vagy leendő felhasználóknak bemutassa az Internet világhálózatot, azon belül is a World Wide Webet. Nincs szükség modemre, előfizetésre, telefonvonalra. A lemezen található *Netscape Navigator 3.0* telepítése után a HTML fájlokat úgy nyithatjuk meg a CD-ről, mint a HTML tényleg a Neten szörfözni. Csoportokba rendezve rengeteg honlapot kapunk, képekkel, multimédiás fájlokkal és használható hivatkozásokkal. A haladók programozási és hardver trükköket találnak a lemezen.

Forrás: Kossuth

NyelvLabor sorozat

A CD *Multimédia Szoftverház* az EuroPress nyelvoktató sorozatának több darabját honosította. Az angol, a német és a francia CD-ROM lemezeken a segítség, a lemez instrukciói és a doboz szövege magyarul látható és hallható, ezért ezeket a lemezeket a kezdők is használni foghatják. Annál is inkább, mert céljuk éppen az, hogy minél könnyebben, mégis minél hatékonyabban és gyorsabban segítsék az idegen nyelv alapjainak elsajátítását. Az orosz, a holland, a svéd, a kínai, a japán nyelvek lemezei angol alapon kaphatók. Ez az első olyan nyelv sorozat, amelyben minden fontosabb nyelv megtalálható.

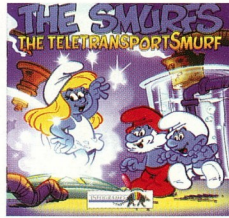
Forrás: CD Multimédia Szoftverház

Népszabadság Multimédia

Egyszerre három CD-ROM lemezt ad egy csomagban a Népszabadság című lap új vállalkozásában, amelynek neve: Népszabadság Multimédia. Az első lemez a lap 1996 július, augusztus, szeptember és október hónapokban megjelent cikkeit tartalmazza a képekkel, híradórészletekkel és egy multimédiás kereső rendszerrel együtt. A második korongról az elmúlt hónapok slágereit hallhatja a vásárló. A harmadik CD-n pedig számítástechnikai összeállítás található, demókkal, 3D animációkkal, kiegészítő programokkal és Internet-szoftverekkel.

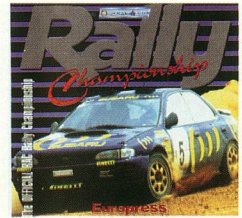
Forrás: Népszabadság

The teletransport Smurf

A *Hupikék Törpikék* éves számítógépes játékváltozatának története szerint a gonosz *Hókuszpók* elrabolta *Törpillát* és varázslattal örök álomra szenderítette. A Törpök, akik az ablakból figyelték magiát, visszasiettek a faluba segítségért. *Törpapa* a nagy varázsködexben talált egy megoldást, amelyhez négy bátor vállalkozó kell. Csak így lehet *Törpillát* megmenteni. A játékok egyszerre akár négyen is játszhatják. A feladat az, hogy végig kell járni az országot és minden kellekét össze kell gyűjteni. Persze ez nem veszélytelen feladat, de a hálapiusz reményében a Törpöknek semmi sem lehetetlen.

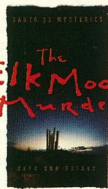
Forrás: Kossuth

Rally Bajnokság

Lapunk megjelenésével egyidejűleg kerül a boltokba a Rally Bajnokság, amit a Rally Championship csomagból honosított az angol EuroPress kiadó hazai partnere, a CD *Multimédia Szoftverház*. A teljes egészében magyar nyelvű programmal kezdők és haladók egyaránt jól versenyezhetnek, kiválaszthatják az autót, a terepeket, a partnereket – akár hálózaton, játéktérben vagy az Interneten is. A program demó változata megtalálható a lemezmellékletünkön.

Forrás: CD Multimédia Szoftverház

ACTIVISION

Művelet: 10.100.000/Művelet: 10.100.000

The ElkMoon murder

Az Activision új, interaktív kalandjátékában egy nyomozót alakítunk, s Anna ElkMoon meggyilkolásának körülményeire kell fényt derítenünk. Valószínűleg rablógyilkosság történt, mert felbecsülhetetlen értékű indián műkincsek tűntek el. Őt nap áll a rendelkezésünkre, hogy a kisvárosban megfejtsük a rejtélyt. Amint haladunk a történetben, egyre több helyszínt látogathatunk meg.

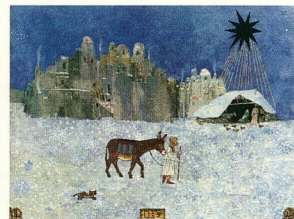
Forrás: Activision/OtherSide

The fish who could wish

A multimédiás program főhőse egy hal, „aki” nem elégszik meg a sorsával, ezért mindenféle kívánsággal akarja szórakoztatni magát (és a gép előtt ülő felhasználót). Szeretné, ha sielhetne, ha lenne egy lova, ha autót vezethetne és még rengeteg más dolgot művelhetne. A kívánságok természetesen valóra válnak. Nincs más dolgunk, mint hogy jókat nevéssünk a boldonzásokon. Amire a képernyőn rákattintunk, az megelevenedik. A program nemzetközi EMMA díjat nyert az Interaktív Könyv kategóriában.

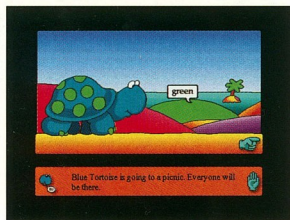
Forrás: Oxford/OtherSide

A Christmas story

Sok-sok évvel ezelőtt, Názáret városában született egy szamár. Amikor már majdnem kilenc hónapos volt, az anyjának hosszú útra kellett indulnia *Máriával és Józseffel*, akik megkérték a szomszéd kislányt *Rebekát*, hogy amíg távol vannak, vigyázzon a kis szamárra. De annyira hiányzott a kicsinek az anyja, hogy nem akart enni. Ekkor Rebeka útnak indult a szamárral, hogy megkeresse Mária és Józsefet. Útközben sok-sok embert, pásztorát, strázsánál érdeklődött. Végül Betlehemben megtalálta az istállót, ahol a kis Jézus megszületett.

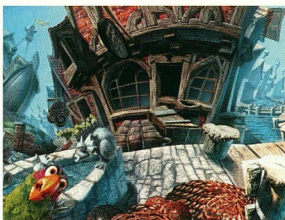
Forrás: Oxford/OtherSide

Blue tortoise

Alan Rogers népszerű könyve alapján a Kék teknőc versenyfutásának történetén keresztül ismerkedhetnek meg a kicsi gyerekek a színekkel, a számokkal, a hangjegyekkel és a kedves állatokkal, közben gyakorolhatják az angol vagy a spanyol nyelvet. A képeket kiszínezhetik, majd kinyomtathatják.

Forrás: Kossuth

Muppet Treasure Island

A jól ismert *Muppet Show* szereplői elhatározzák, hogy egy tengerész segítségére sietnek. Különböző helyszíneken feladatok várnak rájuk, amelyek természetesen a gyerekek képességeihez igazodnak. A 3 CD-s játék körülbelül 800 videobejátszást és 45 kézzel festett háttérképet tartalmaz. Ha bárhol elakadnánk, elég segítségül hívni a papagájt, aki mindig ott üldögél a képernyő sarkánál.

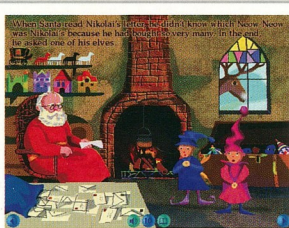
Forrás: Activision/Other Side

Lamb Chop loves music

A *Philips* cég gondozásában megjelent program a gyerekek zenei ismereteit gyarapítja. A 4-9 éves korosztály egy könnyed mesén keresztül ismerkedhet meg a hangszerek fajtáival és működésével. A rajzfilm egyes részeinek megtekintése után a képernyő interaktív válik, a szereplőre vagy a tárgyra kattintva azok megmozdulnak és valami vicceset produkálnak. A CD sokféle készségfejlesztő játékot is tartalmaz.

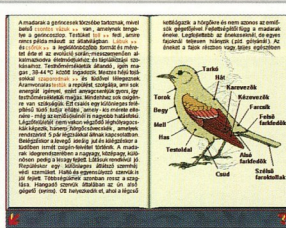
Forrás: Philips/OtherSide

NN'n N Toymakers

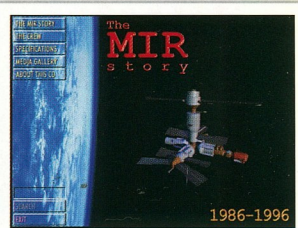
Nikolai, a kisfiú és barátja, Nyau-Nyau a játék-macska elhatározzák, hogy megalapítják saját játékgyártó vállalkozásukat. Mivel úgy ítélik meg, hogy a játékok piacán nagy a verseny, széthelyeznek az Északi-sark közelébe teleltek, Télapó hatalmas vásárlóerejében bízva. Miközben végignézik a vállalkozás történetét, gyakorolhatjuk az angol kiejtést, megtanulhatjuk az alapvető matematikai műveleteket, az égtájakat, a pénz használatát. 4-14 éveseknek ajánlott CD.

Forrás: Kossuth

Magyarország madarai

Lapunk megjelenésének idején ismét egy madarakat bemutató CD-ROM került forgalomba. Bár a magyar nyelvű CD címe is hasonló, mint amelyikről lapunk 39. oldalán írunk bővebben, attól mégis alapvetően eltér annyiban, hogy nem „történelmi” anyagot, hanem aktuális ismereteket dolgoz fel. A Magyarországon előforduló 368 madárfajt közel 400 színes fotó, 370 térkép, egyórányi madárhang és 300 oldalnyi szöveges információ ismerteti. A lemez különösen ajánlható az alsó- és középfokú iskoláknak. *Forrás: Com-Cam Bt.*

The MIR story

Az *Irisz Multimedia Center* legújabb multimédia kiadványa ligazi csemeget az űrutazás szerelmeseinek.

Az angol nyelvű lemez teljes áttekintést ad az első folyamatosan működő űrállomás, a MIR történetéről, az üzemeltető személyzetről, valamint technikai, és konstrukciós felépítéséről. Egészen egyedi, eddig még sehol sem publikált videofelvételeket láthatunk az űrállomásról érkező jelekről, az űrhajók indításáról, dokkolásáról, az asztronauták mindennapjairól, az űrsztrákról valamint a súlytalanság állapotáról. *Forrás: Irisz Multimedia*

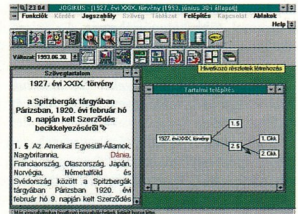
Magyar Szabványok tára

A Magyar Szabványügyi Testület Információs Központja az 1991. január 1-től megjelent szabványokat vitte CD-ROM lemezre. A megrendelés sokrétű lehetőségei felől a 218-3011/356 vagy /222 telefonszámon lehet érdeklődni. Az elküldött lista alapján a kiadó elkészíti az árajánlatot. A szabványok digitális formátumban könnyen lehet keresni szavakat, számokat, kiemelhetők a szövegrészek, s természetesen a szabványok részben vagy egészen kinyomtathatók. *Forrás: MSZT Információs Központja*

ABC Professor

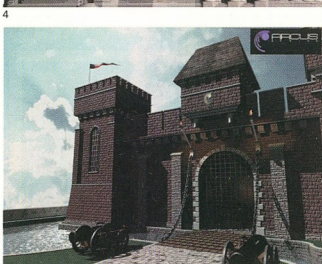
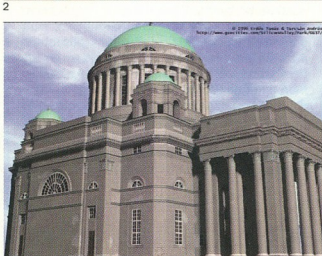
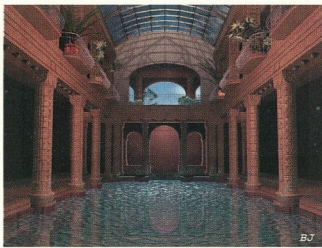
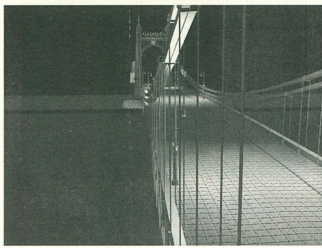
Az ABC.Professor a Professor programcsomag első tagja, amely az olvasás tanításának és tanulásának segítésére szolgál. A program készítői feltételezték az MS Windows és a szabványos kezelőelemek (nyomógombok, rádiógombok, stb.) ismeretét. A csemekék kérdéseken, feladatokon és leckéken át, könnyedén és játékosan tanulhatnak, majd gyakorolhatnak. *Forrás: Intercamp Kft.*

Jogikus

A *Közgazdasági és Jogi Kiadó* (KJK) által gondozott 21 kötetes Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye sem kerülte el az áttüztetést a papírombéli digitális adathordozóra. A Jogikusnak elnevezett komplexilemezen megjelenített közel tízezer jogszabály adatbázisa nem csak az alapkiadvány, hanem a Magyar Közöny 1993. június 30.-a után megjelent számain is magában foglalja. A lemez rendszeresen megjelenő frissítései előfizethetők. *Forrás: Invenyó Kft.*

VIRTUÁLIS BUDAPEST

Az Autodesk, Budapest Főpolgármesteri Hivatala a *Computer Panoráma* még a nyár elején pályázatot hirdetett *Virtuális Budapest* címmel, több kategóriában is. Az animációs és látványtervező kategória díjait a kiírók ünnepélyes keretek között a Compfairen adták át. A *díjnyertes pályaműveket felmásolták a CD-ikre*, így ki-ki eldöntheti, hogy igazságon szítt-e a zsűri.

A pályázatra olyan alkotásokat vártak, amelyek Budapest egy már meglévő, vagy csupán a fantáziában létező épületét, épületegyüttesét jelenítik meg számítógépes formában, Autodesk szoftverrel.

A zsűri tagjai ezúttal sem voltak irigylésre méltó helyzetben. Korántsem csupán a döntőbe jutott művek egyöntetűen magas színvonalra miatt, hanem azért is, mert az „almát kellett összehasonlítaniuk a körtevel”. Valamennyi pályamű ugyanis más-más szempontból remekelt. A pályázók között emellett akadt abszolút professzionalista, s jó értelemben vett amatőr is.

Az *AVS Stúdió* például, amely a „kenyerét keresi” építésztervek animálásával, kerekén kilencperces ragyogó összeállítást kreált Budapest látványos, új épületeiről. Az animációt nézve, madárként szemlélhetünk keresztútkasul a Duna-házban, előttünk bontakozik ki a semmiből az Orczy Fórum.

Másoknak persze nem lapult a tarsolyában ennyi kész budapesti animáció, így előfordul-

hatott volna, hogy hiába szenteli valaki egész nyarat az erre a pályázatra készítenő, esetleg félperces művének csiszolására, mégis méltánytalan hátrányba kerül a profikkal szemben. A zsűri ezért az *AVS Stúdió*t kiemelte a mezőnyből és munkatársait teljesítményét különdíjjal – egy szabadon megválasztható Autodesk szoftverrel – ismerte el.

A valamikori Erzsébet-híd virtuális rekonstrukcióján viszont – az *AVS Stúdió*éhoz mérten meglehetősen szerény hardverháttérrel – hónapokat dolgozott az alkotó, *Farkas László* (3. díj). A munkához egy régi, elsőrgült fotót használt fel, s mint elmondta, ha több ideje lett volna, akkor még egy korabeli villamos is keresztül csörömpölhetett volna a hídon. (1. kép)

A szemünk előtt a földből kinövő Gellért

fürdő is rövid, ám igényes munka. A zsűri több tagja is úgy ítélte, hogy szinte még nem találkozott máshol a csobogó-hullámlázó víz ennyire élethű animációjával, ezért *Balics József* művét a második helyre tartották érdemesnek. (2. kép)

A páma a Hősök-teréről küldött képeslapnak jutott, az *Arcus Design* munkatársai ugyanis ezen egy kerek, a millenniumi gondolat jegyében fogant kompozíciót nyújtanak át a nézőnek. Érdemes figyelmet szentelni az avatott kameramozgatásnak és megcsodálni a kardmarkolaton játszó fényhatásokat. (3. kép)

Kár, hogy nem juthatott minden döntős műnek helyezés, hiszen például élményszámba ment a Rezső-téri Templom animációja, *Erdős Tamás és Turcsa András* munkája, amelyből külön is kiemelendők a roppant élethű felületmegoldások. A jelek szerint azonban idő hiányában nem sikerült teljesen befejezni a kompozíciót. (4. kép)

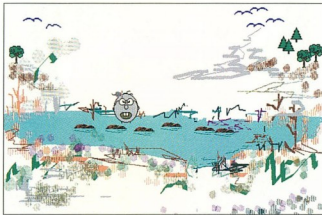
Hasonlóképpen meghökkenítően életszerűsét tehetünk egy középkori úr udvarán *Vincze Krisztián* animációja segítségével, amely csupán azért maradt le a dobogóról, mert a témáját nehéz lenne Budapesthez kötni. (5. kép)

Az első három helyezett egy-egy 3D Studio Max programot nyert, ám valamennyi résztvevő számára jelentős a bemutatkozás lehetősége is. Erre utalt néhány, a Compfair díjátadást követő CD-produceri ajánlat.

16-SZOROS CD-ROM MEGHAJTÓ

Az LG Electronics fejlesztését dicsérik a *16-SZOROS CD-ROM meghajtó*, amely a hírek szerint a digitális információk adatátvitelében a világon elsőként érte el a 2,4 Mbájt/s-os értéket. A 16-szoros sebességű eszköz a CD-ROM-okon kívül tökéletesen olvassa – többek között – a Video-CD, a Photo-CD, a CD-i lemezeket is, meghozza igencsak attraktív hozzáférési idővel. Az LGE megközelítőleg 13,7 millió dollárt fektetett a vadonatúj CD-ROM meghajtó és a különleges „pick-up” egység kifejlesztésébe. A „pick-up” – amely a gyors CD-ROM meghajtó magja is egyben – egy szuperérzékeny chipet tartalmaz. E kiegészítéssel eléri a 20 Mbps-os átvitelt. A CRD-8160B típusjelű CD-ROM meghajtóról képet sajnos még nem tudunk mutatni. Átlagos elérési ideje a gyártó közlése szerint 100 ms, puffer-mérete pedig 128 Kbájt. A szélesebb periferia EIDE/ATAPI interfészen keresztül illeszkedik a számítógéphez. (–)

TEKNŐC TANÁR ÚR

A LOGO programmal a gyerekek is szövegező alkalmazásokat készíthetnek

A Kossuth Könyvkiadó a jelek szerint erőteljesen nyit az informatika felé. Az elmúlt hónapokban több CD-s, multimédiás kiadványt jelentettek meg (Brehm, Magyarország madarai és lepkéi, CD-ROM +, Repetitio Anatomiae), és a könyvespolcunkra is ajánlanak érdekes műveket (Java, Linux, Internet szótár). Ez utóbbiak közül tartozik a most megjelent Számítástechnikai Lexikon, amely témák szerint, de azon belül betűrendben veszi sorra a címszavakat.

A kiadó az oktatást több kezdeménnyel próbálja segíteni. A legérdekesebb a LOGO programnyelvel kapcsolatos tervük. A po-

zsonyi Comenius Egyetemen kifejlesztett, Windows alatt futó LOGO program terjesztési jogát a kiadó megvásárolta a Művelődési és Közoktatási Minisztérium támogatásával. A programot magyarították, s demó verziót is készítek hozzá. Ezt a demó verziót olvasóink megtalálják a CD Panoráma lemezmelletten. A kész programot a tervek szerint az iskolák számára 10 000 forintot áron árulják. A mai szűkös keretek mellett ez az ár igen kedvező, különösen azért, mert nem egyetlen példány használatát jelenti, hanem az iskola egészére szól. A programhoz kiadványok kapcsolódnak, amelyek kialakításában az Informatika- és Számítástechnika-tanárok Egyesülete is részt vesz.

A kiadó egy másik csomagja nem ily látványos, de a felhasználási köre sokkal szélesebb. Lényegében egy programgyűjteményről van szó, amely a pedagógusokat és a nebulókat az óvodai oktatástól az iskolás korszakig segíti. Az óvodások *kegyei* mesés-játékos programokkal próbálják elnyerni, az iskolások részére pedig a tananyagot segítő programokat terveznek. Ez utóbbi azt jelenti, hogy a választékból fizika, kémia, biológia, nyelvi és más, oktatást támogató programok, demonstrációk szerepelnek.

K. Gy.

Az RTL2 televízió a MediaLine PC-vel a multimédiába is beleértotta magát

RTL2 MÉDIAMŰSOR

Az RTL2 magán televízió egy különleges teremtésorozattal rukkolt ki. A MediaLine sorozat multimédia PC-ket, monitorokat, valamint különféle számítógépes segédeszközöket és szoftvereket tartalmaz, amelyekkel az RTL2 a fiatalabb (20-35 év közötti) nézőket szeretné meghódítani.

Három modellvariáció közül lehet választani. A legolcsóbb 1999 német márkába kerül. Ezt 100 MHz-es Intel Pentium processzorral, 8 Mb-ot RAM-mal és 8xCD ROM-mal adják. (-)

DIGITÁLIS KULTÚRA PÁLYÁZAT

A Nemzeti Kulturális Alap ebben az évben körülbelül másfél milliárd forintot költöztet a kultúra támogatására. Az évek óta több ízben kiírt pályázati témák finanszírozására szánt összeghez képest nem sok az a *húszmillió forint*, amelyet a digitális kultúra fejlesztésére fordítanak, jelentősége mégis óriási. Először fordult elő ugyanis, hogy a kulturálközvetítés hagyományos intézményeinek és eszközeinek támogatása mellett egy újszerű technikát és módszert – a digitalizálást – neveztek meg elsőleges szempontnak.

Az augusztusban napvilágot látott pályázati kiírásban meg is fogalmazták e tévénység fontosságát. Napjainban a szellemi örökség megőrzése vált fontossá. A papírból készülő könyvek, folyóiratok, kották, térképek és más kulturális értékek közül azok elhíthetik túl a romleány anyag pusztulását, amelyek átkerülnek digitális hordozóra. Félő, hogy eltűnnek mindazon művek, amelyekre nem irányul a mai és a leendő értékmentők figyelme. Ezért fontos ez a kezdeményezés, mert első ízben tűzi ki célul nemzeti öröksé-

günk, kulturális hagyományaink, legnehezebb értékeink átmentését.

Nagyon nagy volt az érdeklődés a kísérletnek is szánt megmértetés iránt. *Rövid idő alatt több mint százötven pályázat érkezett be.* Ahogy várható volt, sok múzeum, de még több kisebb-nagyobb társaság és magánszemély pályázott. A vártnál kevesebben kértek támogatást kész műveik eljuttatásához az iskolákba és a könyvtárakba. Meglehetősen kevés művészeti tárgyú pályázat érkezett, pedig a kiírásban nagy hangsúlyt szerezett az új művek születésének elősegítésére.

E sorok írásakor a bírálók nincsenek könnyű helyzetben: a pályázók által kért támogatások összege az előbbi keret *tizenötösrészt* is meghaladja. Ebből már sejtethető, hogy sok kiváló és támogatásra méltó pályázatot lesznek kénytelen elutasítani. Remélhetőleg azonban a téma jövőre folytatódik, és akkor azokat a jelentkezőket is segíteni lehet majd, akiket most pénzhiány miatt nem tudnak díjazni.

Bár a kuratórium december elején (tehát lapzártánk után – a szerk.) hozza meg döntését,

annyi bizonyos, hogy két fő szempontot érvényesít: az egyik a *hozzáadott érték*, a másik pedig a *közhasznúság*. Ennek értelmében kész művek egyszerű digitalizálását önmagában nem finanszírozzák, hanem csak akkor, ha a munka eredményeként a pályaművek szellemi többletet is nyújtanak a magas színvonalú kivitelezés mellett.

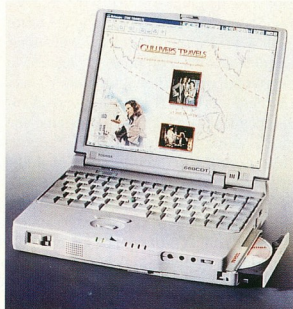
Megkönnyíti a kuratóriumi tagok dolgát, hogy van elegendő pályázat, amelyben ez a két kritérium olyan mondanivalóval párosul, amely a nagyobb közösségek érdeklődésére tarthat számot, és nem csupán szűk rétegek érdekeit szolgálja.

A szabályok szerint az Alap nyilvánosságára hozza a nyertesek névsorát, részben hirdetés útján, részben pedig a saját hírlehelében, amely az Alap címén, *VI. Bajza u. 12.* alatt rendelhető vagy vásárolható meg (tel.: 322-6808). A kiváló kezdeményezés további sorsáról egyelőre még nagy költségvetési viták folynak. Ha – mint reméljük – kedvező döntés születik, akkor visszatérünk nemcsak a nyertes pályaművekre, hanem a várható pályázati kiírásra is. (-)

HORDOZHATÓ MULTIMÉDIA

A Tecra 510 notebook infravörös porton keresztül is kommunikálhat a környezetével

A Portégé 660CDT notebook akár MPEG video lejátszására is alkalmas

Négy új notebook gépet jelentett be november 4-én a Toshiba: a „multimédiásított” Satellite 200-at, a felerősített Satellite Pro 430CD-t, a professzionális felhasználóknak szánt Tecra 510-et és az eddigi „legslimebb” Portégé 660CDT-t.

A Satellite sorozat új tagjai gyorsabb CD-ROM meghajtóval, erősebb processzorral, nagyobb memóriával és merevlemezzel kerülnek forgalomba. A főbb jellemzők: Pentium 120-as processzor, 16 Mbájti RAM, 1,2 Gbájti merevlemez, tízszeres sebességű CD-meghajtó és 2 Mbájti videomemória. A 11,3"-os megjelenítő itt is kétféle (STN, illetve TFT) változatban kapható.

A Tecra 510 sorozat PCI rendszerű, és 133 MHz-es Intel Pentium processzort, 16 Mbájti EDO DRAM-ot (amely 144 Mbájti bővíthető), valamint 256 Kbájti L2 cache-t tartalmaz. A 2 Mbájti video EDO RAM-mal megsegített 64-bites videokontroller 1024x768 pont felbontású képet állít elő 64 ezer színnel és 85 Hz-es képfrissítéssel. A SelectBay meghajtóhelyre felváltva illeszthetünk floppy- vagy CD-ROM meghajtót, pótakkumulátort, illetve második merevlemez. A gépet beépített modemmel és egy PC Card bővítőhellyel is ellátták.

A Portégé 660CDT különlegessége a gazdag multimédiás funkciókészlet, amelyet minimális méretet mellett értek meg. A gépet 150 MHz-es Pentium „hajtja”, a 11,3"-os TFT megjelenítő pedig akár 16,7 millió színt is megjelenít, 800x600-as felbontással. A tízszeres sebességű CD-ROM meghajtó szükséges esetén floppy meghajtóval cserélhető fel.

(-)

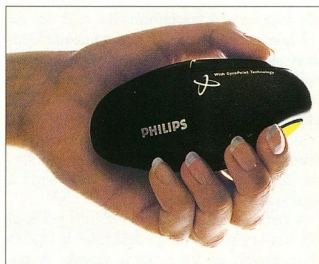
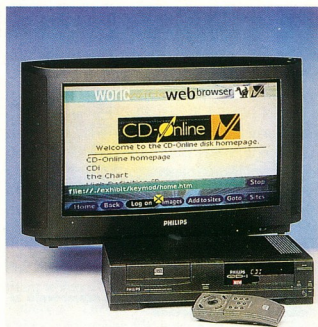
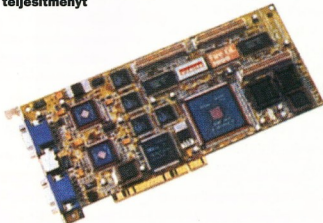
TÜZES VIDEO-KÁRTYA

Egyszerűbb és igényesebb grafikai alkalmazások számára egyaránt megoldást kínál a Diamond által nemrég bejelentett Fire GL videokártya-család. Már az egyszerűbb Fire GL 1000 változat is kiválóan alkalmas 3D-rendelésre, 2D-s grafikai alkalmazások futtatására és video-lejátszásra.

A nagyobb teljesítményű Fire GL 2000 ugyancsak alkalmas 3D-rendelésre, illetve geometriai gyorsításra, ezenkívül két monitort vezérelhet. Memóriája 24 Mbájti bővíthető.

A Fire GL 3000 még ennél is többre képes. A kártya egy 220 MHz-es valós idejű „texture-mapping” hardvergyorsítót tartalmaz, grafikus tárolója pedig 40 Mbájti bővíthető. Ára ennek megfelelően meglehetősen borsos: a memóriától függően felmehet akár félmillió forint fölé is. (-)

A Diamond Fire GL 3000 grafikus kártya főként való idejű 3D-s alkalmazásokban nyújt kimagasló teljesítményt

Philips CD-i internet-kit (felső kép)
3D Pointer Pro, ideális bemutatózó (alsó kép)

BEHÁLÓZOTT KÉPERNYŐ

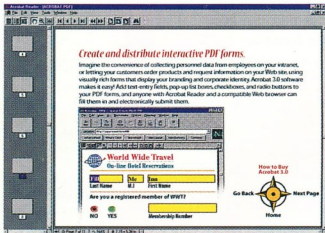
A Philips egy sereg újdonsággal rukkolt ki az úgynevezett Home-piacon. Közülük a két legérdekesebbet emeljük ki.

A Philips CD-i készlet nem más, mint egy Internet-készlet, amelynek segítségével a televízió képernyőjén kalandozhatunk a vilghálózaton. A tévékészüléken kívül ehhez nincs másra szükség, mint egy CD-i lejátszóra.

A másik újdonság a 3D Pointer Pro elnevezésű mutató eszköz, amely megszabadít az egerhasználat bonyodalmaintól. A kis szerkezet a rádióhullámok segítségével tart kapcsolatot a számítógéppel. Így nincs szükség egerátlátásra, s akár a képernyőtől 2-3 méterre eltávolodva is biztonságosan vezérelhetjük a kurzort. Ez persze óriás képernyőknél, prezentációk során lehet hasznos, ám a 3D Pointer Pro jól megállja a helyét a mindennapos számítógép használatban is.

(-)

ADOBE ÚJJDONSÁGOK

Az Acrobat Reader 3.0 PDF formában

Amint azt a 15-16. oldalon olvasható cikkünkben jeleztük, az Adobe várhatóan az év végére megjelenteti a Reader új, 3.0-s változatát (a béta verziót az utolsó pillanatban sikerült megkapni a CD-lemezünkre). De az Adobe és hazai partnere, a Trans Europe Management Kft. még számos más újdonságot is tartogatott az év végére.

Az Acrobat Reader 3.0 legfőbb újdonsága az Internetes böngészés lehetősége. Eddig az egész PDF fájlt le kellett tölteni, hogy beletekinthessünk. Az új szoftverrel azonban közvetlenül a hálózaton olvashatjuk a fájlokat, mint a HTML formátumnál, s ehhez természetesen ugyanazokat a böngészőket is – a Netscape-et, Explorer-t – használhatjuk. Ennek megfelelően tovább bővültek a PDF állományokba foglalható dinamikus elemek; a hipertext kapcsolatok és az URL címek mellett használhatók az ActiveX vezérlések és a Java applettek.

Ugyancsak az Internet „nyomja rá a bélyegét” a másik nagy újdonságra, a PageMaker 6.5-ös változatára. A tördelt dokumentumokba könnyen illeszthetők hiperkapcsolatok és HTML-elemek, ám emellett szorosabbá tették a kapcsolatot az Acrobat Reader 3.0-ával is. Közlekedtek a PhotoShop és az Illustrator felé is a kezelőfelület egységesítésével, illetve az új rétegtechnika áttemelésével. A testvérszoftverek állományait natív, közvetlen módon veszi át az új PageMaker. Bevezették a különálló szöveg és grafika kereteket. Végül korszerűsítették az automatikus újrátörölés funkcióját.

Elkészült az Adobe Type Manager 4.0 Deluxe változata, amelyben elsősorban a fontkezelés területére koncentráltak. Sajnos még ez is csak a Windows 95 és a Macintosh rendszerhez kapható, a Windows NT változatra még várni kell.

A legtöbben nyilván a Photoshop 4.0-át várják. Az új szoftverben új technológiák rejlik, amelyek köszönhetően az eddigieknél jóval gyorsabbak a képernyő eseményei. Sokat javítottak a képháló, a vezető- és a segédvonalak

funkcióin, alkalmazhatóságán, így könnyebb, pontosabb lehet a belemek elhelyezése. Gyorsabban, könnyebben lehet navigálni is a képernyőn. Az Adobe Illustrator 6.0-ból átvették a gradiens-vezérlések korszerűbb változatát. Végül új eszközök a Freeform Tool, amely a képrészletek interaktív kezelésének – forgatás, torzítás stb. – sorát tartalmazza.

Lapunk megjelenésének idejére várhatóan már elkészült a Trans Europe Management Kft.-nél a PageMaker 6.0. magyar nyelvű változata, a Photoshop 4.0 honosított verziója pedig a jövő év első negyedére várható.

K. T.

LÁT ÉS BESZÉL

A Nokia multimédia monitora videokonferenciák alkalmazásokban vehető be

Különbleges videokonferencia-megoldással jelent meg a piacon a Nokia: egy olyan monitorral, amelybe hangszórót és kamerát építettek.

A Mediastation 445Xave monitor képátvitelje 21"-os, pontmérete egy 0,28 mm, ami a CAD/CAM és DTP alkalmazások igényeit is kielégíti. A szokásos videokonferencia-rendszerektől eltérően azonban a kamerát nem a monitor tetején, hanem alul helyezték el, alkalmazkodva a felhasználó fejtartásához, aki munka közben gyakran pillant a bilentyűzetre.

A monitor dobozába két hangszórót, egy 8 wattos „subwoofert” és egy mikrofont építettek, ezenkívül fejhallgató csatlakozóval is ellátták. (–)

A Navigator hamarosan a Communicator része lesz

A NAGY KOMMUNIKÁTOR

A nagyszegény különbségek ellenére a Netscape eltolóktól származó, hogy „bekerít” termékeivel a Microsoftot. A gyorsan növekvő Netscape a tavaly augusztusi tőzsdei megjelenésekor még csak 400 alkalmazottat foglalkoztatott, ma már 1700-at.

A bekerítés fegyvere a Navigator, amelyet a Netscape most épít át komplett irodai szoftvercsomaggá.

A Communicator néven jövő év elején megjelenő rendszer tartalmazza majd a Navigator 4.0-t, egy Internet-szövegszerkesztőt, egy e-mail szoftvert és egy videokonferenciás programot. A Communicator nem kevesebb, mint 17 operációs rendszerrel működik majd együtt, közte a Windows 95-tel, NT-vel és Mac-OS-szel.

A Netscape ezzel is igyekszik megőrizni pozícióját a vállalati intranet-megoldások piacán, aminek most 60 százalékát tartja kézben. Legalábbis ez derül ki a Hambrecht & Quist 200 nagyvállalatra kiterjedő felméréséből, amely szerint a második helyet a Microsoft Back Office rendszerre tartja 30 százalékkal, a harmadikat pedig a Lotus Notes, 10 százalékkal.

A Communicator előbb említett függelékessége – a Forrester Research előrejelzése szerint – oda vezet, hogy a terméket valósággal kapkodni fogják, és a Netscape részese-de az intranet-megoldások piacán hosszú távon sem csökken 50 százalék alá.

A Communicator 49 dollárba kerül majd munkahelyenként, míg a Suite Spot szerver-témekért 57 900 dollárt kell majd fizetni (1000 felhasználónak). A Microsoft és Lotus konkuren termékeinek ára 73 000 és 280 000 dollár között mozog.

A DOLGOZÓ GÉPÉRT 1997-ben is!

Jövőre, velünk,
ugyanitt:

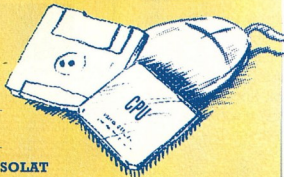
1149 Budapest, Róna utca 101.
Telefon/Fax: 221-5453
E-mail: info@juventus-team.hu

Juventus Team

Számítógép alkatrész
nagykereskedelem

A MŰKÖDŐ GÉPES KAPCSOLAT

AGC PROJEKCIÓ

MINIMÁLIS ÁR • MAXIMÁLIS SEBESSÉG

Hang-/adat-/faxmodemek magyar nyelvű szoftverrel

15 000 Ft + áfától.

Ethernet + modem egy PCMCIA kártyán.

Kulcsrakész Internet csomag csatlakozási lehetőséggel.

**Aki nálunk fizet elő az Internet
szolgáltatásra, modemárainkból további
kedvezményt kap.**

**INTERNET
AKCIÓ!**

KERN C. S.

KERN COMMUNICATIONS
SYSTEMS KFT.
5000 Szolnok, Sütő u. 15.
Tel.: +36 96 427-733
Fax: +36 96 427-744

1114 Budapest,
Szabolcska M. u. 5.
Tel./fax: +36 1 166-1520
Tel.: +36 1 371-0863

MINIMÁLIS ÁR • MAXIMÁLIS SEBESSÉG

Nyelvtanulás
mikrofonnal vezérelt számítógépen!

Angol, Német, Francia

nyelvtanító CD-ROM-ok

gyermeknek és felnőttnek

ismeretterjesztő és játékprogramok is

nagy választékban

AL-STEP Kft.
1112 Budapest
Fehérló u. 7.
Tel./fax:
319-21-45
319-31-78

GRAND

Kft.

Számítástechnikai
szaküzlet

**SZÁMÍTÓGÉPEK,
ALKATRÉSZEK,
SZOFTVEREK**

MÁRKÁS SZÁMÍTÓGÉPEK

- DTK, DEC, Hewlett Packard
- Nyomtatók, monitorok

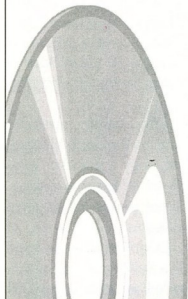
HÁLÓZATOK

- Novell, MS NT, Workgroup
- Hálózati elemek
- Hálózati telepítés, szerelés
- Szaktanácsadás

CD-ROM OLVASÓK

- AT-Bus, SCSI interface
- Belső, külső kivitel

**CD-ROM
lemezek felírása**

ÉRTÉKESÍTÉS, JAVÍTÁS, SZAKTANÁCSADÁS

1135 Budapest, Lehel út 48. Tel./Fax: 269 8711 Tel: 120 3612

MICRONICS POWERSTATION

Pentium Pro erőművek
AKCIÓS ÁRON

...hogy ne csak az idő múlása dolgozzon Önnek...

További információért hívjon bennünket,
vagy látogasson el Internet címünkrel

<http://www.server-c.wall.hu>

SERVER

COMPUTERS Kft.

1149 Budapest, Egressy út 78. Tel./fax: 220-5606, 220-5607, 267-6708

Egy perc

Pont ennyi időbe telik a HVG ADÓ '97 adatbázisból például bármely társasági formára vonatkozó összes adójogszabály gyűjtése. A HVG által összeállított elektronikus adatbázis – amely CD-n, illetve floppylemezen egyaránt megvásárolható –, akár csak egy könyv, kötetből, fejezetekből, bekezdésekből áll. Használata rendkívül egyszerű: Önnek mindössze be kell írnia a keresett szót vagy szókapcsolatot a keresőablakba, és a program pillanatok alatt kigyűjti az összes helyet, ahol a kifejezés előfordul.

Az adatbázisban – annak keresőablakaiban – a szövegben előforduló minden szó, illetve kiemelt szókapcsolat megtalálható és visszakereshető. A megfelelő információ kikereséséhez a program többféle lehetőséget kínál. Ha

konkrétan egy törvényhelyre kíván keresni, csak begépezi a megfelelő paragrafus számát, és a keresett szöveg rögtön megjelenik. Amennyiben arra kíváncsi, hogy egy adott témában melyek az 1996-hoz képest megváltozott szabályok, a program ezt is gyorsan kigyűjti Önnek. Ha az aktuális adóbefizetési dátumokat szeretné megtudni, csak be kell írnia a megfelelő adónémet és rögtön megkapja az ahhoz tartozó dátumokat.

S ha év közben változnak az adószabályok, erre is gondoltunk: ha megrendeli a frissítést, a módosított paragrafusokat a hozzátartozó kommentárokkal – 1997-ben legfeljebb két alkalommal – floppylemezen megküldjük Önnek.

hvg

Várható megjelenés: 1996. december vége.

M I E G Y P E R C E N D E L Ő

Igen, megrendelem a 97-es adótörvényeket a HVG kommentárjaival

- 3,5"-os floppylemezen, 5000 Ft-ért (+áfa+szállítási költség)
 CD-n, 5000 Ft-ért (+áfa+szállítási költség).
 Egyben megrendelem a frissítéseket (upgradeket) 1000 Ft-ért/darab (+áfa+szállítási költség).

Név (céges megrendelés esetén ügyintéző): Cégnev:

Cím: Telefon:

Csekket/számlát kérek a befizetéshez.

Eurocard/Mastercard forinkártyával fizetek.

A hitelkártya száma:

HVG-klubtagoknak 5% kedvezmény.

lejárat:

A klubkártya sorszáma: A megrendelő aláírása:

Get In Touch With Reality

A DAEWOO mint a világ egyik legnagyobb monitorgyártója, már évi több mint 3 millió saját tervezésű és gyártású, kiváló minőségű, egyre népszerűbb termékkel van jelen a világgpiacon. A 14"-tól a 21"-ig széles választékban gyártott színes SVGA monitorok mindegyike a legfejlettebb display technológiával készül. A képminőség illetve a készülékek egyéb szolgáltatásai kielégítik használója összes igényét. A monitorok megfelelnek a legszigorúbb amerikai és európai minőségi, kompatibilitási szabványoknak és rendelkeznek MEEI engedéllyel is. A DAEWOO monitorok tiszta, színgazdag, éles képe mögött az igényes tervezés, a kiforrott, megbízható (ISO 9002) gyártástechnológia és a megszokott DAEWOO minőség is azonnal látható.

Ráadásul 1996 okt. 1-től már 3év garanciával!

Lásson Ön is tisztán!

DAEWOO

The One To Watch

CORDATA TELECOM Kft., 1141 Budapest Magyori út 166/B.
Tel.: 252-5010, 252-8644, 252-3071 Fax: 252-5495

